

၂၅၀၀/-

ပုဂံဘုရားပုထိုးများ

ဦးထွန်း

ဣန္ဒြေမာရ်တို့၏ နှစ်ခြင်းစေခြင်း

ပုဂံဘုရားရှင်တို့၏

ကျမ်းဂန်

၁၉၉၆ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ၊ အုပ်စု ၄၀၀၀

ပုံနှိပ်ရေးနှင့်စာအုပ်ထုတ်ဝေရေးလုပ်ငန်းမှ ထုတ်ဝေ၍
ဣ-တိ-စိ ပုံနှိပ်ကော်ရံတွင် အရောင်ခွဲ၍ ပုံနှိပ်သည်။

အမှာ

ပုဂံသည် မြန်မာတို့၏ နှလုံးသည်းပွတ်ဖြစ်ပါသည်။ ပုဂံသည် မြန်မာ လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ ဂုဏ်ကျက်သရေကိုဆောင်သော ကြေးမုံလည်းဖြစ်ပါသည်။ ပုဂံကို သမုဒ္ဒရာမင်းသည် အေဒီ ၁ ရာစု၌ ထူထောင်တည်ဆောက်ခဲ့ခြင်းဖြစ်ရာ ပုဂံသက်တမ်းမှာ အနှစ် ၂၀၀၀ ခန့်ရှိနေပြီဖြစ်ပါသည်။

တိုင်းကျိုးပြည်ပြုမင်းတစ်ပါးဖြစ်သော အနုရုဒ္ဓါမင်းကြီးသည် (အေဒီ ၁၀၄၄-၁၀၇၇) ပုဂံ၌ ထီးနန်းစိုးစံစဉ် တိုင်းရင်းသား စည်းလုံးညီညွတ်ရေးကို အခိုင်အမာ တည်ဆောက်တော်မူခဲ့သည်။ ထို့အပြင် မင်းကြီးသည် မြန်မာနိုင်ငံသားတို့အဖို့ လောကီ၊ လောကုတ္တရာ နှစ်ဖြာသောအကျိုးကိုပေးနိုင်သောစစ်မှန်သည့်ထေရဝါဒ ဗုဒ္ဓဘာသာကို ရှင်အရဟံမထေရ်မြတ်၏ ဦးဆောင်လမ်းညွှန်မှုဖြင့် ပြုစုပျိုးထောင် ကာ စည်ပင်ပြန့်ပွားစေခဲ့ပါသည်။

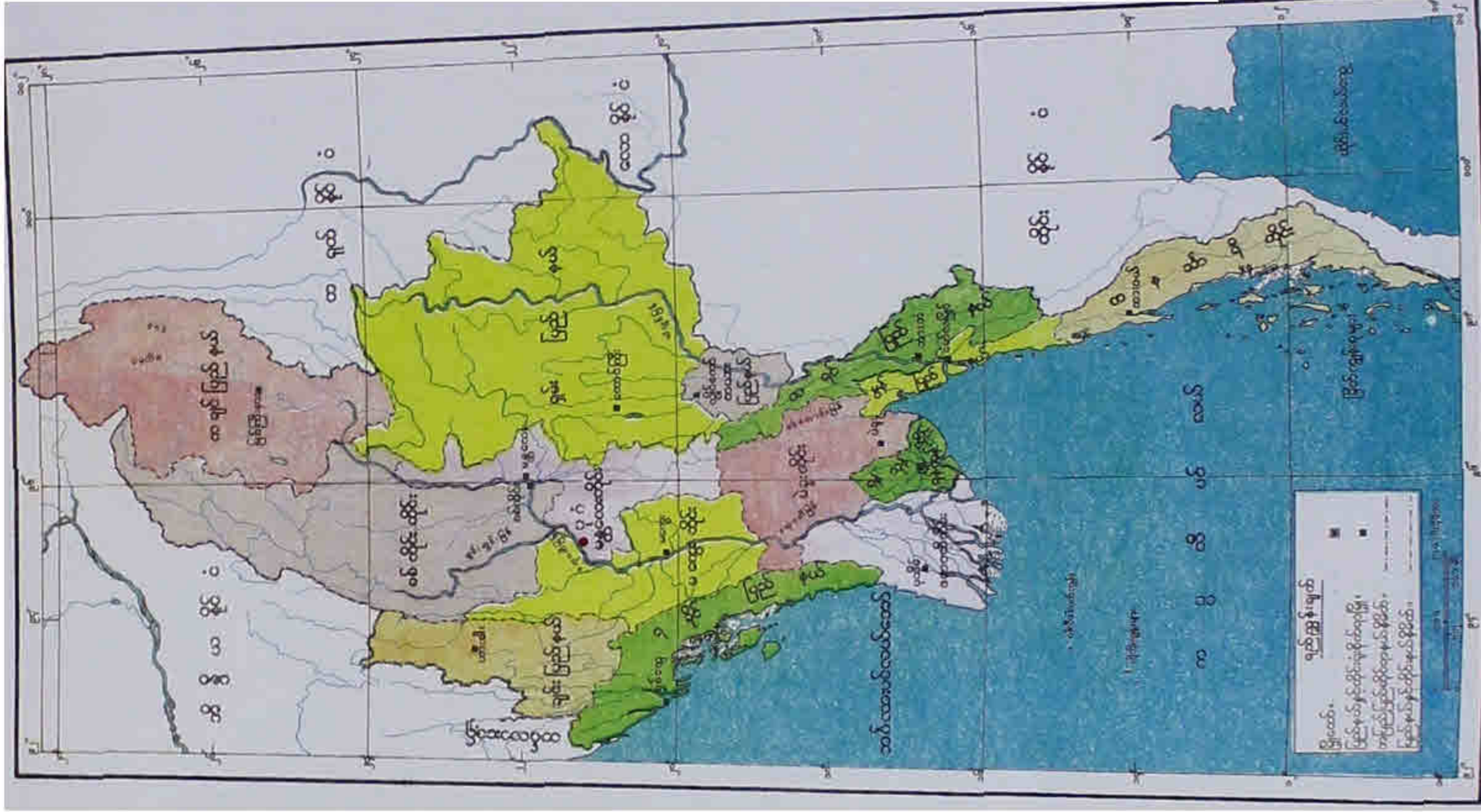
ဘိုးဘွားအမွေအနှစ်များကို မြတ်နိုးတတ်ခြင်းသည် မျိုးချစ်စိတ်ဓာတ်၏ အခြေအနေကို ပြခြင်းပင်ဖြစ်ပါသည်။ ဘိုးဘွားအမွေအနှစ်ကို ချစ်မြတ်နိုးကြ ကုန်သော မြန်မာနိုင်ငံသားအားလုံးကို ပုဂံရှိ ဘိုးဘွားအမွေအနှစ်များဖြစ်ကြသည့် ဘုရားပုထိုးများအကြောင်း ဗဟုသုတများရရှိစေရန် ပုဂံဘုရားပုထိုးများစာအုပ် (ဒုတိယတွဲ) ကို ပြန်ကြားရေးဝန်ကြီးဌာနက ပြုစုထုတ်ဝေခြင်းဖြစ်ပါသည်။

စင်စစ် ၁၉၉၃ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လ ၁၈ ရက်နေ့ ညနေခင်းက မန္တလေးမြို့၊ နန်းတွင်းရတနာပုံ ဧည့်ရိပ်သာ မြက်ခင်းပြင်၌ ကျင်းပသော ဂုဏ်ပြုညစာ စားပွဲတွင် နိုင်ငံတော်ငြိမ်ဝပ်ပိပြားမှုတည်ဆောက်ရေးအဖွဲ့ အတွင်းရေးမှူး (၁)၊ ဒုတိယ ဗိုလ်ချုပ်ကြီးခင်ညွန့်က ဤအမှာစာရေးသားသူအား ပုဂံဘုရားပုထိုးများ

စာတ်ပုံစာအုပ်ကို ကောင်းမွန်သေသပ်စွာ စီစဉ်ထုတ်ဝေရန် တာဝန်ပေးအပ် လိုက်ခြင်းက အစပြု၍ သင်္ချိုန်ယူဖြည့်ဆည်းဆောင်ရွက်ခဲ့ရာမှ ဤစာတ်ပုံစာအုပ် ဖြစ်မြောက်လာရပါသည်ဟု ဝန်ခံဖော်ပြအပ်ပါသည်။ ■

(သိန်းစိန်)
ဒုတိယဝန်ကြီး
ပြန်ကြားရေးဝန်ကြီးဌာန
၁၉၉၆ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ (၃၀) ရက်။

ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံတော်၏ မြေပုံ

စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၁။	နိဒါန်း	၁
၂။	ရွှေစည်းခုံဘုရား	၃
၃။	ကျန်စစ်သားဥမင်	၄၁
၄။	သုဋ္ဌေမှခံဂူဘုရား	၄၆
၅။	ဆပဒစေတီ	၅၃
၆။	ဝက်ကြီးအင်း ဂူပြောက်ကြီး	၅၇
၇။	ဝက်ကြီးအင်း ဂူပြောက်ငယ်	၆၁
၈။	သက္ကပုနီဘုရား	၆၅
၉။	ကုန်းတော်ကြီးဘုရား	၇၅
၁၀။	ကျောက်ဂူဥမင်	၈၀
၁၁။	သမီးဝှက်နှင့် မြားသဥမင်	၉၂
၁၂။	ငှက်ပစ်တောင်စေတီ	၁၀၀
၁၃။	ရှင်အရဟံအုတ်ကျောင်း	၁၀၄
၁၄။	အလိုတော်ပြည့်ဘုရား	၁၀၇
၁၅။	ဥပါလိသိမ်	၁၁၁
၁၆။	ငါးမျက်နှာစေတီ (အိမ်ရာကျောင်းဘုရား)	၁၁၅
၁၇။	ဘူးဘုရား	၁၁၉
၁၈။	လောကနန္ဒာဘုရား	၁၂၃
၁၉။	ပုဂံမြို့အတွင်းစည်းခုံဘုရား	၁၂၉
၂၀။	ပုဂံမြို့မျက်တော်ပြေဘုရား	၁၃၂
၂၁။	ပုဂံရှေးဟောင်းသုတေသနပြုတိုက်	၁၃၆
၂၂။	တုရင်တောင်စေတီ	၁၄၂

နိဒါန်း

ပုဂံသည် သမိုင်းအထောက်အထားများအရ ပထမမြန်မာနိုင်ငံတော်ကြီးကို စတင်တည်ထောင်ခဲ့ရာ မြန်မာတစ်မျိုးသားလုံး၏မြို့တော်ကြီးဖြစ်ခဲ့သည်မှာ ယုံမှား သံသယဖြစ်ဖွယ် မရှိပါ။ ထိုကဲ့သို့မြန်မာနိုင်ငံ၏မြို့တော်ဟောင်း ဖြစ်ခဲ့ သဖြင့်လည်း ဘုရား၊ တန်ဆောင်း၊ ဂူကျောင်း၊ ပြာသာဒ်တို့မှာ လက်ညှိုးထိုးမလွှဲ များပြားခဲ့ရ ပေသည်။

ဘုရားတည်းဟူသော ဒါယကာများသည် အများအားဖြင့် "အလှူတစ်ဖြာ ကျောက်စာတစ်ချပ်" ဟူသောစကားအရ ကျောက်စာများ ရေးထိုးစိုက်ထူခဲ့ကြ သည်။ ကျောက်စာပထမပိုင်းတွင် ခုနစ်သက္ကရာဇ်၊ တည်သူဒါယကာကို ဖော်ပြလေ့ ရှိ၏။ ၎င်းပြင် ဘုရားဒါယကာသည် ဆင်းရဲခပ်သိမ်းငြိမ်းရာဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ရောက်ချင်သောကြောင့်၊ ဘုရားဆုကိုလိုချင်သောကြောင့် ဂူပြု၏၊ ကုလားကျောင်းစမ္မသာပြု၏ဟူ၍ မိမိပြုရခြင်း၏အကြောင်းရင်းကို ဦးစွာဖော်ပြလေ့ ရှိကြ၏။ ထို့နောက်မှတစ်ဖန် မိမိ၏ ကုသိုလ်ကောင်းမှုကို သာသနာငါးထောင် တည်ရစ်စိမ့်သောငှာ အထွေထွေ မွမ်းမံပြုပြင်ရန် လယ်၊ ယာများ လှူဒါန်းခြင်း၊ ထန်းဥယျာဉ်စသည် လှူဒါန်းခြင်း၊ တန်လင်းလှည့်စိမ့်သောငှာ၊ ပြုပြင်စောင့်ရှောက် စိမ့်သောငှာ ကျွန်သီးတော်များကို လှူဒါန်းကြောင်း ဖော်ကွန်းတင်လေ့ရှိ၏။

နောက်ဆုံးတွင် ၎င်း၏ကုသိုလ်ကောင်းမှုကို ချီးမြှင့်သူဖြစ်လျှင် "မိမိနှင့်ထပ် တူ ရကြပါစေသတည်း၊ ကုသိုလ်ကောင်းမှုကို မျက်ဆီးသောသူဖြစ်လျှင် အဝီစိအထဲ ငရဲသို့ကျရောက်ပါစေသတည်း" ဟူ၍ ကျိန်စာများဖြင့် အဆုံးသတ်လေ့ရှိကြသည်။

ပုဂံတွင် ကြီးမားသောဂူဘုရားကြီးများကို မင်းများက တည်ထားခဲ့ပြီး တံတိုင်း နှစ်ထပ် ကာရံလေ့ရှိပါသည်။ အလတ်စားများကို မှူးမတ်စိုလ်ပါများက တည်လေ့

ရှိသည်။ အလတ်စားနှင့် အသေးစား အဆောက်အအုံများကို သူဌေးသူကြွယ်နှင့် သာမန်အသည်သားများက တည်လေ့ရှိကြောင်း လေ့လာတွေ့ရှိရသည်။

ပုဂံတွင် အမြင့်မားဆုံးဖြစ်သော သဗ္ဗညုဂူဘုရားကြီးပေါ်မှ ပတ်ပတ်လည် လှည့်လည်ကြည့်လျှင် ပုဂံတစ်ဝိုက်ရှိ စေတီပုထိုးများအားလုံးကို မြင်ရပြီး လက်ညှိုး ထိုး မလွဲအောင် များပြားလှပေသည်။ ပုဂံဘုရားများ တည်ရှိရာဒေသသည် ဧရာဝတီမြစ်မှ တုရင်တောင်အထိလည်းကောင်း၊ တောင်ဘက်တွင် တွင်းရွာအထိလည်းကောင်း၊ အရှေ့ဘက်တွင် ကျောက်ဂူဥမင်အထိလည်းကောင်း ၁၉ စတုရန်းမိုင်အတွင်း ဘုရားများ မြောက်မြားစွာ တည်ရှိခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ဘုရားများမည်မျှများပြားခဲ့သည်ကို တစ်ချိန်တစ်ခါကအစဉ်အလာ သံပေါက် မှတ်တမ်းတစ်ခုထားခဲ့သည်မှာ "လှည်းဝင်ရိုးသံတည်ညံ့ပုဂံဘုရားပေါင်း" ဟူ၍ ဖြစ်ပါသည်။ ၎င်းမှာ "လှည်းဝင်ရိုးသံ" သာ ကောက်ယူရပေမည်။ သံပေါက်၏ သဘောမှာ "အစလေးလုံး၊ အလယ်သုံး၊ အဆုံးငါးခုသာ" ဟူ၍ဖြစ်သည်။ အစ ၄ လုံးသာကောက်ယူသင့်ပါသည်။ တစ်ခုလုံးယူပါက လေးသန်းကျော်သွားမည်ဖြစ်ပြီး ဘုရားလေးသန်းကျော်အတွက် မြေနေရာအနေအထားအရ မရှိနိုင်ပါ။ ပထမ လေးလုံးယူပါက ပုဂံဘုရားအရေအတွက် ၄၄၄၆ ဆူသာ ရှိရမည် ဖြစ်ပေသည်။

ထို့ပြင် အင်းဝခေတ် မိုးညှင်းမင်းတရားလက်ထက်တွင် ပုဂံဘုရားများ ရေတွက်ရာ "ဝင်းဝင်းထိန်လျှံ" ပုဂံဘုရားပေါင်းဟူ၍ ဆိုပါသည်။ ၎င်းမှာ ၄၄၇၄ ဆူဖြစ်၍ ပထမ အရေအတွက်နှင့် နီးစပ်ပါသည်။

တစ်ဖန် ပုဂံခေတ်နောက်ကာလတွင် ပုဂံဘုရားအရေအတွက်နှင့်ပတ်သက်၍ အဆိုစကားတစ်ခုရှိပြန်သည်မှာ (မြတ်ဘုရားဆူရေ၊ မြူရွှေလှိုဝင်း၊ ပုဂံပြည် ဘယ်တိုင်းဌာနီမှ၊ စံမမိလွန်ထင်ရှား၊ စောမုနိများ) ဟူ၍ဖြစ်ပါသည်။ ၎င်းကိုလည်း ပဋိလောမနည်းအရ ပြောင်းပြန်လှန်ရေတွက်ပါက ၄၄၄၅ ဖြစ်သဖြင့် ပုဂံခေတ် သံပေါက်အဆိုနှင့် ကိုက်ညီနေပေသည်။

ရှေးဟောင်းသုတေသနဦးစီးဌာနမှ ရှေးဟောင်းစေတီပုထိုးများကို မှတ်ပုံတင် စာရင်းသွင်း မှတ်တမ်းတင်ခဲ့ရာ "ကျောင်းကြီးအုတ်နီ" ဟူသော သင်္ကေတဖြင့် ၂၂၁၇ ဆူမျှရှိကြောင်း သိရသည်။

ဤမျှ စေတီပုထိုးများ များပြားသော်လည်း တစ်ဆူနှင့်တစ်ဆူမှာ မတူ၊ တစ်မူထူးခြားစွာ တည်ထားလေ့ ရှိပါသည်။ ခြွင်းချက်အားဖြင့် သုံးဆူတန်း၊ လေးဆူတန်းလောက်သာ တစ်ဆူနှင့်တစ်ဆူ တူလေသည်။ ပုဂံတွင်အဓိကအားဖြင့် ပုံစံနှစ်မျိုး ရှိပါသည်။ ဂင်းပိတ် (Solid) အဆောက်အအုံ အမျိုးအစားနှင့် လိုက်လုပ်သော အဆောက်အအုံနှစ်မျိုးနှစ်စား ရှိပါသည်။ ဆက်လက်ပြီး ထပ်မံ အမျိုးအစား ခွဲခြားပါလျှင် ၉ မျိုးမျှ လေ့လာတွေ့ရှိနိုင်ပါသည်။

၎င်းတို့မှာ -

၁။ စေတီလုံးများ ၂။ သီဟိုဠ်ပုံစေတီများ ၃။ တစ်ထပ်လိုက်ရ အဆောက်အအုံများ ၄။ နှစ်ထပ်၊ သုံးထပ်၊ လေးထပ် အဆောက်အအုံကြီးများ ၅။ မြေအောက်ဥမင်များ ၆။ တစ်ဆောင်တည်းတည်ထားသော ကုလားကျောင်း များ ၇။ ကျောင်းတိုက်ကြီးများ ၈။ ပိဋကတ်တိုက် ၉။ သိမ်များ စသည်တို့ ဖြစ်ပါသည်။

ပုဂံတွင် လူနေသော အဆောက်အအုံများမှာ သစ်ဝါးကိုသာ အသုံးပြုခဲ့သဖြင့် လုံးဝအကြွင်းအကျန် မရှိခဲ့ပေ။ နန်းတော်အဆောက်အအုံများပင် အောက်ပိုင်း အုတ်ရိုးပိုင်းသာကျန်ပြီး အပေါ်ပိုင်းသစ်သားအဆောက်အအုံများမှာ လုံးဝမကျန်ရှိ တော့ပါ။ ၁၉၉၀ ပြည့်နှစ်တွင် ရွှေရူကြီးဘုရားအနီးရှိ အောင်မြေကုန်း (ခေါ်) အုတ်ကုန်းကြီးကို တူးဖော်ကြည့်ရာ ယာယီအားဖြင့် နန်းတော်ရာဟု သတ်မှတ်ရ ပေမည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် အစဉ်အလာအားဖြင့် အဆိုပါကုန်းကို ယနေ့ ထက်တိုင် "အောင်မြေကုန်း" ဟူ၍ ခေါ်တွင်နေပေသည်။ ကျန်စစ်သားမင်း၏ နန်းတည်ကျောက်စာတွင် ၎င်း၏နန်းတော်ကို "ဇေယျဘုံရာဇဌာန်" ဟူ၍ပါရှိသဖြင့်

ဇေယျဘုံရာဇာ အဓိပ္ပာယ်သည်အောင်မြေဟုအဓိပ္ပာယ်ရသဖြင့်အဆိုပါ နေရာသည် ကျန်စစ်သားမင်းကြီး၏ နန်းတော်ဟူ၍ ယာယီအားဖြင့် သတ်မှတ်နိုင်ပါသည်။

သစ်သားတိုင်စိုက်သောကျင်းပေါင်း အတန်းလိုက် မြောက်မြားစွာ တွေ့ရပါ သည်။ အချို့ကျင်းများနှင့် အုတ်ရိုးများမှာ နှောင်းခေတ်မင်းများတိုးချဲ့ ဆောက်လုပ် ထားသောအရာများ ဖြစ်လေသည်။ ထူးခြားသည်မှာ တိုင်အောက်ခံကျောက်ပြား ဝိုင်းကြီးများ ကျင်းတိုင်းတွင် ကြွင်းကျန်နေပါသည်။ အချို့ကျင်းများအတွင်းတွင် ဆွေးမြေ့နေသော သစ်သားတိုင် အစအနများ တွေ့ရပါသည်။

ပုဂံတွင်သဗ္ဗညုဘုရား၊ ဓမ္မရုံကြီးဘုရားတို့ကဲ့သို့ ကြီးမားသော အဆောက်အအုံ ကြီးများပင် ဆောက်နိုင်ခဲ့ပေသည်။ နန်းတော်ကို ၎င်းတို့ထက် ကြီးမားခဲ့သား ထည်ဝါစွာ ဆောက်နိုင်ကြပေမည်။ သို့ရာတွင် ဘာသာရေး၊ သာသနာရေးကို အထူး အလေးပေးသည့်အနေဖြင့် သာသနာရေးဆိုင်ရာ အဆောက်အအုံနှင့် လူနေအဆောက်အအုံများ မရောထွေးစေရန်သာသနာရေးဆိုင်ရာ အဆောက်အအုံ များကို အုတ်၊ ကျောက်တို့ဖြင့် သုံးပြီး ခွဲခြားသည့်အနေဖြင့် လူနေသည့် အဆောက် အအုံတို့အတွက် သစ်၊ ဝါးကိုသာ အသုံးပြုသည်ဟု ယူဆရပေသည်။

ပုဂံတွင် ကျောက်အဆောက်အအုံမှာ အလွန်နည်းပါးသည်။ လက်ရှိ ဘုရားပေါင်း နှစ်ထောင်ကျော်အနက် ၄ ဆူသာ တွေ့ရပါသည်။ ၎င်းတို့မှာ-

- ၁။ ရွှေစည်းခုံဘုရား
- ၂။ နန်းဘုရား
- ၃။ ကျောက်ဥမင်နှင့်
- ၄။ စက္ကူတိုက် (ခေါ်) ပိဋကတ်တိုက် အဆောက်အအုံ (တရုတ်တောင်ခြေ မြကန်အနီး) တို့ဖြစ်ပါသည်။

ရွှေစည်:ခုံစေတီတော်အား ရင်ပြင်တော်ပေါ်မှ အနီးကပ်ဖူးတွေ့ရပုံ

ရွှေစည်းခုံဘုရား

“ရွှေစည်းခုံ” ဟူသောဘွဲ့တော်မှာမဟာ “ဇေယျဘုံ” ဟူသောဝေါဟာရမှ ပြောင်းလဲလာသည်ဟု ပညာရှင်များယူဆကြသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် အင်းဝမင်းကြီးစပ်ဆိုသော ရွှေစည်းခုံဘုရားအံ့ဖွယ်ကိုးပါးတွင် “ဇေယျခုံ” ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဘုရင့်နောင်မင်းတရားကြီး ရွှေစည်းခုံဘုရားအား လှူဒါန်းထားသော ခေါင်းလောင်းရှိ ကမ္မည်းမော်ကွန်း ကြောင်းရေ (၁၆) တွင် “ဇေယျဘုံ” ဟူ၍လည်းကောင်း ရေးသား ဖော်ပြပါရှိသည်။

ရွှေစည်းခုံစေတီတော်မြတ်ကို အနော်ရထာမင်းကြီး စတင် တည်ထားကိုးကွယ်ခဲ့ပြီး သားတော်ကျန်စစ်မင်းကြီးက ကောဇာသက္ကရာဇ် ၄၅၂ ခုနှစ်တွင် တုရင်တောင်မှ ကျောက်များဖြင့် ငုံ့တည်ခဲ့သည်ဟု မှတ်သားလာကြသည်။ အချို့ကလည်း အနော်ရထာမင်းကြီး တည်မပြီးသေး၍ သားတော် ကျန်စစ်သားမင်းကြီးက အပြီးသတ် တည်ထားခဲ့သည်ဟု ဆိုကြပါသည်။ ပုဂံတွင် ငုံ့၍ တည်ထားသော ဘုရားပေါင်း (၄၃) ဆူရှိသည်။ ထိုသို့ ရွှေစည်းခုံမှာ ငုံ့၍ တည်သော အမျိုးအစားတွင် ပါဝင်သည်ဟု ယူဆပါသည်။

အောက်ခြေမှ ကြာမှောက်ကြာလန်ထိ ကျောက်အုတ်များဖြင့် တည်ထားကြောင်း မိနပ်တော်အခြေတွင် လေ့လာ တွေ့ရှိရသည်။ တုရင်တောင်မှ ကျောက်အုတ်များကို လက်ဆင့်ကမ်း သယ်ဆောင်ခဲ့ပြီး ကျန်စစ်သားမင်းကြီးသည် လက်ရှိနန်းကြီးကုန်းနေရာ၌ ယာယီတံနန်းတည်ဆောက်ကာ ကြီးကြပ်တည်ဆောက်ခဲ့သည်ဟု အစဉ်အလာ မှတ်သားလာခဲ့ကြပါသည်။

နန်းကြီးကုန်းမှာရွှေစည်းခုံဘုရားတောင်ဘက်တွင် ယခုထက်တိုင် ထင်ရှား တည်ရှိနေပါသေးသည်။

မိသုကာလက်ရာအားဖြင့် ရွှေစည်းခုံဘုရား၏ ပစ္စယာအဆင့်ဆင့်ရှိ ငါးရာ ငါးဆယ် နိပါတ်တော်စဉ်ကွင်းလက်ရာများမှာ ကျောက်ဆစ်ရုပ်တုများဖြင့် ထွင်းထုပြီး အပေါ်ယံတွင် စဉ်စိမ်းရည်များသုတ်လိမ်းထားသည်ကိုတွေ့ရသည်။

ရွှေစည်းခုံဘုရား၏ အံ့ဖွယ်ကိုးပါးလင်္ကာ

“ထီးမဆိုင် တန်တိုင်း၌ရိပ်တည်၊ မလွင့်ရွှေလှောင်ပါ၊ မိုလ်သောင်းထောင်ဝင် မကြပ်တဲပြင်၊ ဆွမ်းကပ်သူလက်မဦးနိုင်ဘူး၊ မကူးသံကြား ဟီး...တီးတဲ့ ရွှေစည်း။”

မြင့်ဝှန်းယောင်ထင်စနိုးပေပါ၊ မိုးကပ်ပြုရေအရည်၊ အတည်မျှမကြွင်း၊ ချရာပင် ခွာသင်ခါမလင့်ပေပါ၊ ငုံ့ပွင့်ကာကြူထုံသဲ ဇေယျခုံအံ့ဖွယ်ကိုးကိုလ တိုးခဝပ်စင်း”

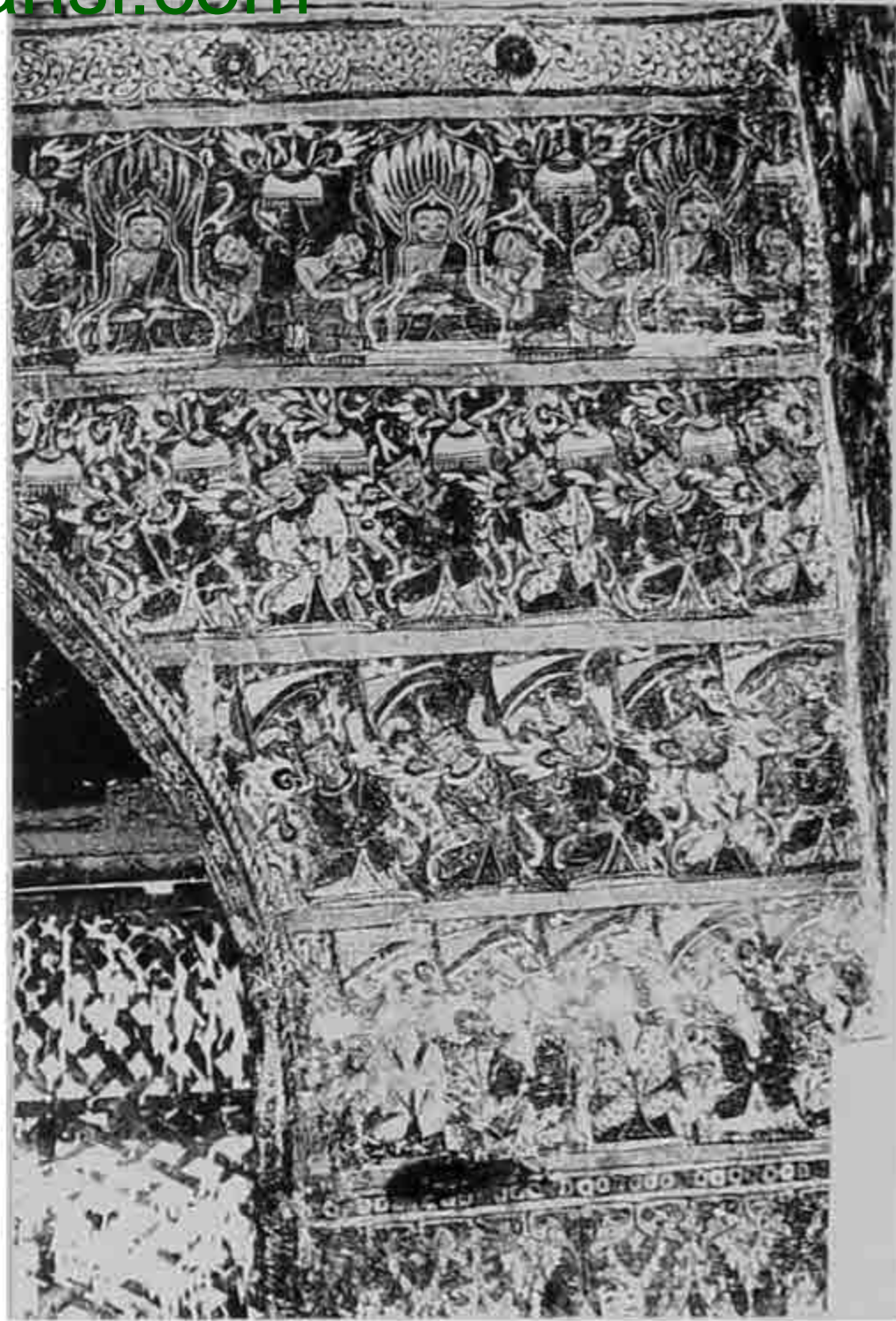
စေတီတော်မြတ်၏လေးမျက်နှာတွင် ဂန္ဓကုဋိတိုက်တစ်လုံးကျစီရှိပြီး၊ “ကြေးဂူတိုက်” ဟူ၍ခေါ်ဆိုကြပါသည်။ အရှေ့မျက်နှာတွင် ကကုသန်ဘုရား၊ တောင်မျက်နှာတွင် ကောဇာဂမဏဘုရား၊ အနောက်ဘက်တွင် ကဿပဘုရား၊ မြောက်ဘက်မျက်နှာတွင် ဂေါတမဘုရားဟူ၍ ပဉ္စလောဟာဖြင့် သွန်းထုထားသည့် မတ်ရုပ် ဗုဒ္ဓရုပ်ပွားဆင်းတုတော်လေးဆူ ရှိပါသည်။ ရှေ့ဘက် စောင်းတန်းဝဲယာတွင် ကျန်စစ်သားမင်းကြီး၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိနှင့် မင်းကြီး လက်ထက် နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှုရေးရာအခြေအနေများကို ဖော်ပြရေးထိုးထားသော မွန်ကျောက်စာတိုင်ကြီး နှစ်တိုင်ရှိသည်။

ရွှေစည်းခုံဘုရားတွင် မူလကသစ်သားတိုင်သစ်သားတန်းများဖြင့်ပြုလုပ်ထားသော အတွင်းတံတိုင်းတစ်ထပ်ရှိခဲ့သည်။ လေးမျက်နှာ အတွင်း တံတိုင်းတွင် လေးမုခ်အတွက် ဝဲယာ၌ မုခ်စေတီနှစ်ဆူတည်ထားပြီး စေတီတွင် တပ်ဆင်ခဲ့သော သံကွင်းကြီးများနှင့် တံခါးခုံ ခြေကျော် ကျောက်တန်းကြီးများ ကျန်ရှိပါသည်။ အတွင်းတံတိုင်း ဝဲယာတွင် မုခ်စေတီကိုမှီထားသော ခွာရပါလပုံ ရုပ်တုကြီးများရှိသည်။ အပြင်တံတိုင်းဖြစ်သော ဘုတ်တံတိုင်း မုခ်ဝဲယာတွင် တစ်ခဲနက် ကျောက်တစ်လုံးကြီးကို ထွင်းထုထားသော ခွာရပါလ နတ်ရုပ်ကြီး များနှင့် ခြင်္သေ့ကြီး နှစ်ကောင်စီ ရှိပါသည်။ တောင်ဘက်မုခ်ဝဲယာ မူလက ၁၀ ပက်ပါနတ်ရုပ်၊ နဂါး၊ ခြင်္သေ့ စသော အရုပ်ကြီးများ ဝဲယာ၌ရှိသည်။

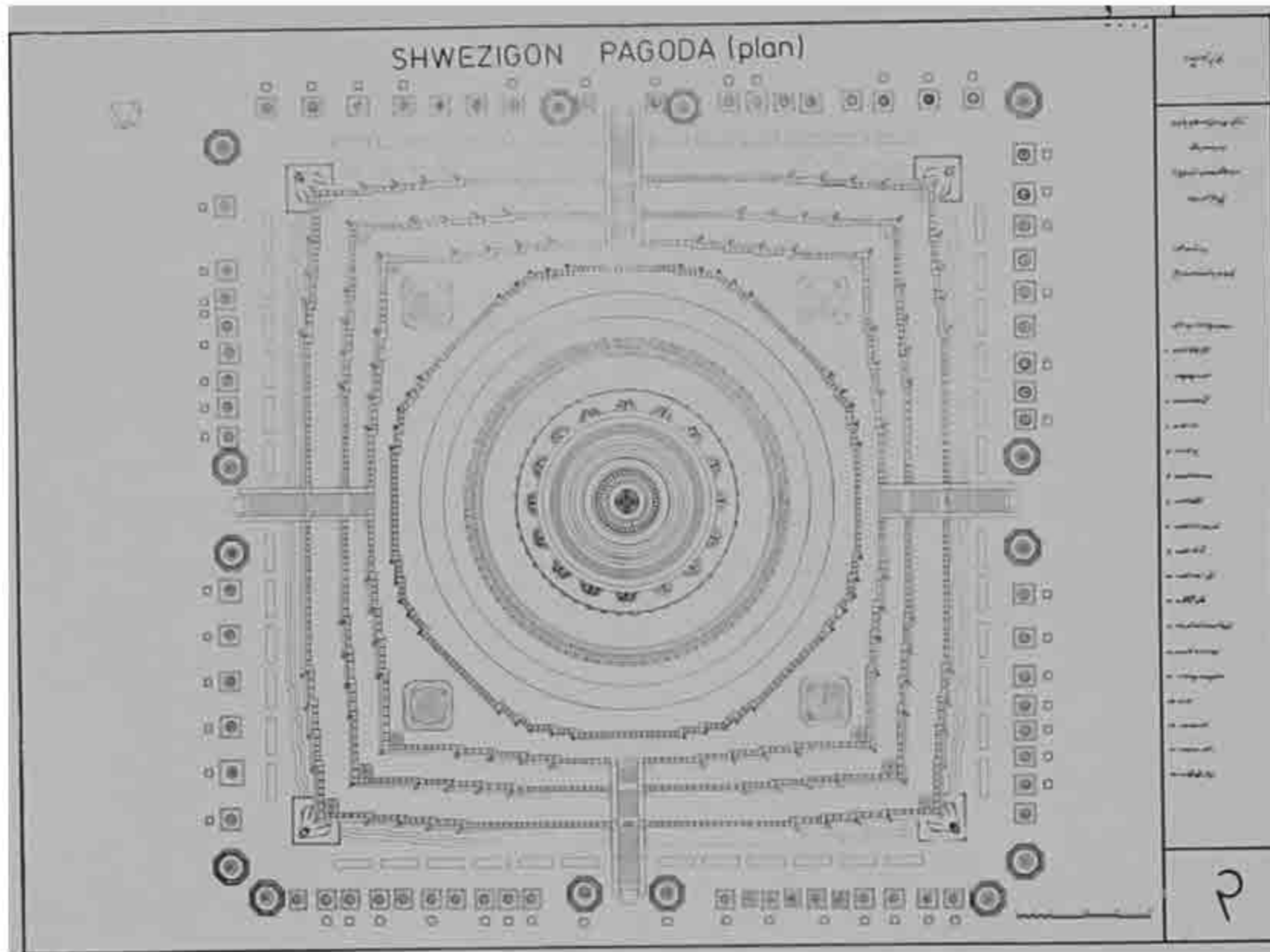
ရွှေစည်းခုံဘုရား ပရဝဏ်အတွင်း၌ မူလက ပန္နက်သဲဂူလေးလုံးရှိရာ အနောက်မြောက်ထောင့်နှင့် အရှေ့မြောက်ထောင့် ပန္နက်သဲဂူနှစ်လုံးသာ ကျန်ရှိပါ တော့သည်။ ၎င်းပန္နက်သဲဂူများမှာ အုတ်ပြာသာဒ်များဖြစ်ပါသည်။

ရွှေစည်းခုံဘုရားပြတိုက်၌ စေတီတော်မြတ် တည်ဆောက်ခဲ့စဉ်က အထက်ဖော်ပြပါ အတွင်းသစ်သားတံတိုင်း တံခါးဝရှိတံခါးရွက်ကြီးတစ်ခု၌ ထုလုပ်ထားသည့် တူရိယာတီးမှုတ်သူများ၊ ကခုန်နေဟန် ပန်တျာသည်များ ပုံတို့ ပါဝင်သည်။ အလွန်လှပ လက်ရာမြောက်သော ပန်းတန်းများအပါအဝင် ထွင်းထုထားသည့် သစ်သားပန်းပုလက်ရာကို တွေ့မြင်နိုင်သည်။ အဆိုပါ သစ်သားတံခါးရွက်ကြီးမှာ နှစ် ၉၀၀ ကျော်က ကျွန်းသားတံခါးရွက်ကြီး ဖြစ်သည်။ မူလက တံခါးရွက်ရွက်ရှိခဲ့ပြီး ယခု သစ်သားတံခါးရွက်တစ်ခုသာ ကံကောင်းထောက်မ၍ ကျန်ရှိနေပေသည်။ အခြား ပုဂံခေတ်လက်ရာတစ်ခုမှာ ၃၇ မင်း နတ်ကွန်းအတွင်းရှိ ဘိုးတော်သိကြားမင်းပုံဖြစ်သည်။ ထုလုပ်ထားရှိပုံ အဆင်တန်ဆာများကို လေ့လာကြည့်ရှုခြင်းအားဖြင့် ပုဂံခေတ် သစ်သား ပန်းပုလက်ရာတစ်ခုဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှားလှပါသည်။

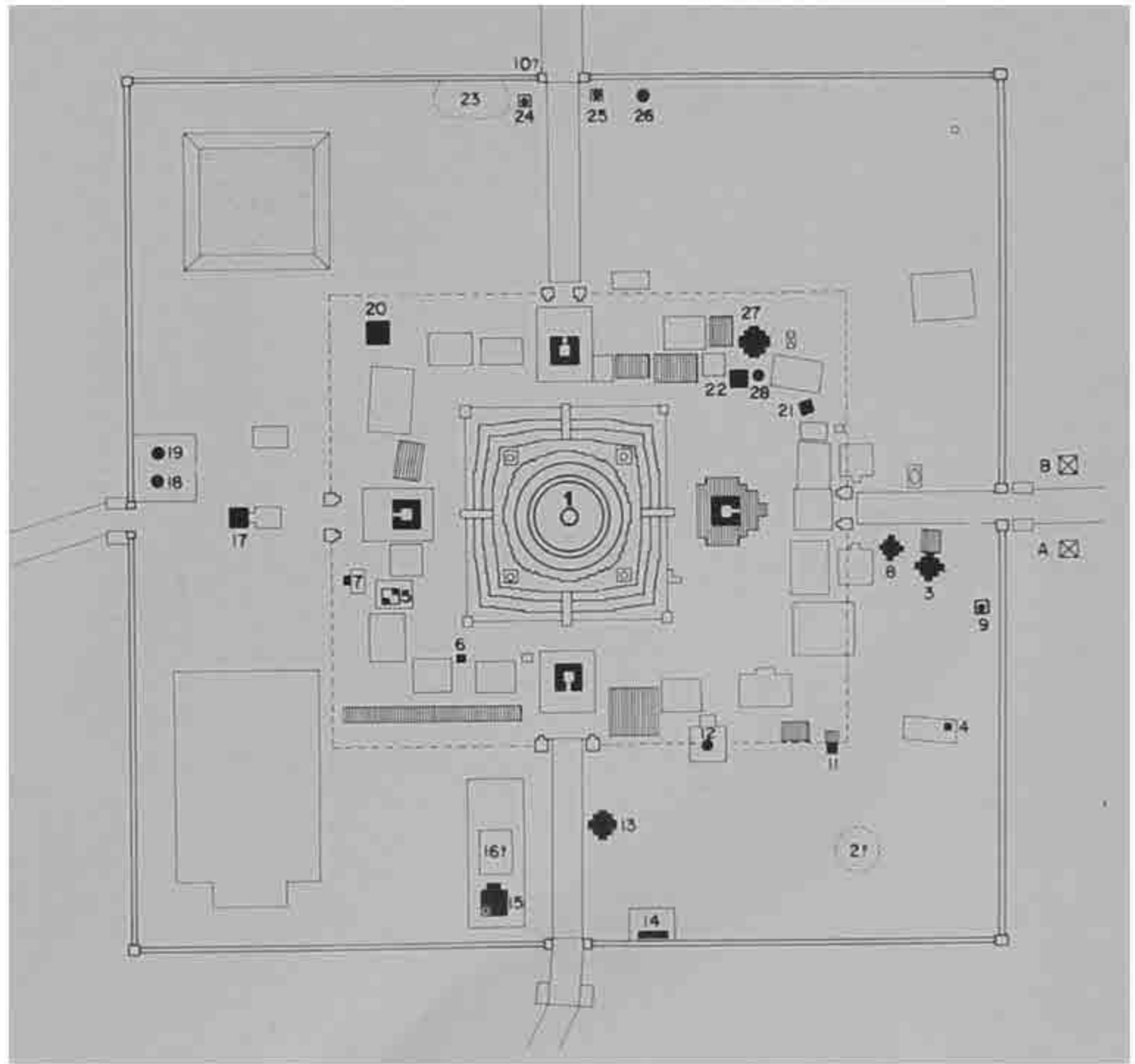
ရွှေစည်းခုံဘုရားကြီး၏ အရှေ့ဘက်အတွင်း မုခ်ဘေး ဝဲယာတွင် မြောက်ဘက်၌ ပုဂံမြို့ဝန် ဦးမြတ်ဘော်၏ ကုသိုလ်တော်ခေါင်းလောင်းနှင့် တောင်ဘက်တွင် သက္ကရာဇ် ၉၁၉ ခုနှစ်သွန်းလုပ်သောအချိန် ၂၀၀၀ ခန့်ရှိ ခေါင်းလောင်း ကြီးတစ်လုံးနှင့် ခေါင်းလောင်းငယ်တစ်လုံးရှိသည်။ အဆိုပါ ခေါင်းလောင်းစာ အရ ဘုရင့်နောင်မင်းတရားကြီးသည် ရွှေစည်းခုံဘုရားအား အောက်ခြေ ဖိနပ်တော်မှ ထိပ်အထိ လုံးတော်ပြည့် ရွှေရည်လိမ်း လှူဒါန်းတော် မူခဲ့ကြောင်း မှတ်တမ်းပါရှိပါသည်။

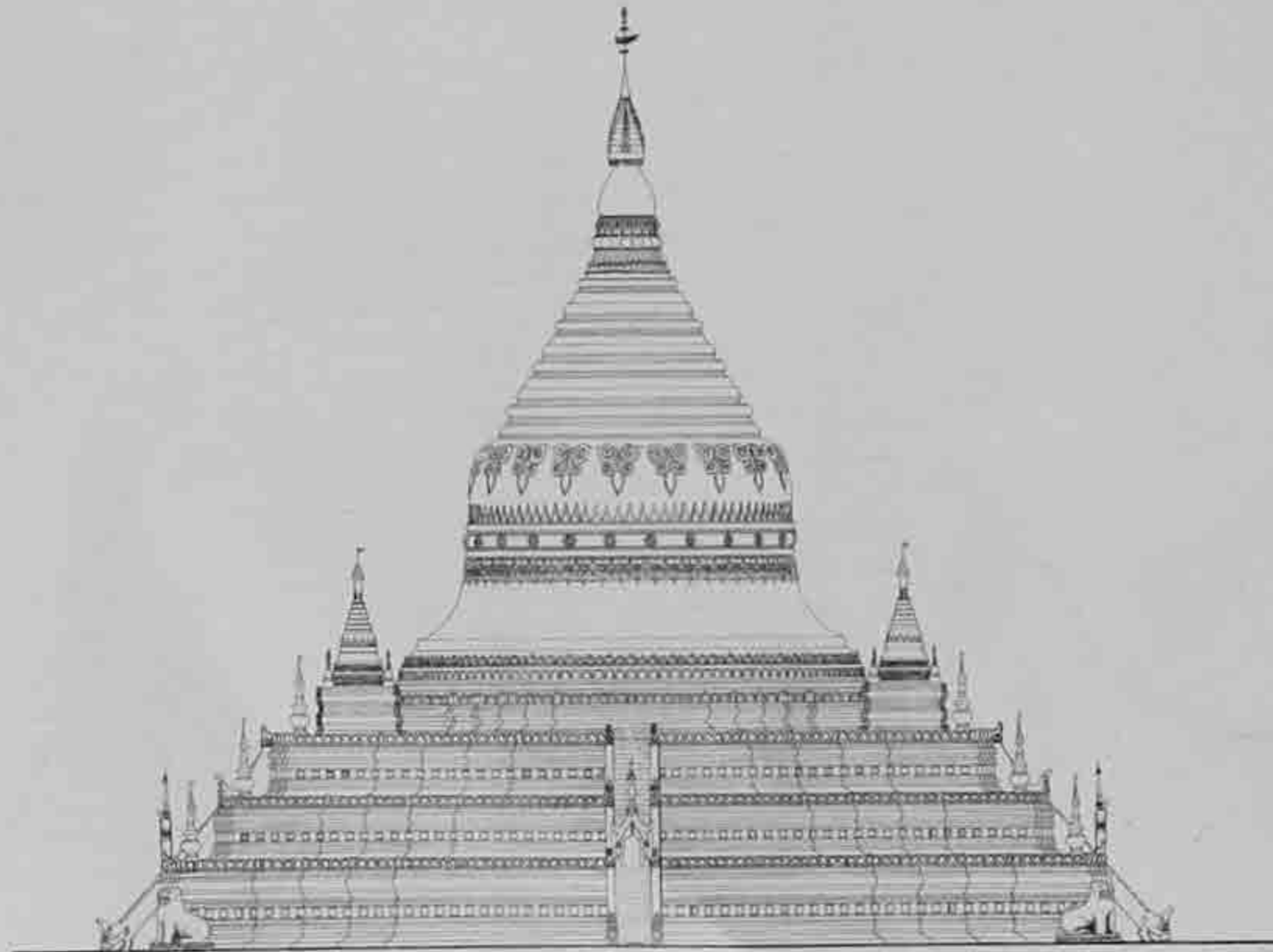
ထီးတော်ဂူတိုက်အတွင်းမှ နံရံဆေးရေး ပန်းချီများ

ရွှေစည်းခုံဝေတီတော် ပန္နက်ပုံ

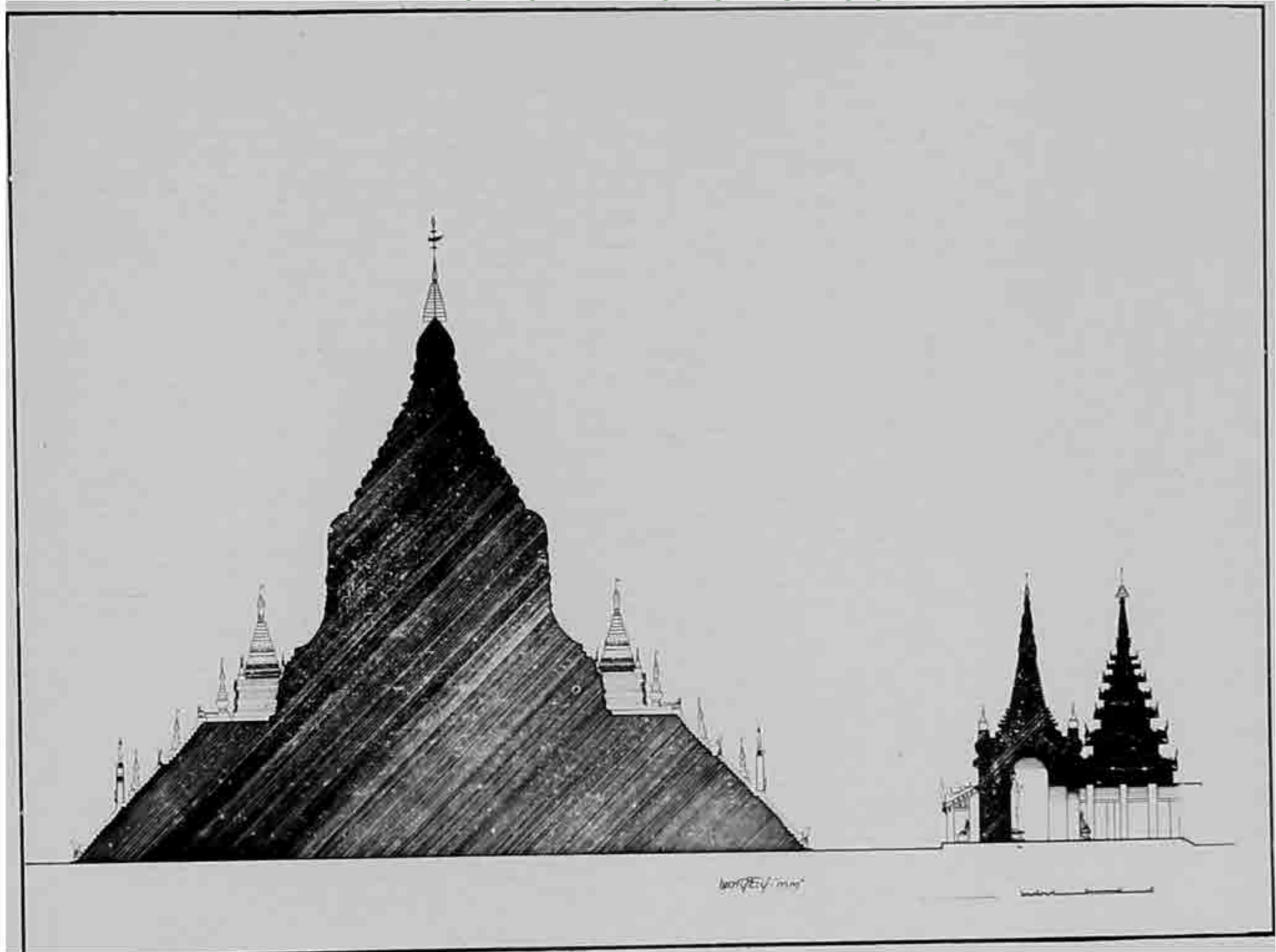

ရွှေစည်: ခုံစေတီတော်ပရဝဏ်ပန္နက်ပုံ

ရွှေစည်ခုံစေတီတော်အရှေ့ဘက်မြင် မတ်ရုပ်ပုံ

ရွှေစည်ခုံစေတီတော်အရှေ့ဘက်မြင် မတ်ရုပ်ပုံ

ရွှေစည်းခုံစေတီတော် ဖြတ်ပိုင်းပုံ

“ငါ၏လက်ယာလက်ဖြင့် ဆန်စပါးရိက္ခာကို ပေးအံ့၊ ငါ၏လက်ဝဲလက်ဖြင့်အဝတ်တန်ဆာကိုပေးအံ့” ဟု
ကမ္မည်းရေးထိုးထားသော ကျွန်စစ်သားမင်းကြီး အမိန့်တော်ပြန်တမ်းပါ လေးထောင်ကျောက်စာတိုင်၊
အရှေ့ဘက်စောင်းတန်းအဝင်ဝ ဝဲ-ယာတွင် စိုက်ထူ ထားစဉ်

ရွှေစည်းခုံဝေတီတော်အား သူဌေးမှန်ဂူဘုရားပေါ်မှ မှူးတွေ့ရစဉ်

ရွှေစည်းခုံဝေတီတော်အား တောင်ဘက်မျက်နှာစာမှ ရှခင်းအလှတစ်မျိုးဖြင့် ဖူးတွေ့ရပုံ
၁၂

ရွှေဦးခုံစေတီတော်အား အရှေ့တောင်ထောင်မျက်နှာစာမှ ဖူးတွေ့ရပုံ

ရွှေစည်းခုံစေတီတော်အား ညဘက်မီးဆလိုက်များ ပူဇော်ထားချိန်တွင် မူးတွေ့ရပုံ
၁၄

ရွှေစည်: ခုံဘုရားစာ: အရှေ့မြောက်ထောင့်မှ ဖူးတွေ့ရစဉ်

ရွှေစည်းခုံစေတီတော်ဘာ: အနောက်ဘက်မုခ်ဝအဝင်မှ ဖူးတွေ့ရစဉ်

ရွှေစည်းခုံစေတီတော်၏ တတိယပစ္စယာအပေါ်ပိုင်းကို ဖူးတွေ့ရပုံ

ရွှေစည်းခုံစေတီတော်၏ ငှက်ပျောဖူး၊ ထီးတော်၊
ငှက်မြတ်နားနှင့် စိန်ဖူးတော်တို့ကို ဖူးတွေ့ရပုံ

ရွှေစည်:ခုံစေတီတော်ကို သူဌေးမှခံဂူပေါ်မှ ဖူးတွေ့ရစဉ်

ရွှေစည်:ခုံစေတီတော်သပိတ်မှောက်ပန်းဆွဲအထက် ပိုင်းမှဂုဏ်ယူပွယ်ရာ မြန်မာ့အနုပညာလက်ရာများ

ရွှေစည်းခုံစေတီတော်အား တောင်ဘက်မှန်မျက်နှာစာတံတိုင်းအပြင်မှ ဖူးတွေ့ရပုံ

ရွှေစည်းခုံစေတီတော်အား တောင်ဘက်မှ ဖူးတွေ့ရပုံ

ရွှေစည်းခုံစေတီတော်၏ပထမပစ္စယာအပေါ်ပိုင်းကို ဖူးတွေ့ရပုံ

ရွှေစည်းခုံစေတီတော်ကို နန်းကြီးကုန်းမီးသတ်ဖျော်စင်ပေါ်မှ ဖူးတွေ့ရစဉ်

ရင်ပြင်တော်ရှိ ရေချိန်တွင်း၌ပေါ်နေသော စေတီတော်ကြီး၏ပုံရိပ်ကို ဖူးတွေ့ရစဉ်

ရွှေစည်းခုံစေတီတော်ကို အရှေ့ဘက်မှခရီးဝင်စောင်းတန်းမှဖူးတွေ့ရစဉ်

ရွှေစည်းခုံစေတီတော်ကို အရှေ့ဘက် ရင်ပြင်တော်မှ ဖူးတွေ့ရပုံ

ရွှေစည်းခုံစေတီတော်တောင်ဘက်မှန်ဝဘဝင် စောင်းတန်းကြီး

ရွှေစည်းခုံစေတီတော်တောင်ဘက်မှန်အနီးတွင် မူးတွေ့ရသော
ပုဂံခေတ် ရှေးဟောင်းဘုရားတစ်ဆူ

တောင်ဘက်မှန်ဝဘဝင် စောင်းတန်းအတွင်းပိုင်း

မြောက်ဘက်ကြေးဂူတိုက်ပေါ်မှ ကွမ်းထောင်ပုံနှင့်စေတီငယ်ပုံ

အနောက်ဘက်ကြေးဂူတိုက်ပေါ်မှ ကွမ်းထောင်ပုံနှင့်စေတီငယ်ပုံ

အရှေ့ဘက်ကြေးရူတိုက်အတွင်းမှ ကကုသန်ဘုရားပုံ

တောင်ဘက်ကြေးရူတိုက်အတွင်းမှ ကောဏကရုံဘုရားပုံ

အနောက်ဘက်ကြေးဂူတိုက်အတွင်းမှ ကဿပဘုရားပုံ
(၄) ဆူအနက် မပြုမပြင် အကောင်းဆုံး
မူလလက်ရာပုံတော်

မြောက်ဘက်ကြေးဂူတိုက်အတွင်းမှ ဂေါတမဘုရားပုံ

တောင်ဘက်ရင်ပြင်တော်ရှိ အင်္ဂုလိမာလရဟန္တာ
မထေရ်ရုပ်တုပုံတော်

ရွှေစည်းခုံစေတီတော်အရှေ့ဘက်မျက်နှာစာရှိ
ပုဂံခေတ်ဦးမှ ဆွမ်းမဦးကျောက်သပိတ်တော်ကြီး

ရွှေစည်းခုံစေတီတော်ဒုတိယပစ္စယာမှ
ရုပ်ကြွ မုတ်ဆိတ်ပန်း

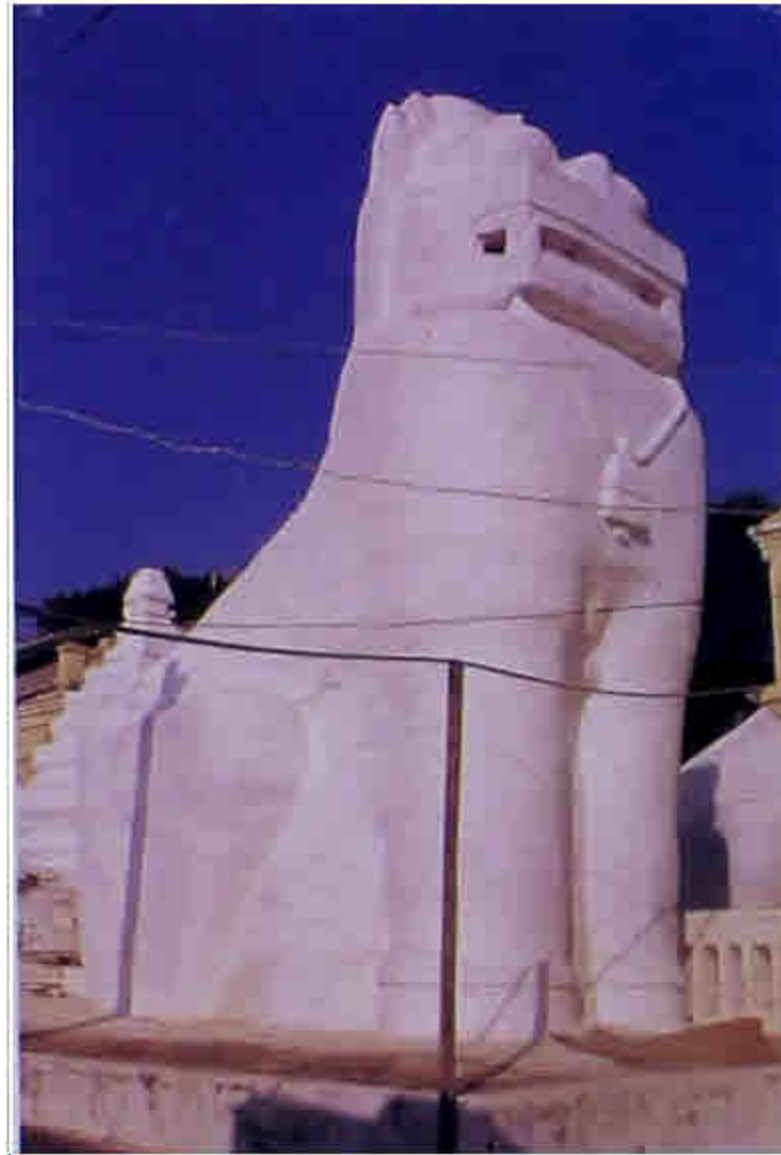
ကွမ်းတောင်နှင့်အရှေ့ဘက် ကြေးဂူတိုက်များအတွင်း ကြေးမတ်ရုပ်ဆင်းတုနှင့် တစ်ခေတ်တည်း
ဖြစ်ပြီး (၁၁) ရာစု လက်ရာဖြစ်သည်။ သစ်သားပြာသားဆောင်မှာ ပုဂံခေတ် မူလနေရာတွင်
အေဒီ ၁၅ ရာစု အင်းဝခေတ်တွင် အစားထိုးပြုပြင်တည်ဆောက်ထားသောလက်ရာဖြစ်သည်။

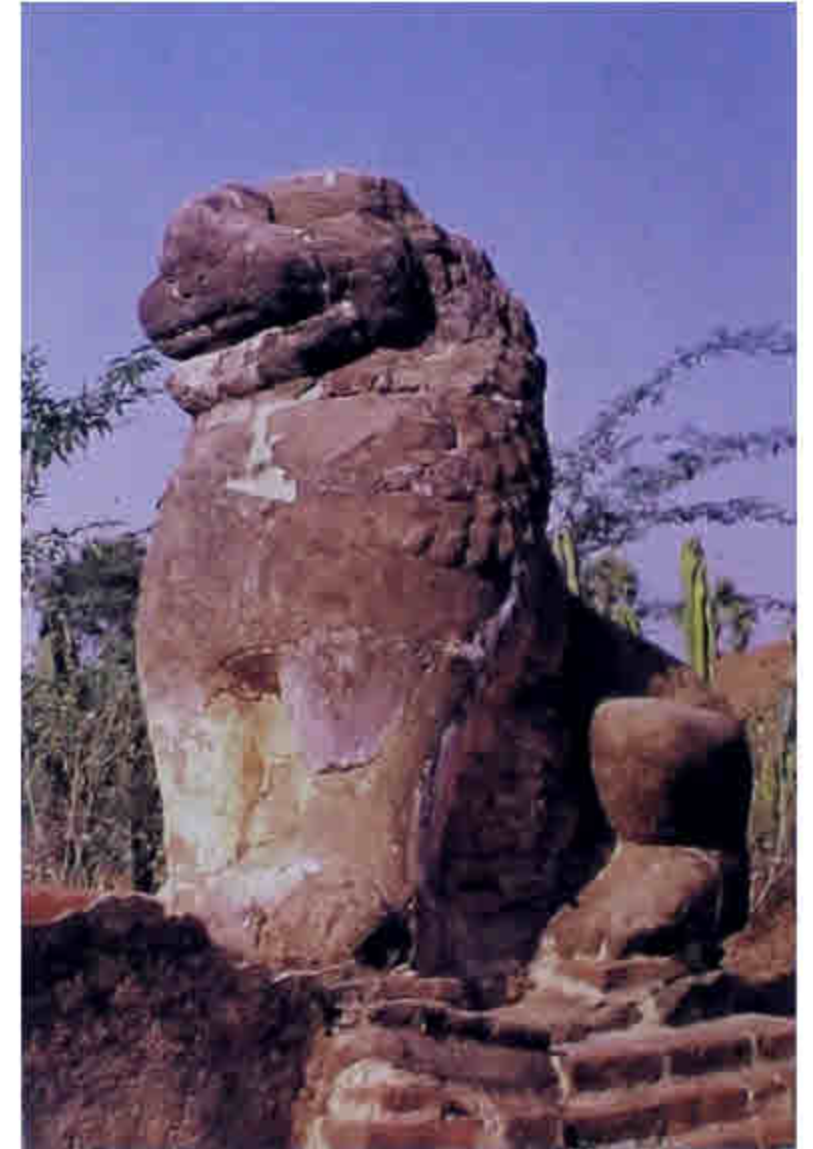
အင်္ဂါထောင်ရှိ ကျောက်ခြင်္သေ့ရုပ်တုကြီး ဘေးနှစ်ဘက်မှကြည့်လျှင် တစ်ကောင်တည်းပုံ၊
ရှေ့တည်တည်မှကြည့်လျှင် ဖင်နှစ်ခွပုံမြင်ရပြီး ထောင်ကိုခွ၍တည်ဆောက်ထားသည်။
(အေဒီ ၁၁ ရာစု)

အနောက်ဘက်စောင်းတန်းဦးထိပ်ရှိ လက်ဝဲဘက်မှ
ပုဂံခေတ်ဦးပိုင်း ကျောက်ခြင်္သေ့ရုပ်တုကြီး

ရွှေစည်းခုံစေတီတော်အရှေ့ဘက်မှခံအဝင်ဝမှ
ခြင်္သေ့ရုပ်တုကြီး

အနောက်ဘက်စောင်းတန်းဦးထိပ်ရှိ လက်ယာဘက်မှ
ပုဂံခေတ်ဦးပိုင်း ကျောက်ခြင်္သေ့ရုပ်တုကြီး

အရှေ့ဘက်ကြေးဂူတိုက်အတွင်းမှ ပုဂံခေတ်
ကျောက်မြင်းရုပ်တု

သင်ပုတ်ထည့်ကျောက်သမိတ်များ

ရွှေစည်းခုံစေတီတော်တောင်ဘက်ရင်ပြင်တော်ပေါ်ရှိ
ရှင်အရဟံမထေရ်မြတ် သမုတ်တော်မူခဲ့သော
မဟာသိမ်တော်ကြီး၏ သိမ်တိုင်

ရွှေစည်းခုံစေတီတော်ဒုတိယနှင့် တတိယပစ္စယာမှ

ငါးရာ့ငါးဆယ်ဇာတ်နိပါတ်တော် ကျောက်စဉ်ကွင်းအချို့

တုရင်တောင်မှ လက်ဆင့်ကမ်းသယ်ယူခဲ့သော
ကျောက်များဖြင့် အောက်ခြေမှ ထိပ်အထိ
စီထားကြောင်း သက်သေအဖြစ်အင်္ဂါတေမကိုင်ဘဲ
ချန်ထားသည်။ ကျောက်တုံးတစ်ခုနှင့်တစ်ခုကြားတွင်
အပ်ထိုးမရအောင်စေ့စပ်သေချာလှပါပေသည်။

တောင်ဘက်ရင်ပြင်တော်ရှိ ရုပ်စုံတန်ဆောင်းမှ သိဒ္ဓတ္ထမင်းသား
တောထွက်ခန်းရုပ်စုံတော်

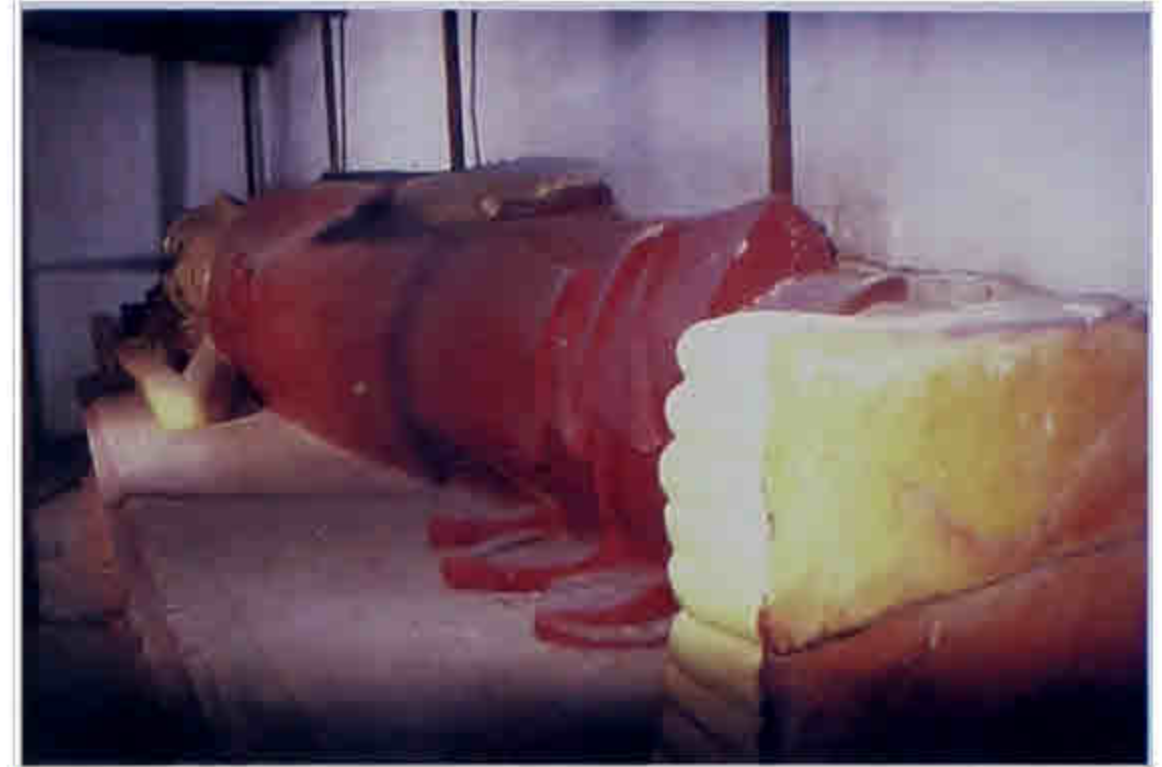
ညီတော်မင်းနန်းချွတ်ခန်းရုပ်စုံတော်
သုဝဏ္ဏသာမဇာတ်တော်နှင့် မယ်ပဒါ ကိုဒါသ ဇာတ်တော်ရုပ်စုံတော်များ

စေတီတော်ကြီး၏ အနောက်မြောက်ထောင့်ရှိ ပန္နက်သံဂူပုံ

စေတီတော်ပြတိုက်အတွင်းမှ မြတ်စွာဘုရား
ခြေတော်ရာပုံတော်၊ ပုဂံခေတ်ဦးလက်ရာ ဖြစ်သည်

တောင်ဘက်ရင်ပြင်တော်ရှိ လျောင်းတော်မူပုံတော်

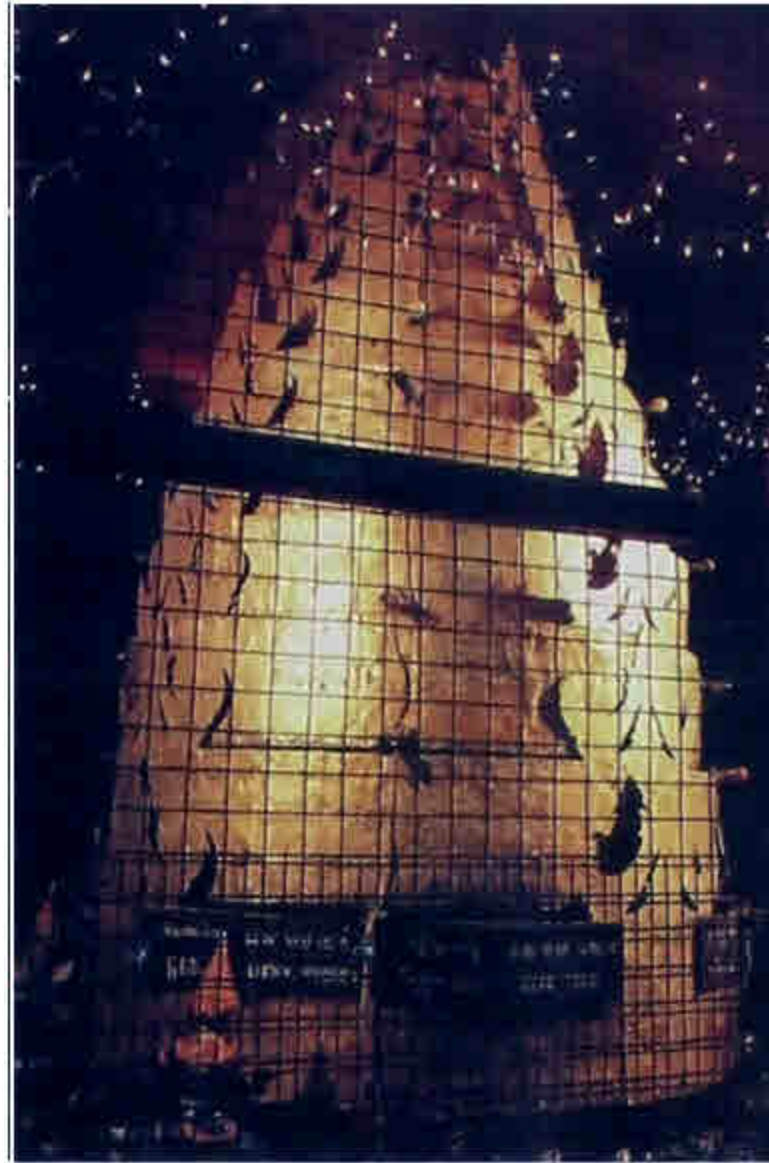

အရှေ့တောင်အောင်ရင်ပြင်ရှိ ဆုတောင်းပြည့် စေတီတော်

ဆုတောင်းပြည့်စေတီတော်အတွင်းမှ ဗုဒ္ဓရုပ်ပွားတော်

ကုန်းဘောင်ခေတ် သစ်သာတံခွန်၊ ကုက္ကားတိုင်

စေတီတော်ကြီး၏အရှေ့မြောက်ဘက်ရှိ ပန္နက်သံဂူပုံ

အရှေ့ဘက်ရင်ပြင်တော်ပေါ်ရှိမဏ္ဍပ်အတွင်း ၁၉၇၅ ခု
လျှင်လှုပ်စဉ်က အောက်သို့ချ၍ပြုထား သော
အလောင် မင် တရာ ကြို့ ဧါဒုတိယသာ တော်
ဆင်ဖြူရှင်မင် ကောင် မှု ယိ တော်

ရွှေစည်းခုံစေတီတော်အရှေ့ဘက်အပြင်ခုံတံတိုင်းမှခဲ
ဝဲယာမှ ကျောက်ခွာရပါလအစောင့်နတ်ရုပ်

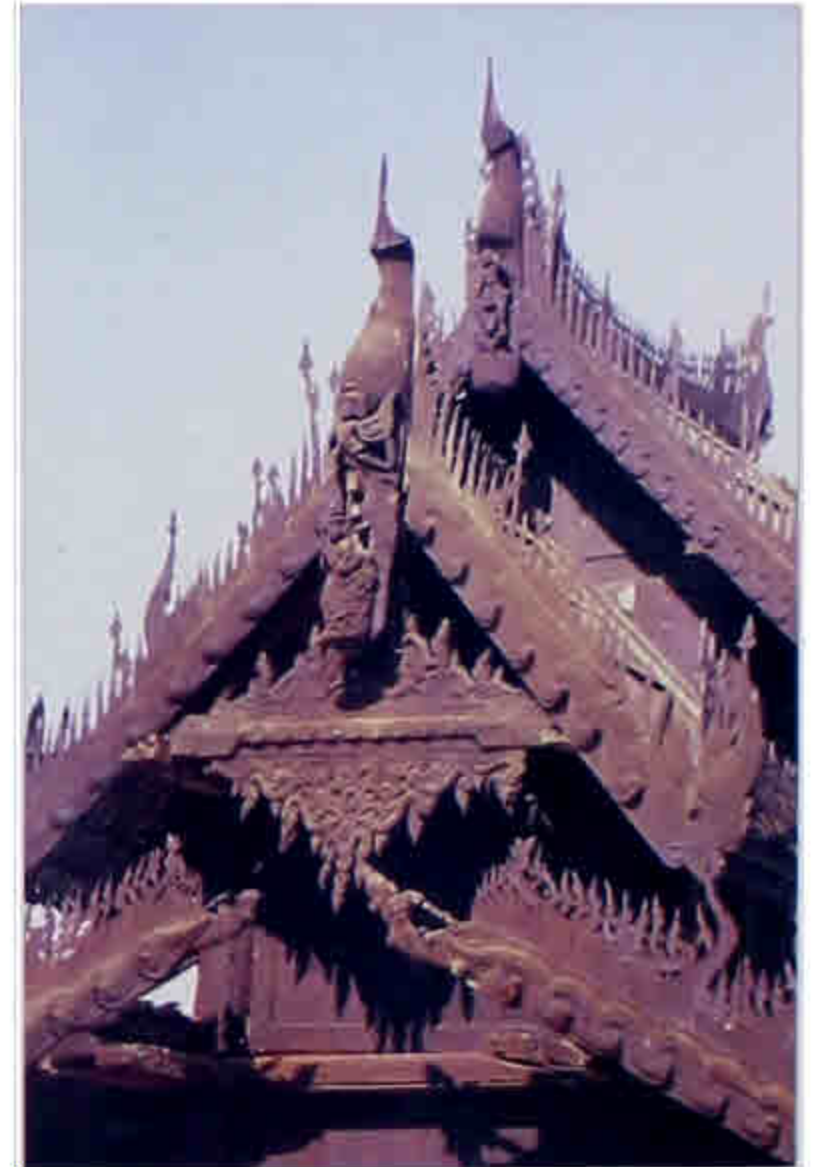
အရှေ့တောင်ထောင့် (၃၇) မင်းနတ်နန်းအတွင်းမှ
ဘိုးတော်သိကြားပုံ (နှစ် ၉၀၀ ကျော် ပုဂံခေတ်ဦး
ပိုင်းမှ သစ်သားပန်းပုလက်ရာ)

ရွှေစည်းခုံစေတီတော်အနောက်တောင်ထောင့်ရှိ
အပရွှေညိုသင်နှင့် သားငယ်ရွှေစကားအမည်ရှိ
အစောင့်နတ်ရုပ်များ

အရှေ့ဘက်ရင်ပြင်တော်ရှိ ပုဂံခေတ်မှ သစ်သား
တံခါးရွက်ကြီး၊ တံခါးရွက်ကြီးပေါ်တွင် သစ်သား
ပန်းပုအနုပညာလက်ရာများ ပေါ်လွင်အောင်
ထွင်းထုထားသည်

အရှေ့ဘက်ကြေးဂူတိုက်ပြာသာဒ်အဆောင်မှ မြန်မာ
သစ်သားပန်းပုအနုပညာလက်ရာများကို တွေ့ရစဉ်

စေတီတော်ကြီး၏တောင်ဘက်ရင်ပြင်ရှိ ဘုရင်နောင်
မင်းတြားကြီး၏ ကုသိုလ်တော်ခေါင်းလောင်းငယ်

အံ့ကိုးပါးတွင် တစ်ပါးအပါအဝင်ဖြစ်သည့် ရင်ပြင်တော်အရှေ့တောင်ထောင့်ရှိ ခရေပင်

နွေ၊ မိုး၊ ဆောင်း၊ သုံးရာသီစလုံး မွှေးပွင့်နေသည့် ခရေပွင့်များကို တွေ့ရစဉ်

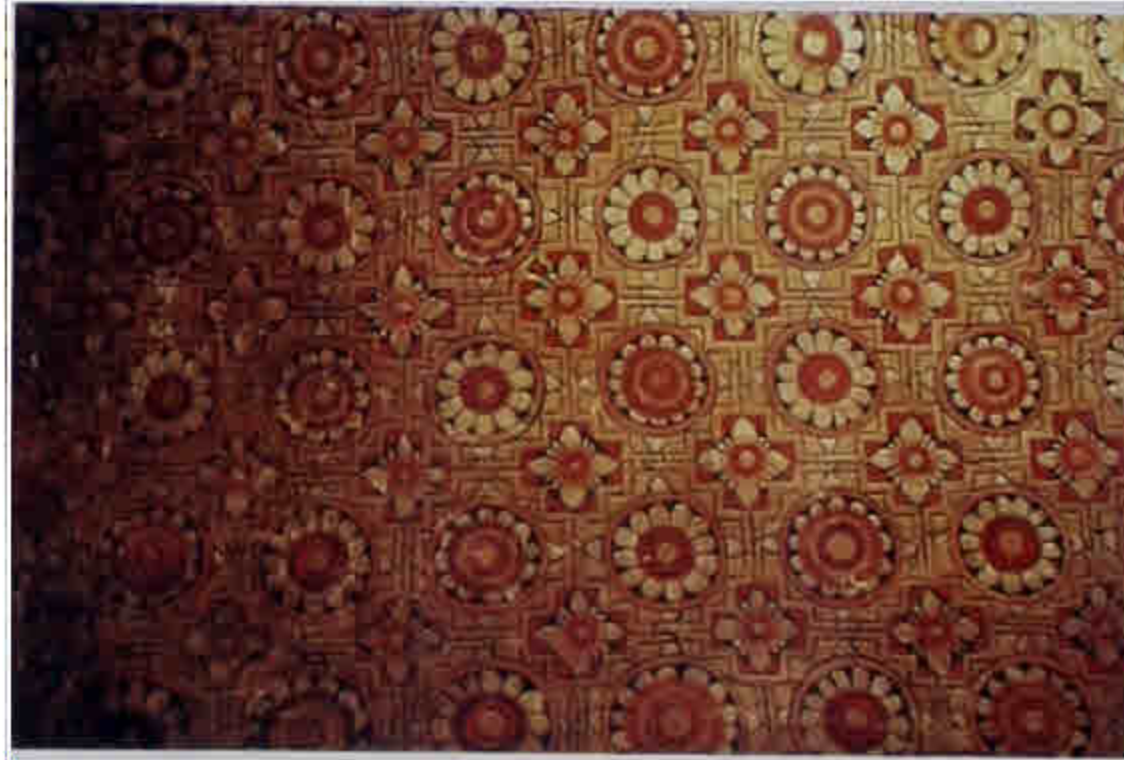
အရှေ့ဘက်ရင်ပြင်တော်ရှိ သက္ကရာဇ် ၉၁၉ ခုနှစ်တွင်
သွန်းလုပ်သည့် ဟံသာဝတီဆင်ဖြူများရှင် ဘုရင့်နောင်
မင်းတရားကြီး ကောင်းမှုတော် ခေါင်းလောင်းကြီး

အလောင်းမင်းတရားကြီး၏ ဒုတိယသားတော်
ဆင်ဖြူရှင်မင်း၏ကျောက်စာဂူမျက်နှာကြက်မှ
ကုန်းဘောင်ခေတ်ပန်းချီ

စေတီတော်ကြီး၏အရှေ့မြောက်ဘက်ရှိ
အလောင်းမင်းတရားကြီး၏ ဒုတိယသားတော်
ဆင်ဖြူရှင်မင်း၏ ထီးတော်သမိုင်းကျောက်စာတိုင်ကြီး

ဒေသထွက် မြန်မာ့ရိုးရာသနပ်ခါးတုံး အရောင်းဆိုင်

ရွှေစည်းခုံစေတီတော်အရှေ့ဘက်စောင်းတန်းအတွင်းမှ
ယွန်းထည်ပစ္စည်းအရောင်းဆိုင်

ကလေးကစားစရာ မြန်မာ့ရိုးရာ ရုပ်စုံအရောင်းဆိုင်

ကျန်စစ်သားဥမင်

ရွှေစည်းခုံတစ်ဝိုက်တွင် ကျန်စစ်သားဥမင်ဟူ၍ သုံးခုရှိရာ ယခုဖော်ပြပါ ကျန်စစ်သားဥမင်မှာ တောင်ဘက်စောင်းတန်းထိပ်၏ အနောက်ဘက်တွင် တည်ရှိသည့်ဥမင်ဖြစ်သည်။ ထိုဥမင်မှာ မြေပေါ်မြေအောက် တစ်ဝက်စီ တည်ဆောက်ထားသည်။ ဥမင်မှာ မြောက်လှည့်ဖြစ်ပြီး မြောက်ဘက်ဥပစာ တွင် ဓမ္မသာလာဆောင်တစ်ခု မူလက ရှိခဲ့သည်။ တောင်ဘက်တွင်ဓမ္မသာလာ အဆောင်ရာရှိသည်။ ဓမ္မသာလာအဆောင် အောက်ခံကျောက်တုံးပတ်လည် ကြွင်းကျန်လျက်ရှိသေးသည်။

မြောက်ဘက်တွင် တံတိုင်းပတ်လည်နှင့် တံတိုင်းမုခ်ရှိသည်။ ဥမင် အတွင်းနံရံ၌ ရှေးဟောင်းနံရံဆေးရေးပန်းချီများ ခြယ်မှုန်းထားရှိသည်။

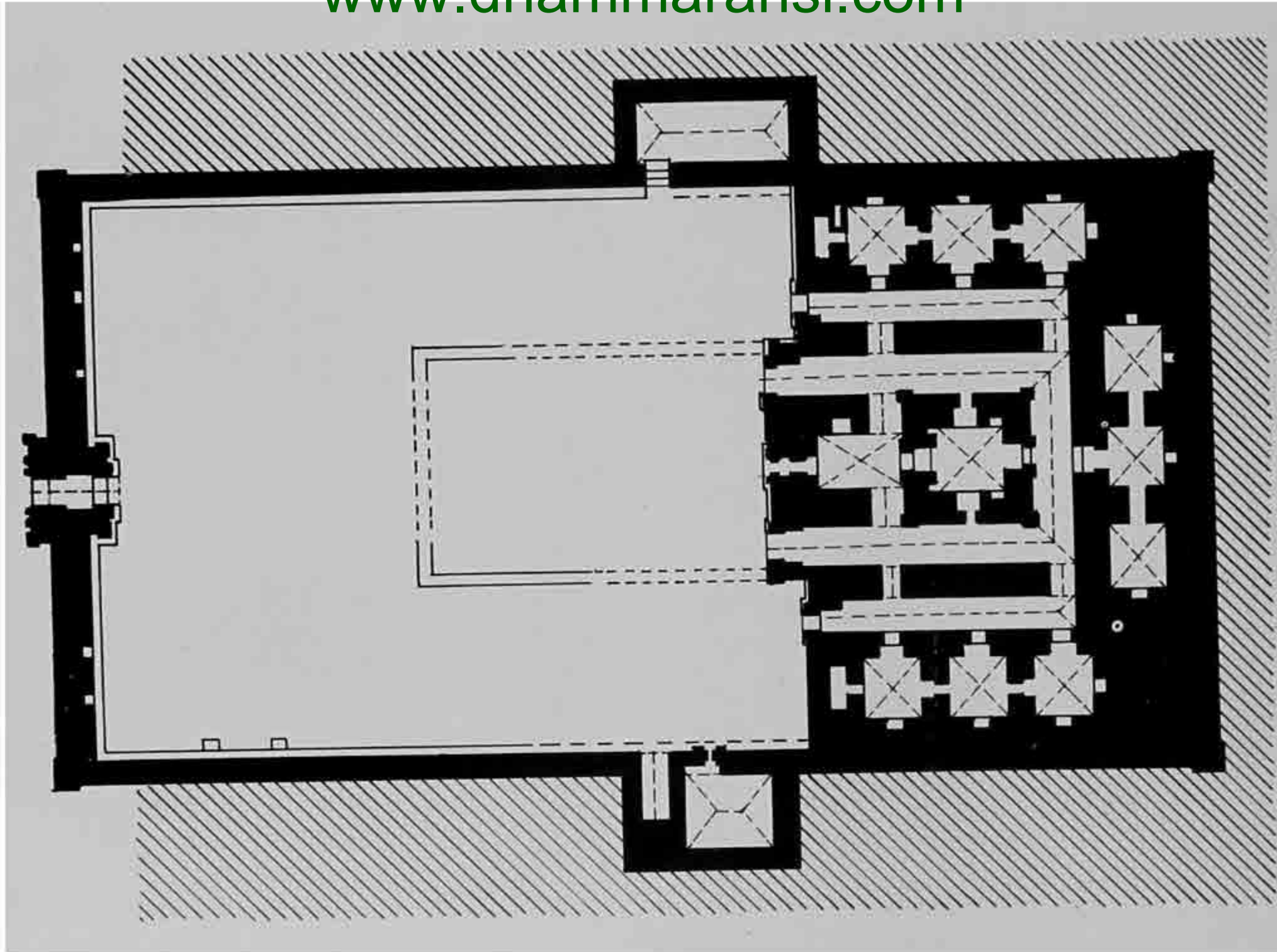
ပြာသားပုံများ၊ မြင်းမိုရ်တောင်ပုံများ၊ မွန်ဂိုစစ်သည်ပုံများနှင့် စစ်သူကြီး ပုံ၊ တူရိယာများနှင့် စိတန်းပြီး ဘုရားကျောင်းသို့သွားဟန် နံရံဆေးရေး ပန်းချီပုံများ ကြွင်းကျန်ပါသေးသည်။ မြောက်ဘက်မုခ် မျက်နှာကြက်တွင် ဆွမ်းစားနေဟန် ရှင်ဥပဂုတ်ပုံလည်းရှိသည်။

ဥမင်အလယ်တွင် အခန်းတစ်ခန်းရှိပြီး ဘေးပတ်လည်တွင် စင်္ကြံပတ် လမ်းနှင့် တရားအားထုတ်ရန် အခန်းငယ်များရှိသည်။

အဆိုပါဥမင်မှာ အခြားဥမင်များကဲ့သို့ သဲကျောက်တောင်ကိုထွင်းဖောက် ထားခြင်းမျိုးမဟုတ်ဘဲ အုတ်များဖြင့်ဥမင်ပုံပြုလုပ်တည်ဆောက်ထားကြောင်း တွေ့ရသည်။

ကျန်စစ်သားဥမင်အတွင်းလိုက်ရူ

ကျန်စစ်သားဥပင် ပန္နက်ပုံ

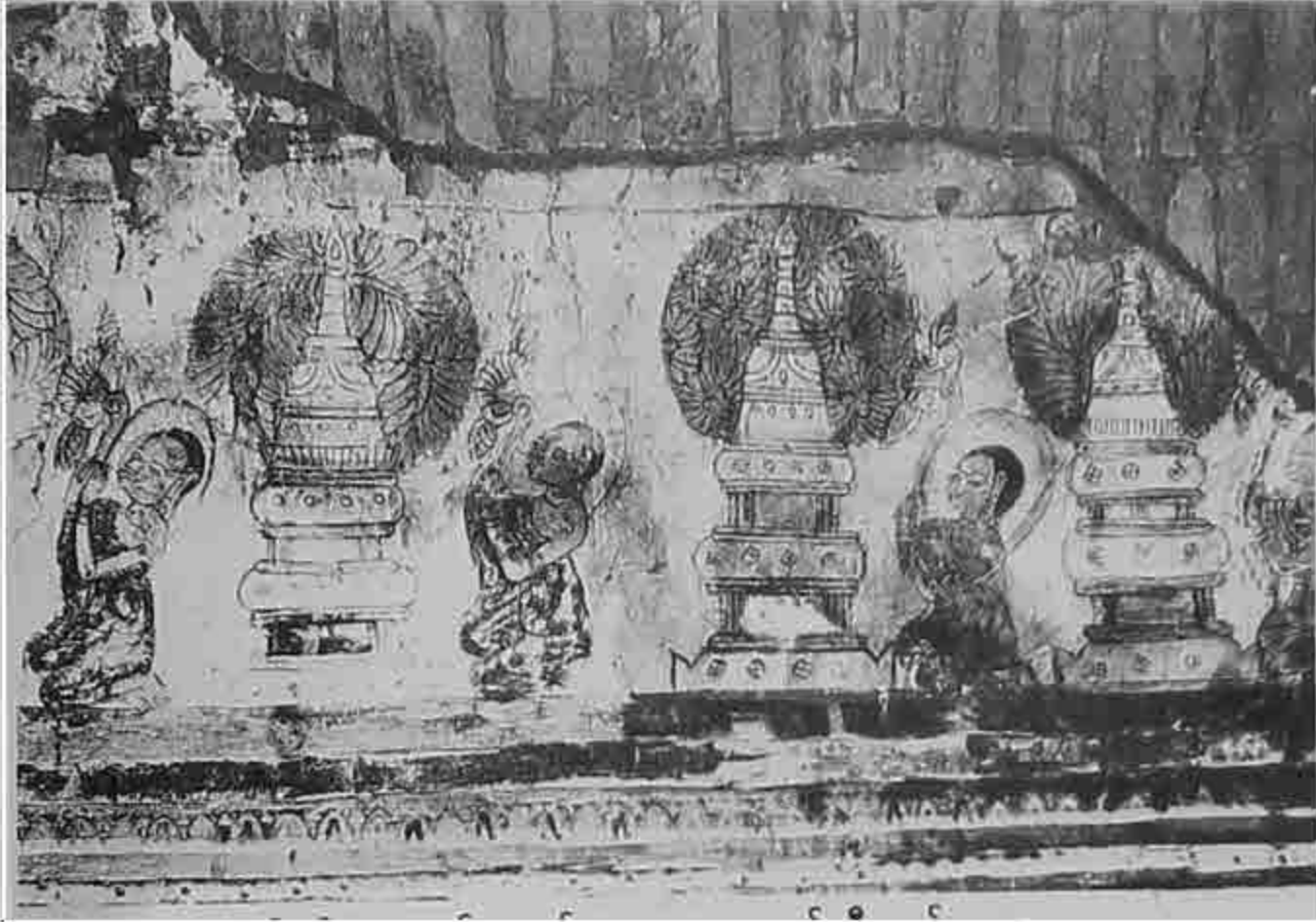
ကျန်စစ်သာ:ဥမင်အဝင်

ကျန်စစ်သာ:ဥမင်အတွင်းမှ စကြိုပတ်လမ်း:

ကျန်စစ်သာ:ဥမင်အတွင်းမှ ဓမ္မသာလာဆောင်

ကျန်စစ်သာ:ဥမင်အတွင်းမှ ဆေးရေးပန်းချီလကရာများ

ကျန်စစ်သာ:ဥမင်အတွင်းမှ ရှေးဟောင်းဗုဒ္ဓရုပ်ပွားတော်

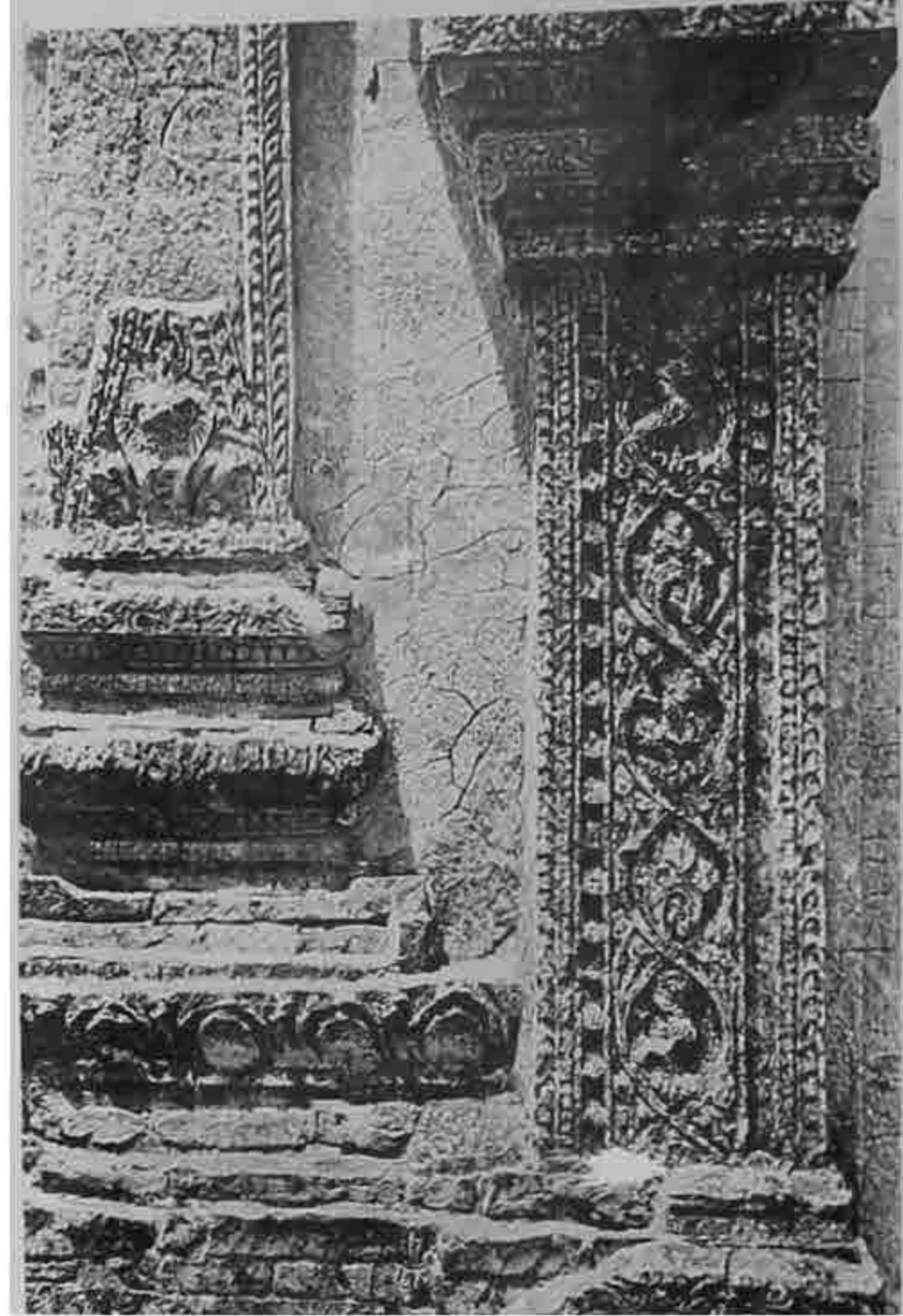
သူဌေးမှန်ဂူဘုရား

ရွှေစည်းခုံဘုရား၏ အရှေ့မြောက်ဘက်တွင် တည်ရှိသည်။ လိုက်နစ်ဆင့် ကွမ်းထောင်ပေါက်ဂူဘုရားဖြစ်ပြီး ၁၉၇၅ ခု၊ ဇူလိုင်လွှပ်စဉ်က ကွမ်းထောင်နှင့် အပေါ်ထပ်လိုက် ပြုကျသွားခဲ့သည်။ အရှေ့မှန်လှည့် ဂူဘုရားကြီးဖြစ်သည်။

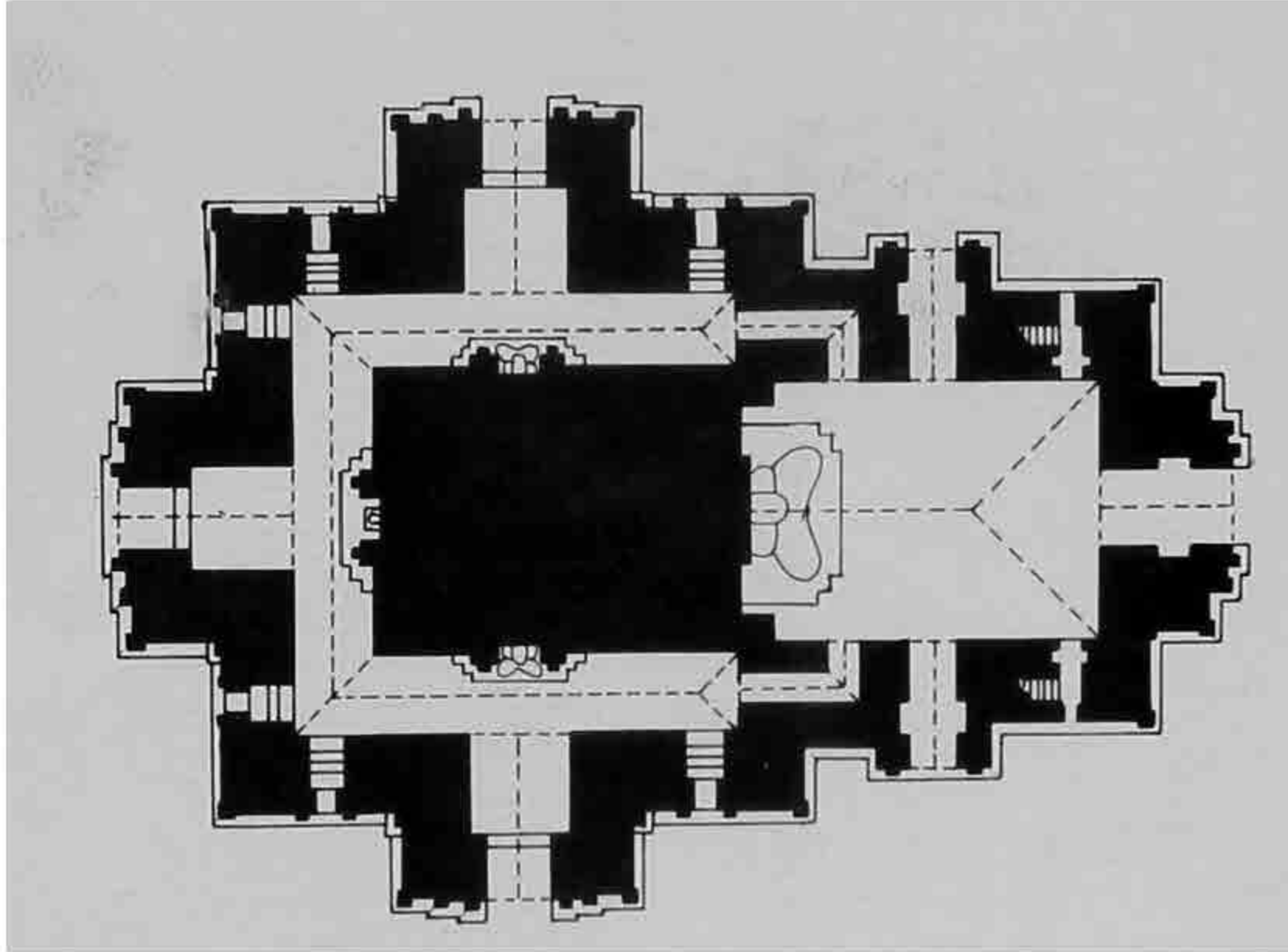
အောက်ထပ်အာရုံခံအတွင်း၌ နံရံဆေးရေးပန်းချီများရှိသည်။ အာရုံခံ မျက်နှာကြက်၌ အခြားဂူဘုရားများကဲ့သို့ ပါဒစက်စုံ ခြေရာတော်ပုံ မူလက ရှိခဲ့သော်လည်း ယခုအခါ ကွာကျပျက်စီးပြီး ထိုခြေတော်ရာပုံကိုပိတ်ထားသော ကြာပန်းတန်းများသာ ကျန်ရှိတော့သည်။ အပေါ်ထပ်သို့တက်ရန် ကြောင်လိမ် လှေကားရှိသည်။

မူလကသူဌေးမှန်ဂူဘုရားတွင် ကျောက်စာတစ်ချပ်ရှိခဲ့ရာ ၁၉၇၀ ပြည့်နှစ် က ပုဂံပြတိုက် ကျောက်စာရုံအမှတ် (၁) မြောက်ဘက်တန်းသို့ ရွှေ့ပြောင်း ခိုက်ထူထားခဲ့သည်။ ကျောက်စာတိုင်အမှတ် (၁၆၀) ဖြစ်သည်။

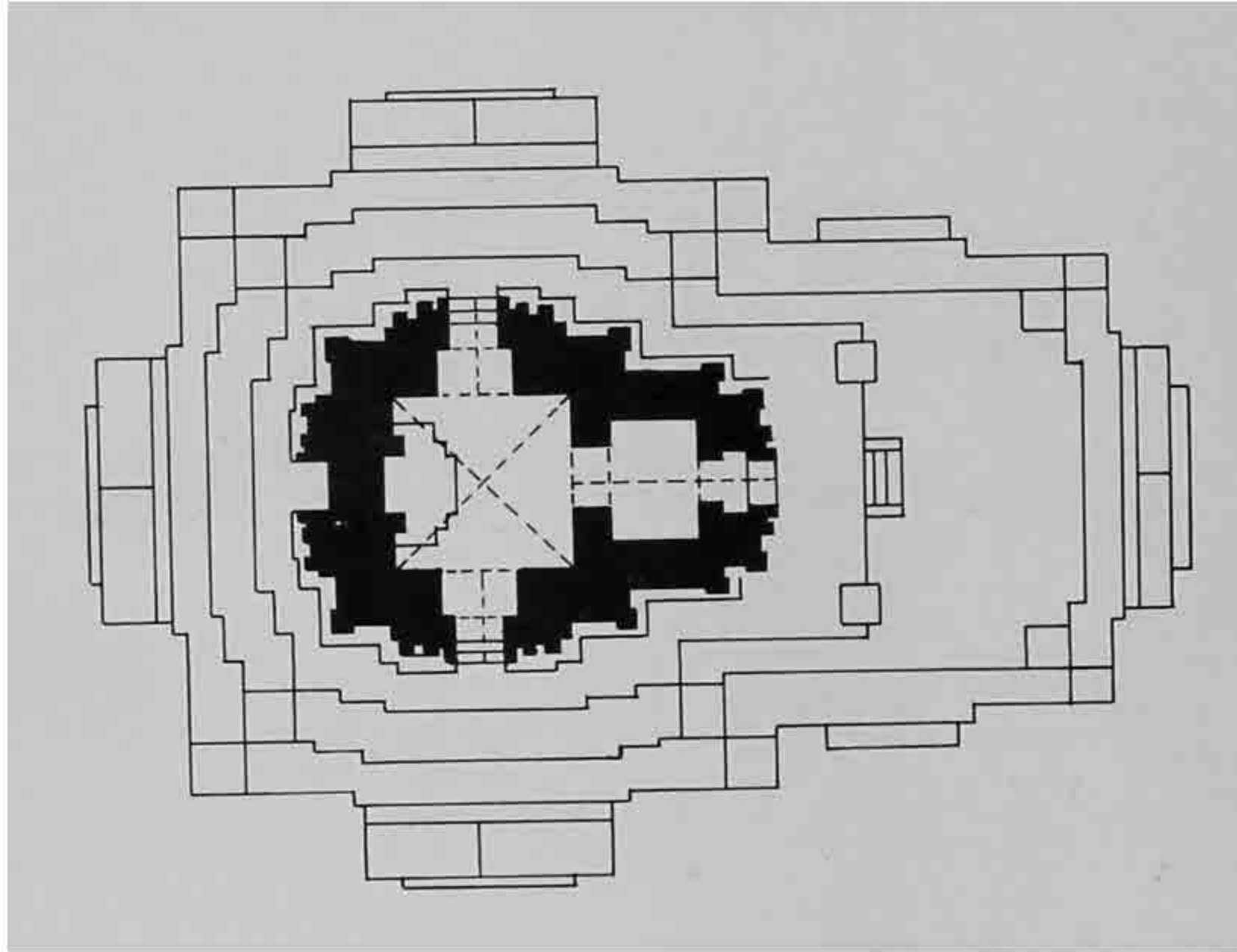
အဆိုပါကျောက်စာအရ မြန်မာသက္ကရာဇ် ၅၅၉ ခုနှစ်တွင် ဝေယျာသူဌေး ဇနီးမောင်နှံတည်ဆောက်လှူဒါန်းထားခဲ့သော ဂူဘုရားဖြစ်ကြောင်း သိရသည်။ ဂူကိုလှူသောအခါတွင် ကွမ်းညှပ်၊ ကြေးကွမ်းဘူး၊ ကြေးသပိတ်၊ ကြေးခြူး၊ ကြေးကရား၊ ကြေးဝမ်းဘဲကရား၊ ကြေးမုံ၊ ကြေးပြတို့၊ ကြေးဆီမီးတိုင်နှင့် ခေါင်းလောင်း စသည်တို့ လှူဒါန်းခဲ့ကြောင်း ပါရှိသည်။

သူဌေးမှန်ဂူဘုရားမှ အင်္ဂုတေပန်းတော့လက်ရာ

သုဋ္ဌေးမုခ်ဂူဘုရားဆောက်ထပ်ပန္နက်ပုံ

သုဋ္ဌေးမုခ်ဂူဘုရားအပေါ်ထပ်ပန္နက်ပုံ

ရွှေစည်းခုံဘုရားဆန်းမှ သူဌေးမုခ်ဂူဘုရားကိုဖူးတွေ့ရစဉ် မှန်ခေတ်လယ်ပိုင်း ဝိသုကာလက်ရာဖြစ်သည်

သုဋ္ဌေပုဗ္ဗဂူဘုရားအပြင်မျက်နှာစာမှ ဘီလူးပန်းဆွဲ လက်ရာများကို တွေ့ရစဉ်

ပုဂံခေတ်အလယ်ပိုင်းလက်ရာဖြစ်သည့် သုဋ္ဌေပုဗ္ဗဂူဘုရား

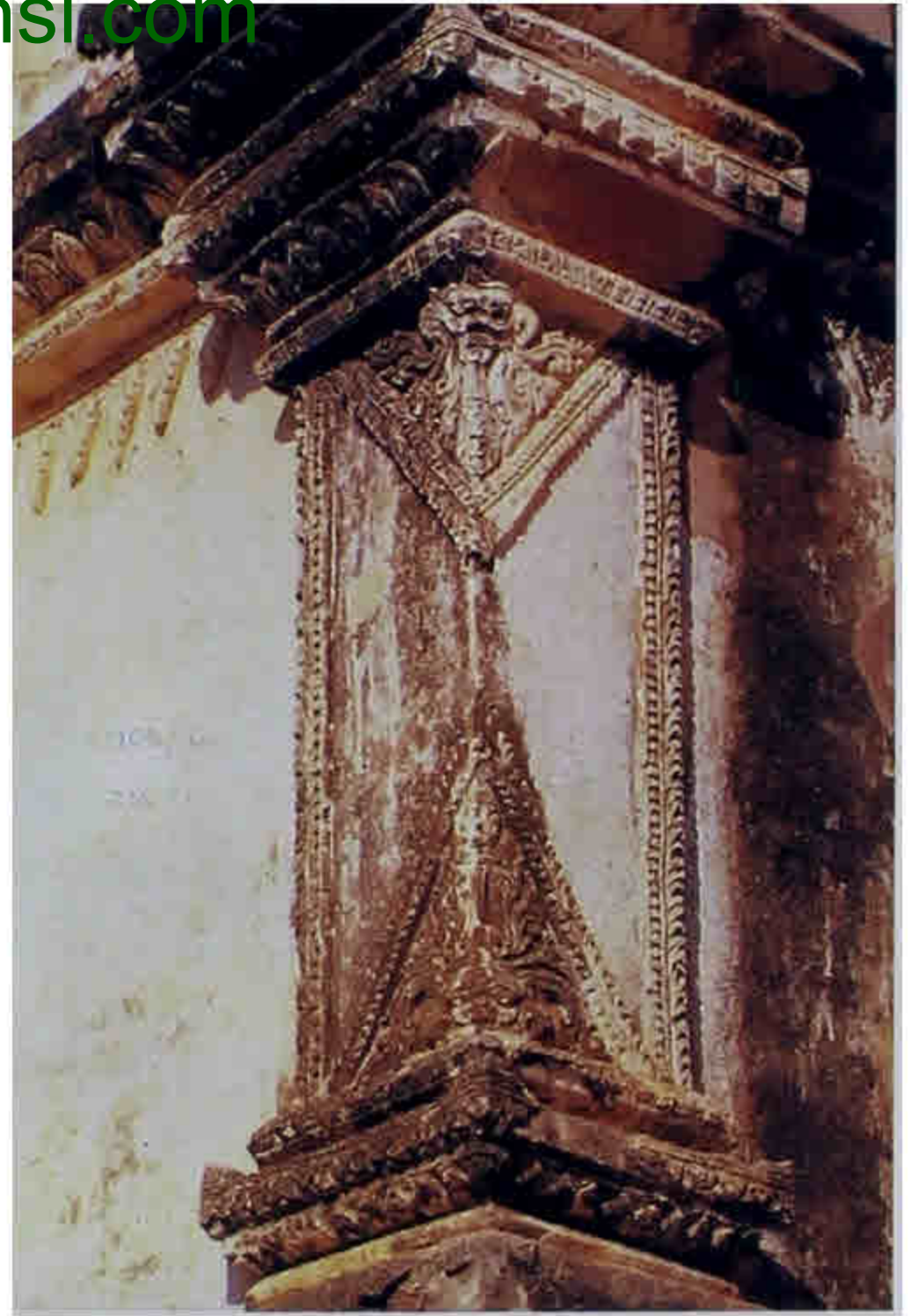
သုဋ္ဌေးမုခ်ဂူဘုရားအတွင်းမှဆေးရေးပန်းချီ နှစ်ကျိပ်ရှစ်ဆူဘုရားများကိုတွေ့ရစဉ်

သုဋ္ဌေးမုခ်ဂူဘုရားအတွင်းမှ ရှေးခေတ်ဆေးရေးပန်းချီလက်ရာများ

သုဋ္ဌေးမုခ်ဂူဘုရား အပြင်မျက်နှာစာမှ ခြင်္သေ့
လည်ပြန်ပန်းတော့အနုပညာလက်ရာကို တွေ့ရပုံ

သုဋ္ဌေးမုခ်ဂူဘုရားအပြင်မျက်နှာစာထောင်များတွင်
တွေ့ရသော ပန်းကနုတ်အနုပညာလက်ရာများ

ဆပဒစေတီ

ညောင်ဦးမြို့ ငှက်ပစ်တောင်အနီး မြို့ဦးထိပ်တွင် ဆပဒေါ၊ ဆပဒဟူ၍ စေတီတော်မြတ်နှစ်ဆူရှိသည်။

ဆပဒစေတီမှာ ညောင်ဦးမြို့အဝင်လမ်းဆုံ သုံးမြောင်းကွက်လပ်ပေါ်တွင် တည်ရှိပါသည်။

အရပ်အခေါ် ဘုရားနီ ဟူ၍ဖြစ်သည်။ အဆိုပါ ဆပဒေါ၊ ဆပဒဘုရား နှစ်ဆူမှာ သီရိလင်္ကာနိုင်ငံ အနုရာဇပူရမြို့မှ ထူပါရာမ စေတီပုံစံကိုမှီး၍ ဆပဒ မထေရ်က တည်ဆောက်ထားခြင်းဖြစ်ကြောင်း သိရှိရသည်။

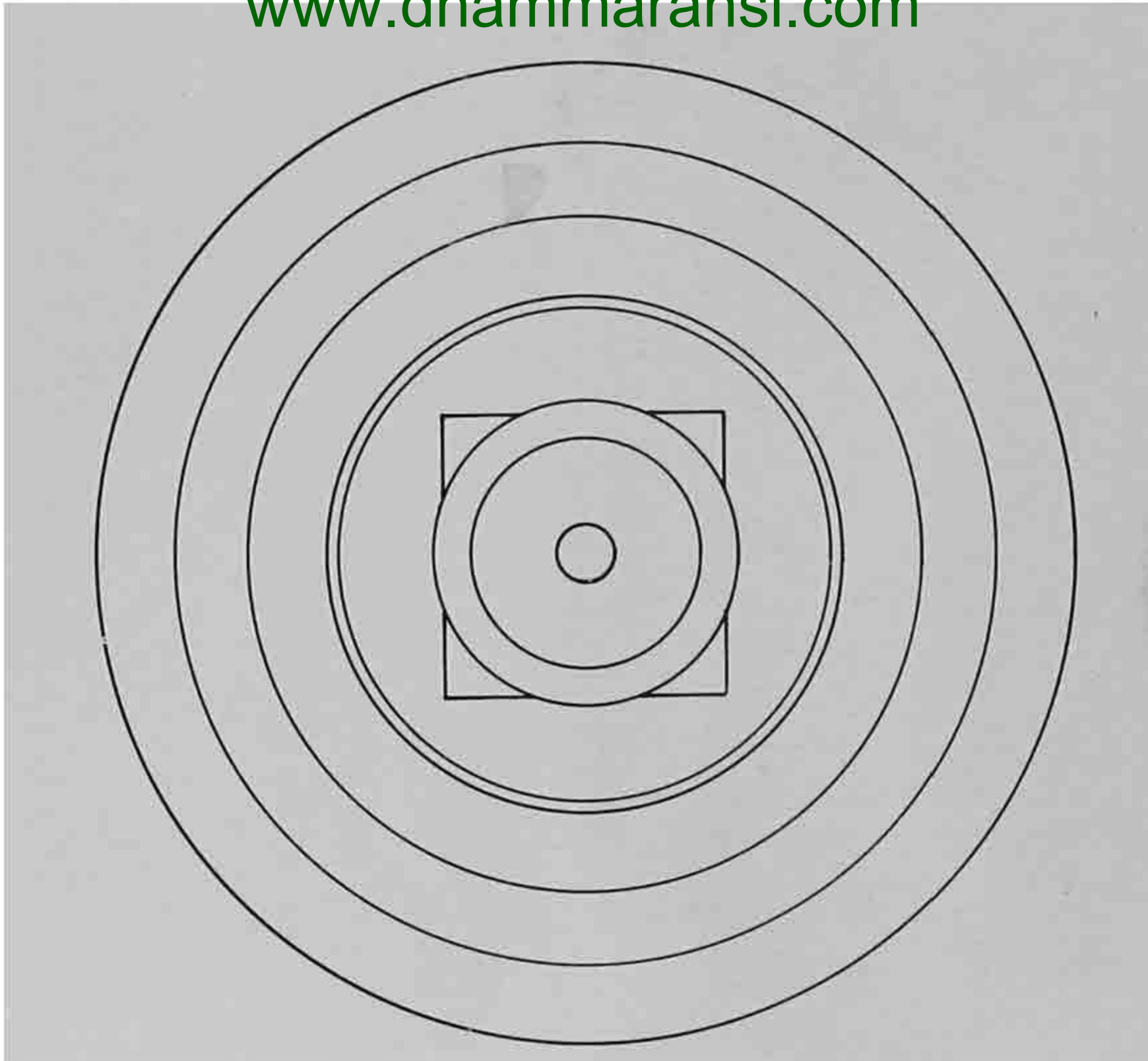
ဆပဒမထေရ်မှာ ယခု ပုသိမ်မြို့အနီး ဆပဒရွာသား (ဇပုတောမြို့) ဇာတိဖြစ်ပြီး အေဒီ ၁၂ ရာစု နရပတိစည်သူမင်းကြီးလက်ထက်တွင် မထေရ်နှင့်အတူ ရှင်သာမဏေဇယအဖြစ်ဖြင့် သီရိလင်္ကာနိုင်ငံသို့လိုက်ပါ သွားခဲ့သည်။ သီရိလင်္ကာနိုင်ငံ ကလျာနီသိမ်တွင် ဥပသမ္ပဒ သံဃကံဆောင်၍ ဆယ်ဝါခန့်ကြာအောင် သီရိလင်္ကာနိုင်ငံ၌ သီတင်းသုံးခဲ့သည်။

ဥတ္တရာဇီဝမထေရ် ပုဂံသို့ပြန်ခဲ့သော်လည်း ဆပဒ မထေရ်မှာ သီဟိုဠ်တွင် ဆက်လက် သီတင်းသုံးခဲ့သည်။ ဆယ်ဝါကျော်၍ ထေရသဗ္ဗတိရုပ္ပိ ပုဂံသို့ ပြန်လာခဲ့ရာ တာမလိဒ္ဒရွာသား သီဝလီထေရ်၊ ကမ္ဘောဇမြို့သားတာမလိဒ္ဒထေရ်၊ ကိဉ္ဇိပူရမြို့သား အာနန္ဒာထေရ်၊ အနုရာဇမြို့သား ရာဟုလာထေရ် အစရှိသည် မထေရ်လေးပါးတို့ကို ပင့်ဆောင်ခဲ့သည်။ ထိုမထေရ်တို့ကား ပိဋကတ်ကို ဆောင်ကုန်၏။

ဆပဒမထေရ် ပုဂံသို့ရောက်သည့်နှစ်တွင် ဥတ္တရာဇီဝထေရ် ကံကုန် သည်။ ဆပဒ မထေရ်မှာ သီဟိုဠ်သာသနာနှင့် ပုဂံသာသနာကို ပေါင်းကူး ဆက်သွယ်ပေးခဲ့သော ထင်ရှားသည့် မထေရ်မြတ်တစ်ပါးပင်ဖြစ်သည်။

ဆပဒစေတီတော်

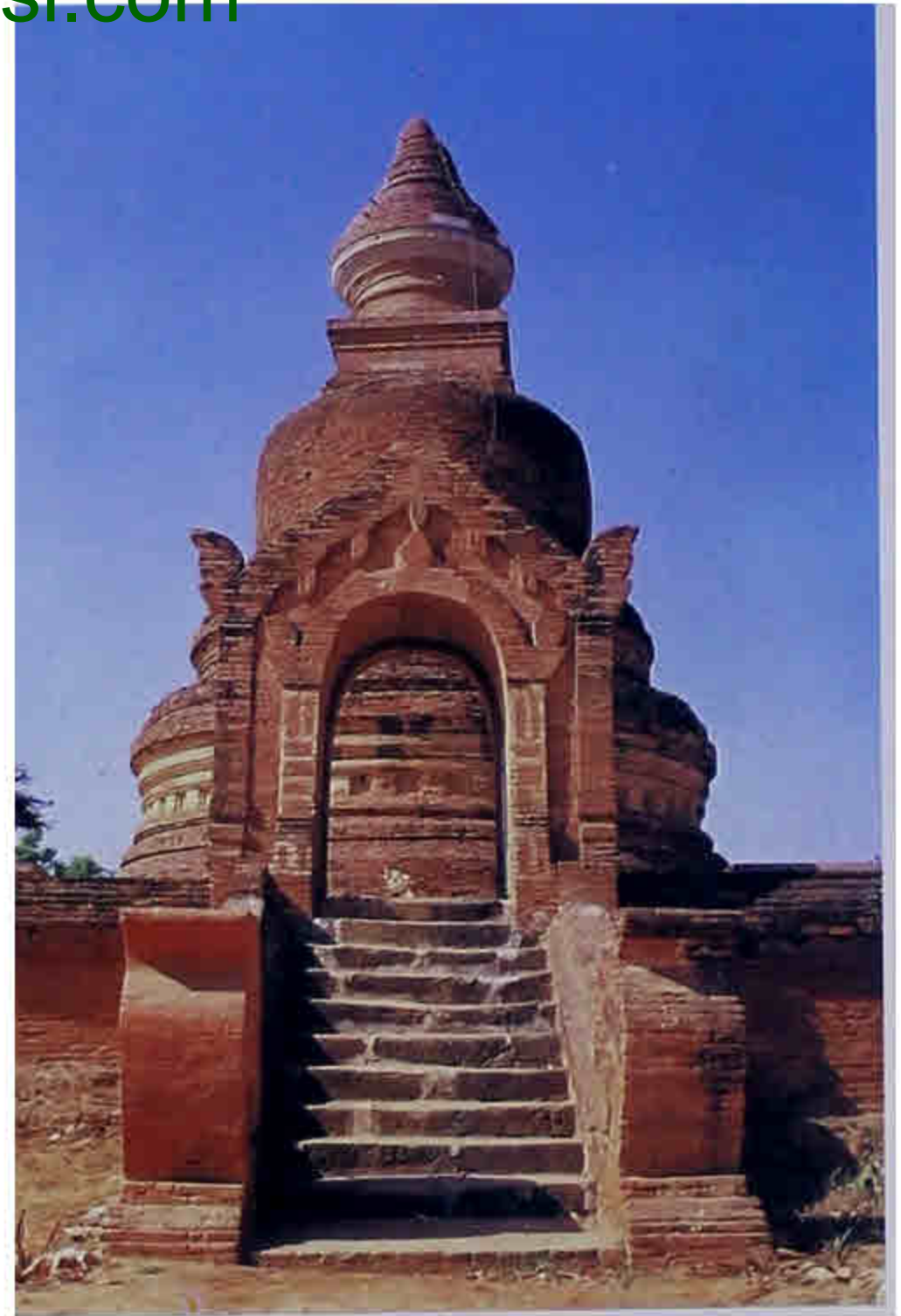
အပဒစေတီပန္နက်ပုံ

ညောင်ဦးမြို့အဝင်ဝတွင် ဖူးတွေ့ရသည့် ဆပဒစေတီတော်ပုံ

ဆပဒစေတီတော်မှ ရှေးခေတ်အုတ်စီမံနိက္ခကွက်လက်ရာအချို့ကို အနီးကပ်တွေ့ရပုံ

ဆပဒစေတီတော်အဝင်မုခ်ဝကို အရှေ့ဘက်မျက်နှာစာမှ တွေ့ရပုံ

ဝက်ကြီးအင်း ရူပြောက်ကြီး

တည်ဆောက်ပုံ ဝိသုကာလက်ရာနှင့် နံရံပန်းချီများကို လေ့လာခြင်း အားဖြင့် ၁၃ ရာစုစောစောပိုင်းတွင် တည်ထားခဲ့သည်ဟု ခန့်မှန်းရပါသည်။

ပုဂံတွင် ရူပြောက်ကြီးနှစ်ဆူနှင့် ရူပြောက်ငယ်နှစ်ဆူရှိသည်။ မြင်းကပါရွာ အနီးတွင် ရူပြောက်ကြီးတစ်ဆူရှိပြီး ကျန်ရူပြောက်ကြီးတစ်ဆူမှာ ဝက်ကြီးအင်း ရွာအနီးတွင် တည်ရှိ၏။

စေတီတော်မြတ်မှာ မဟာဗောဓိပုံ ကွမ်းထောင်ပေါက်ဘုရားဖြစ်ပြီး အရှေ့မုခ်လှည့် အပေါ်ဆင့်လိုက်နှင့် ကြောင်လိမ်လှေကားရှိသည်။

ထူးခြားချက်မှာ နံရံဆေးရေးပန်းချီလက်ရာများပင်ဖြစ်သည်။ အင်္ဂတေ ပန်းလက်ရာအချို့ အသင့်အတင့် ကြွင်းကျန်သေးသည်။ အာရုံခံ မျက်နှာကြက် တွင် ပါဒစက်စုံ ခြေတော်ရာတစ်စုံရှိသည်။ အာရုံခံ၏ တောင်ဘက်နှင့် မြောက်ဘက် နံရံအထက်ပိုင်းတွင် ဂေါတမ ဘုရားအလောင်းသည် ရှေးဘုရား များ၏ ထံမှောက်တွင် ကုသိုလ်ပြု၍ ဗျာဒိတ်ခံဟန်အခန်းများကို နံရံမင်္ဂလာများ နှင့်တကွ ရေးဆွဲထားရှိသည်။ ၎င်းအောက် တောင်ဘက်နှင့် မြောက်ဘက် နံရံတွင် ငါးရာ့ငါးဆယ် ဇာတ်ကွက်များကို အတင့်အတယ် ရေးခြယ်ကာ မင်္ဂလာကမ္ပည်းစာများနှင့်တကွ မှတ်တမ်းတင် ထားရှိသည်။ ငါးရာ့ငါးဆယ် ဇာတ်ကွက်များအကြားတွင် သတ္တဋ္ဌာနခန်းများနှင့် ဗုဒ္ဓဝင်ဂှစ်ခန်းများ၊ အာဠာဝကဘီလူး ချေချွတ်ခန်း၊ ပနန္ဒောပနန္ဒ နဂါးမင်းနှင့် နာဠာဂီရိဆင် အောင်ခန်းများကို ရေးခြယ်ထားရှိသည်။ ထိုပန်းချီလက်ရာများမှာ ရှားပါး လက်ရာ ဖြစ်သည်။ ပုဂံခေတ်အလူများ သရုပ်ဖော်ပုံများလည်းရှိသည်။ အနောက်ဘက် နံရံဆင်းတုတော်ကြီး၏ ဝဲယာတွင်လည်း မာရ်နတ်စစ်သည် ချီတက်ခန်းနှင့် ထွက်ပြေးခန်းပုံများ အကောင်းပကတိ ကျန်သေးသည်။

ရူပြောက်ကြီး ဘုရားကို ရှေ့မျက်နှာစာမှ ဖူးတွေ့ရပုံ

အာရုံခံ၏တောင်ဘက်နံရံနှင့် မြောက်ဘက်နံရံရှိနံရံပန်းချီများကို ၁၈၉၉ ခုနှစ်တွင် နိုင်ငံခြားသား ကမ္ဘာလှည့်ခရီးသည်တစ်ဦးက လွှဲများဖြင့်လှီးဖြတ်၍ ယူသွားခဲ့ရာ အချို့သာ ကျန်ရှိတော့သည်။ ဖြတ်ယူသွားသည့် လွှဲများနှင့် မခွာမီ ကပ်ထားသော သတင်းစာအချို့ ကျန်ရှိပါသေးသည်။

ကျန်စစ်သားမင်းကောင်းမှုတော် ဝက်ကြီးအင်း ဂူပြောက်ကြီးဘုရားကို တောင်ဘက်မျက်နှာစာမှ ဖူးတွေ့ရပုံ

ဝက်ကြီးအင်း: ဂူပြောက်ကြီးဘုရားကို ရှေ့မျက်နှာစာမှ မူးတွေ့ရပုံ

ဝက်ကြီးအင်း: ဂူပြောက်ကြီးဘုရားအဝင်ဝမျက်နှာစာ
ရှခင်းပသာဒကိုတွေ့ရပုံ

ဝက်ကြီးအင်း ဂူပြောက်ငယ်

ဝက်ကြီးအင်း ဂူပြောက်ကြီး၏ အနောက်ဘက် ကိုက်နစ်ရာအကွာတွင် တည်ရှိသည်။ ဝက်ကြီးအင်းဂူပြောက်ငယ်မှာ ဝက်ကြီးအင်း ဂူပြောက်ကြီးထက် စော၍ တည်ထားခဲ့သော အေဒီ ၁၁ ရာစုဆိုင်ရာ ရှေးဟောင်းလက်ရာ အဆောက်အအုံတစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။

ဝက်ကြီးအင်း ဂူပြောက်ငယ်၏ ပုံပန်းသဏ္ဍာန်နှင့် အရွယ်အစားမှာ မြင်းကပါ ဂူပြောက်ကြီး၏ ပုံပန်းသဏ္ဍာန် အရွယ်အစားနှင့် ဆင်တူနေပါသည်။ ထူးခြားချက်မှာ ပုဂံတစ်ဝိုက်ရှိ ပန်းတော့ခေါ် အင်္ဂတေပန်းလက်ရာကောင်း ရှိသော ဂူဘုရားများအနက် တစ်ဆူအပါအဝင်ဖြစ်ပါသည်။ လိုဏ်အတွင်းတွင် အုတ်အင်္ဂတေဖြင့် ပြုလုပ်ထားသော ဗုဒ္ဓရုပ်ပွားဆင်းတုတော်ကြီးများရှိပြီး လက်များကို ကျောက်ဖြင့် ပြုလုပ်ထားသည်ကို တွေ့ရသည်။

အဆိုပါ လက်အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုကို ရှေးဟောင်းသုတေသနပြုတိုက်သို့ သယ်ယူ ပြသထားရှိပါသည်။ ပုဂံပြတိုက်တွင် ခင်းကျင်းပြသထားရှိသော ၁၁ ရာစုဆိုင်ရာ ပန်းတော့ ကျောက်ဆစ်လက်ရာ ဗုဒ္ဓရုပ်ပွားဆင်းတုအချို့မှာ အဆိုပါ ဂူပြောက်ငယ်ဘုရားအပေါ်ထပ်ရှိ စေတီရံများအတွင်းမှဖြစ်သည်။

ဂူပြောက်ငယ်စေတီ၏ လက်ရာထူးခြားချက်မှာ အခြားဘုရားများ၏ ကွမ်းထောင်များနှင့်မတူ တစ်ဖူထူးခြားစွာ တည်ဆောက်ထားရှိသည်။ ကွမ်းထောင်မျက်နှာပြင်တွင် မုခ်ကပ်အချိုင့်များကို အဝိုင်းပုံများပြုလုပ်ထားပြီး မူလက ဆင်းတုရုပ်တုများ ထားရှိခဲ့ဟန်တူပါသည်။

လိုဏ်အတွင်း မူလရေခဲရံဆေးရေပန်းချီလက်ရာများရှိခဲ့သော်လည်း စစ်ကြီးအတွင်း လူများဝင်၍ နေထိုင်ပြီး ချက်ပြုတ်ကြော်လော်ခဲ့ကြသဖြင့် ကျပ်ခိုးမှုိုင်းများသင့်၍ မည်းမှောင်နေပါသည်။ ၁၉၉၄ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလမှစ၍ တာတုဗေဒဆေးဝါးများဖြင့် ရှေးဟောင်းသုတေသနဌာနမှ သန့်စင်ဆေးကြော လျက်ရှိသည်။

ဆင်းတု ရုပ်တုများ ထားရှိသည့်ကွမ်းထောင် ။ အချို့အဝိုင်းခွက်များတွင် ဂလက်မ အရွယ် ကျောက်ဗုဒ္ဓဆင်းတုများ တွေ့ရပါသည်

သစ်ပင်ထန်းတောကြားတွင်ရှေးမှုမပျက်တည်ရှိနေသည့် ဝက်ကြီးအင်းဂူပြောက်ငယ်ဘုရား

ဝက်ကြီးအင်းဂူမြောက်ငယ်ဘုရားအနီးမှ ထန်းတောအုပ်
အလှနှင့် ကျေးလက်ရှုခင်းသဘာဝကို တွေ့ရစဉ်

ဝက်ကြီးအင်းဂူမြောက်ငယ်ဘုရား တောင်ဘက်မျက်နှာစာမှ လေသာပြတင်းဆောင်များ

ဝက်ကြီးအင်းဂူပြောက်ငယ်ဘုရား အနောက်ဘက်မျက်နှာစာရှိ မုခ်တံကဲ့ဆောင်အထက်ပိုင်းမှ ပန်းကနုတ်အနုပညာလက်ရာများ

ဝက်ကြီးအင်းဂူပြောက်ငယ်ဘုရားအနောက်ဘက်မျက်နှာစာမှ ဘီလူးပန်းဆွဲရုပ်များ

သကျမုနိဘုရား

ညောင်ဦးမြို့အရှေ့ဘက် ချောက်ဘုရားလှတွင် တည်ရှိသည်။ မူလက တောကျောင်းဘုရားဖြစ်ခဲ့သည်။ အေဒီ ၁၂ ရာစုခန့်တွင် နရပတိစည်သူ မင်းကြီး၏ မိဖုရား တည်ထားကိုးကွယ်ခဲ့သော ဝေဠုဝတီဘုရားအနီးတွင် တည်ရှိပြီး ထိုခေတ်ဆိုင်ရာ နံရံဆေးရေးပန်းချီနှင့် နံရံမင်္ဂလာများရှိသည်ကို ထောက်ဆ၍ နရပတိစည်သူမင်းလက်ထက် တည်ဆောက်ခဲ့သည်ဟု ယူဆရပါသည်။

မုခ်အနောက်လှည့်ဂူဘုရားဖြစ်ပြီး အာရုံခံ၏တောင်ဘက်နှင့်မြောက်ဘက် နံရံတွင် ဇာတ်ငါးရာငါးဆယ်နှင့် အထက်ပိုင်းတွင် နှစ်ကျိပ်ရှစ်ဆူပုံတော်များ ရေးဆွဲထားရှိသည်ကို တွေ့ရသည်။

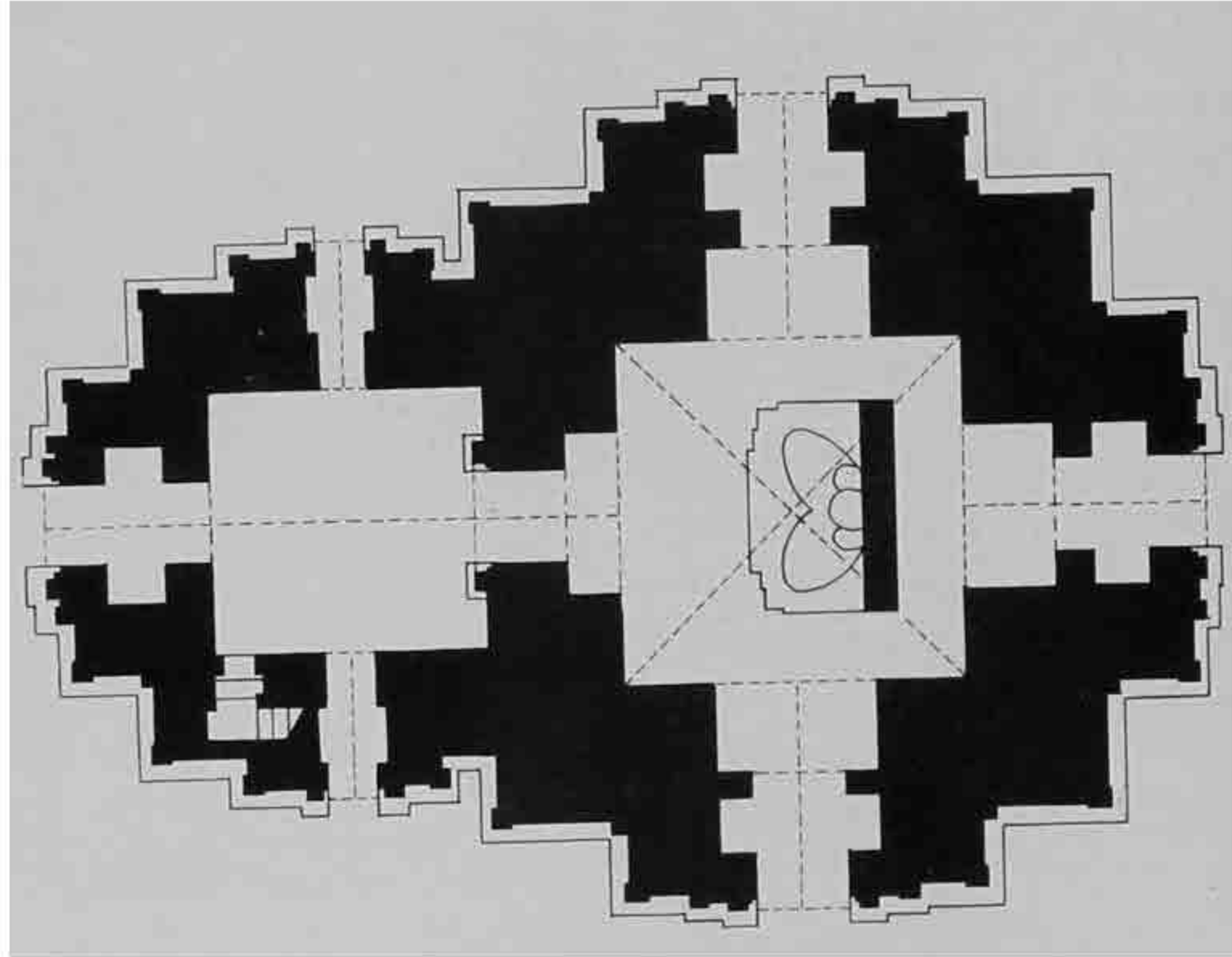
ထူးခြားချက်မှာ အာသောကမင်းကြီးသည် စေတီပေါင်း ရှစ်သောင်း လေးထောင်တည်ကြောင်း၊ အာသောကရာမကျောင်းတိုက်ကြီးတည်ဆောက် ခဲ့ကြောင်း၊ အာသောကမင်းကြီး၏သမီးတော် သယ်မိတ္တာသည် မဟာဇောစိ ညောင်ပင်မှ အပင်မျိုးကို သိန်းခုံကျွန်း (သီရိလင်္ကာနိုင်ငံ) သို့ ရွှေ့ပြောင်း သယ်ယူ စိုက်ပျိုးခဲ့ကြောင်း ပုံများကို မင်္ဂလာကမ္မည်းစာများနှင့်တကွ ရေးသား ထားရှိသည်ကို တွေ့ရသည်။ ထိုကဲ့သို့သော ပန်းချီလက်ရာမျိုး ပုဂံတစ်ဝိုက်တွင် ကြုံတစ်ဆူ၌သာ တွေ့ရသည်။ ပန်းတော့ ခေါ် အင်္ဂတေအရပ်နှင့် ပန်းလက်ရာ ကောင်းများရှိသော ဘုရားများအနက် တစ်ဆူအပါအဝင်ဖြစ်ပါသည်။

သကျမုနိဘုရား၏ တောင်ဘက်ကပ်လျက်ရှိ အနောက်လှည့်ဂူငယ် အမှတ် (၁၄၈) မှာလည်း အင်္ဂတေပန်းနှင့် နံရံဆေးရေးပန်းချီကောင်းရှိသော ဘုရား တစ်ဆူ ဖြစ်ပါသည်။

သကျမုနိဘုရားအတွင်း၌ ရှေးဟောင်းကျောက်စာနှစ်တိုင်ရှိသည်။

သကျမုနိတောင်ဘက် ဂူငယ် (၁၄၈) ၏ ကွမ်းထောင်ပေါ်မှ အနုစိတ်လက်ရာများ

သကျမုနိဘုရားပန္နက်ပုံ

သကျမုနိဘုရားတောင်ဘက်မှခဲဆောင်မှ တံကဲ

ထနောင်းပင်အုပ်တို့ကြားတွင် ရှေးမှုမပျက်တည်ရှိနေသည့် သကျမုနိဘုရားကို အနောက်ဘက်မျက်နှာစာမှ မှူးတွေ့ရပုံ
၆၈

သကျမုနိဘုရားမှ ကွမ်းထောင်ပုံပန်းတော့လက်ရာ

သကျမုနိဘုရားကို အနောက်မြောက်ထောင်မျက်နှာစာမှ ဖူးတွေ့ရစဉ်

သကျမုနိဘုရားတောင်ဘက်ဂူအပေါ်ပိုင်းမှ ကွမ်းထောင်ပုံအနုပညာလက်ရာများ

သကျမုနိဘုရားတောင်ဘက်ရှိဂူငယ် (၁၄၈) အား အနောက်ဘက် မျက်နှာစာမှ ဖူးတွေ့ရပုံ

သကျမုနိဘုရားထောင်တိုင်ဖုံးပေါ်မှ ဘီလူးပန်းဆွဲနှင့်
ပန်းကနုတ်အနုပညာလက်ရာများ

သကျမုနိဘုရား မြောက်ဘက် အာရုံခံတံကဲ့မှ ပန်းတော့အနုပညာလက်ရာများ

သကျမုနိဘုရားအပြင်မျက်နှာစာမှ ပန်းကနုတ်အနုပညာလက်ရာများကို တွေ့ရပုံ

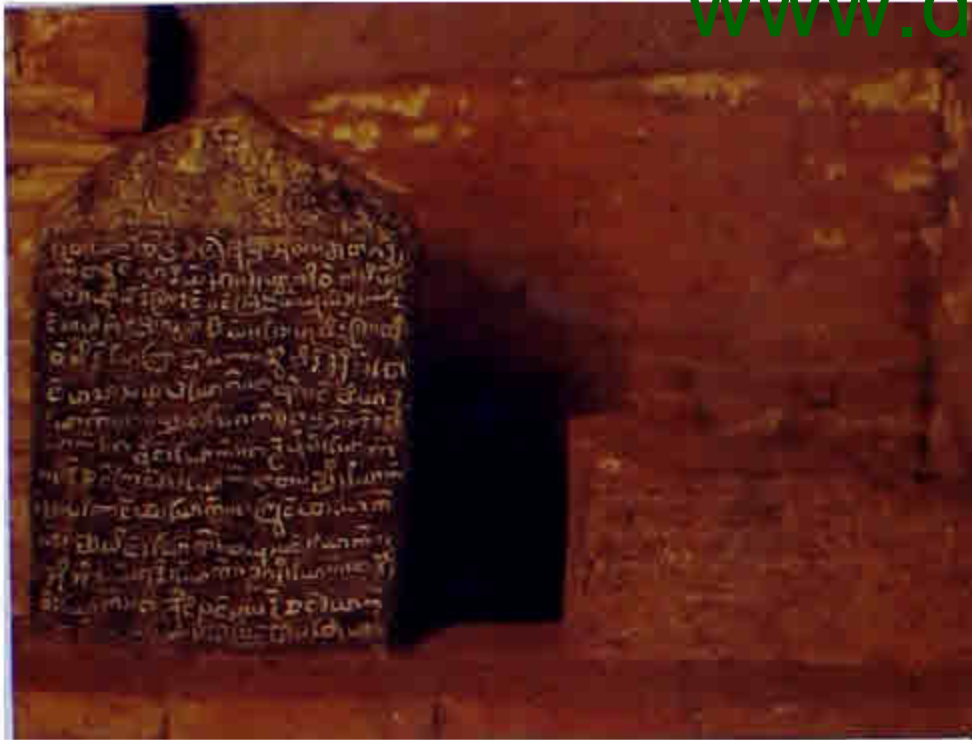
သကျမုနိဘုရားအတွင်းမှ မုဒ္ဒရုပ်ပွားဆင်းတုတော်ကို
ဖူးတွေ့ရစဉ်

သကျမုနိဘုရားအပေါ် ပစ္စယာသိုတက်သည့်အတွင်းလှေကားနှင့်
အလင်းဝင်ပေါက်ပြတင်းကို တွေ့ရစဉ်

သကျမုနိဘုရားမှန်ကပ်ဆောင်တံကဲအထက်ပိုင်းမှ
ပန်းကနုတ်အနုပညာလက်ရာများကို တွေ့ရပုံ

သကျမုနိဘုရားအတွင်းမှ ကမ္ပည်းကျောက်စာတိုင်

သကျမုနိဘုရားအတွင်းမှ ရှေးရိုးနံရံဆေးရေးပန်းချီလက်ရာများကို တွေ့ရစဉ်

သကျမုနိဘုရားအတွင်းမှ နံရံဆေးရေးပန်းချီများကို တွေ့ရပုံ

ကုန်းတော်ကြီးဘုရား

ကုန်းတော်ကြီးဘုရားမှာ အထက်တွင် ဖော်ပြခဲ့ပြီး သကျမုနိဘုရား၏ တောင်ဘက်ကုန်းပေါ်တွင် တည်ရှိပါသည်။

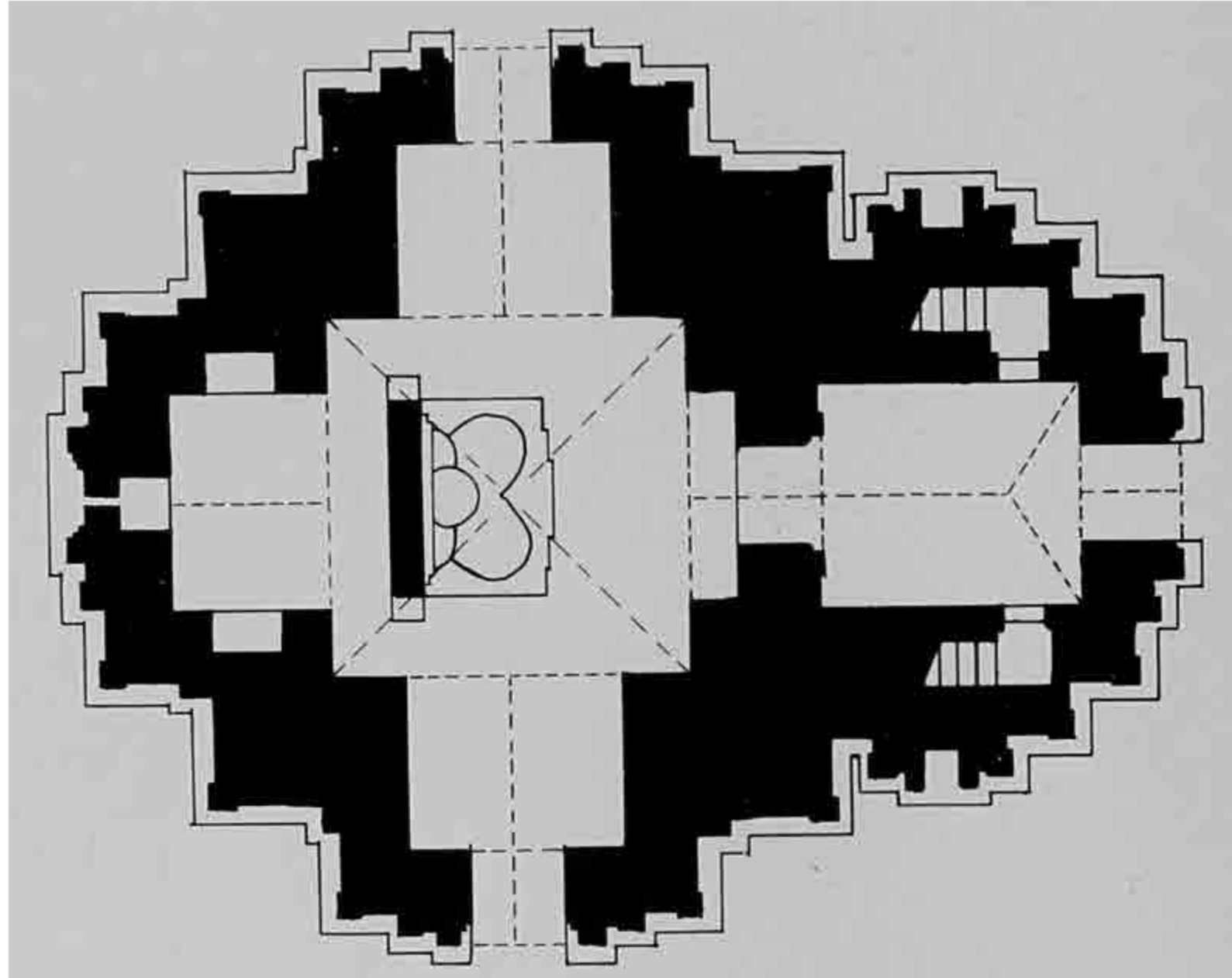
တိုက်ခဲစေတီပေါက်ဂူဘုရားဖြစ်ပြီး အရှေ့မှန်လှည့်ဂူဘုရားဖြစ်သည်။ နံရံ ဆေးရေးပန်းချီကောင်းရှိပြီး အာရုံခံနံရံများတွင် ဗုဒ္ဓဝင်ရစ်ခန်းနှင့် ငါးရာ ငါးဆယ်ဇာတ်တော်များ အတင့်အတယ် ရေးခြယ်ထားရှိသည်။

တိုက်မပိုင်းမျက်နှာကြက်တွင် ထူးခြားသော ကနုတ်ပန်းများကြား၌ ငှက်နှင့် တိရစ္ဆာန်မောင်နှံစုံတွဲပုံများကို လှပစွာ ရေးဆွဲထားသည်။

အခြားထူးခြားချက်တစ်ခုမှာ နှစ်ကျိပ်ရစ်ဆူသော ဘုရားများထံမှောက်၌ ဂေါတမဘုရားလောင်း ဗျာဒိတ်ခဲဟန်ပုံများနှင့် အဝီရုရေ ဗုဒ္ဓဝင်ခန်းများကို ကမ္ပည်းစာများနှင့်တကွ ရေးဆွဲထားရှိသည်။ လှပသော မျက်နှာကြက်ပန်းချီ အချို့မှာ ၁၉၇၅ ခု၊ ဇူလိုင်လလှည့်က သုံးဆယ်ရာခိုင်နှုန်းခန့် ကွာကျ ပျက်စီးခဲ့ပါသည်။ အုတ်နံရံ အောက်ခံ အင်္ဂုတေမှာ သဲဆန်သဖြင့် ပိုမိုကွာကျခဲ့ရ ခြင်းဖြစ်သည်။ ပန်းတော့ အင်္ဂုတေပန်းလက်ရာ ထူးခြားကောင်းမွန်ပြီး ဘီလူး ပန်းဆွဲများအတွင်းရှိ နတ်ရုပ်များနှင့် နဂါးပုံများမှာ ကောင်းမွန်လှပါသည်။

ကုန်းတော်ကြီးဘုရား

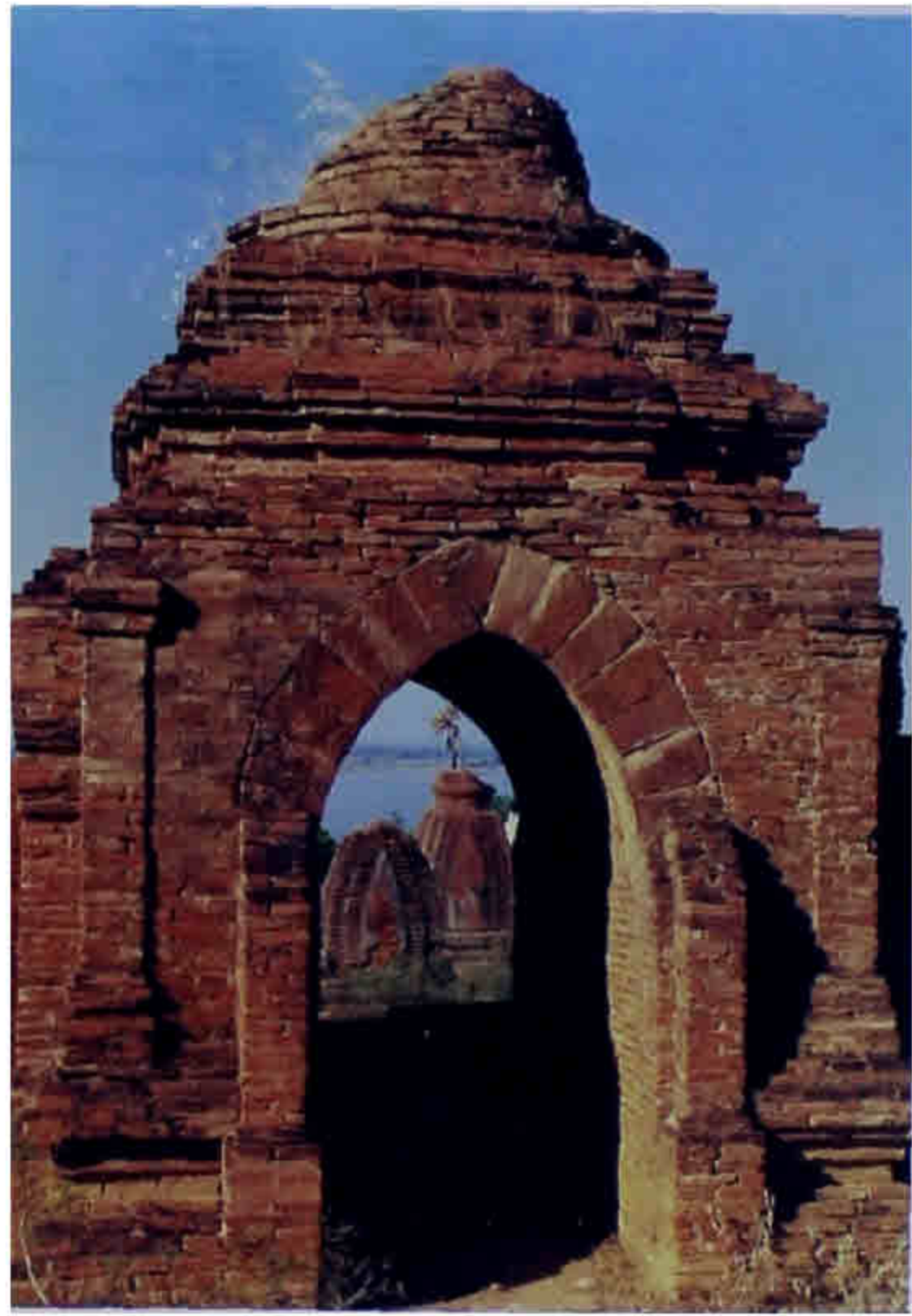
ကုန်းတော်ကြီးဘုရားပန္နက်ပုံ

ညောင်ဦးမြို့ကုန်းတော်ကြီးဘုရားကိုအနောက်တောင်ထောင့်မှဖူးတွေ့ရပုံ

ကုန်းတော်ကြီးဘုရားမှခံတံကဲမှ ပန်းတော့
ဆနုပညာလက်ရာများကိုတွေ့ရစဉ်

ကုန်းတော်ကြီးဘုရားတံတိုင်းမြောက်ဘက်မှခံအဝင်ဝနှင့် အတွင်းမှ
သကျမုနိ ဘုရားကိုတွေ့ရပုံ

ကုန်းတော်ကြီးဘုရား အနောက်တောင်ထောင့်မှ
ဘီလူးပုံ ပန်းတော့လက်ရာ

ကုန်းတော်ကြီးဘုရားအနောက်တောင်ထောင့်မှ နတ်ရုပ်ပန်းတော့အနုပညာလက်ရာများကို တွေ့ရစဉ်

ကျောက်ဂူဥမင်

ညောင်ဦးမြို့အရှေ့ နှစ်မိုင်ခန့်အကွာတွင် တည်ရှိသည်။ ပုဂံတွင် ကျောက်အုတ်များဖြင့် တည်ဆောက်ထားရှိသော အဆောက်အအုံလေးဆူတွင် တစ်ဆူအပါအဝင် ဖြစ်ပါသည်။

နံရံအပေါ်ပိုင်းတွင် ဘီလူးပန်းဆွဲတန်း၊ နံရံအောက်ပိုင်းတွင် ရွက်ချွန်းပုံ ပန်းထောင်များ၊ အဝင်မုခ်ဝ ဝဲယာတို့တွင် အောက်ခြေ၌ ကုမ္ဘက်ပုံများနှင့် ကြာပန်းများကြားတွင် ကိန္နရီ ကိန္နရာပုံ၊ ခြင်္သေ့၊ ကျား၊ သမင်၊ ယုန်၊ နတ် စသောပုံများပါ ကျောက်အုတ်များစီပြီး ထွင်းထုထားသည်ကို လေ့လာတွေ့ရှိ နိုင်ပါသည်။ အာရုံခံရှိ တိုင်မကြီးများ၏ အခြေပတ်လည်တွင်လည်း ကျောက်ပန်းခက်ကြီးများကို လှပစွာ ထွင်းထုထားပါသည်။

ကျောက်ဂူဥမင်မှာ သဲကျောက်ကမ်းပါးယံကြီးကိုမှီပြီး တည်ဆောက် ထားသည်။ အောက်ပိုင်းတွင် ကျောက်အုတ်များဖြင့်တည်ထားပြီး အပေါ်ပိုင်း အဆင့်နှစ်ဆင့်တွင် ရိုးရိုးအုတ်များဖြင့်စီထားရှိသည်။ နောက်ဘက်တွင် အလျားပေ ၅၀၀ ခန့်ကို အကျွေအကောက် ဝက်ပါ များဖြင့် သဲကျောက်နံရံကို ထွင်းဖောက်ကာ ဥမင်လိုက်ခေါင်းများနှင့် တရားအားထုတ်ရန် အခန်းငယ်များ ပါဝင်ဖွဲ့စည်း တည်ဆောက်ထားသည်။

ကျောက်ဂူဥမင်မှာ မြောက်လှည့်ဂူကြီးဖြစ်ပြီး အရှေ့ဆောင်ခန်းမ ပတ်လည်တွင် မုခ်ကပ်အချိုင်းများရှိပြီး မုခ်ကပ်အချိုင်းများအတွင်း၌ ဗုဒ္ဓဝင် ရွှစ်ခန်းရုပ်တုများ ထားရှိသည်။

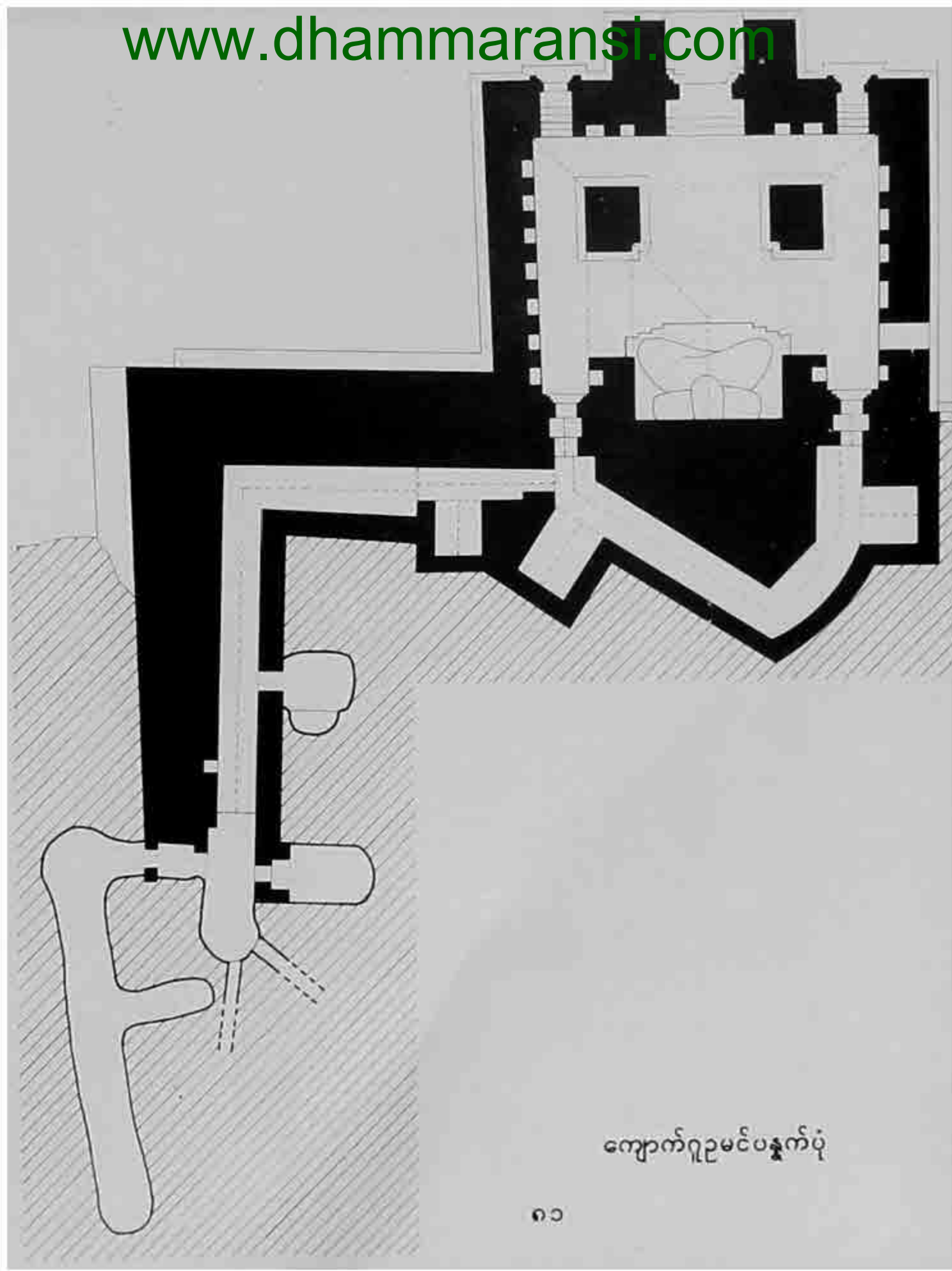
ခန်းမရှိ အဓိက ဗုဒ္ဓရုပ်ပွားဆင်းတုကြီးမှာ သဲကျောက်များဖြင့်ထုလုပ် ထားပြီး ဝဲယာ အဂ္ဂသာဝကနှစ်ပါးများမှာလည်း ဖောင်းကြွထွင်းထုထားသည်။ ထို့ပြင် မျက်နှာကြက်ပိုင်း၌ ဝဲယာရံ ရဟန္တာနှစ်ပါးပုံကို ဖောင်းကြွထုလုပ် ထားရှိသည်။

အပေါ်ဆင့်လိုက်ပတ်လည်ဝဲယာတွင်းပြင်နံရံများ၌ လေးထောင့် မုခ်ကပ် ပေါင်း မြောက်မြားစွာပြုလုပ်ထားကာ မူလက ငါးရာ့ငါးဆယ်ဇာတ်ကွက်များ ရေးခြယ်ရန် ရည်ရွယ်ထားရှိဟန်တူပြီး ပြီးစီးအောင် ဆောင်ရွက်နိုင်ဟန် လက္ခဏာ မရှိပါ။

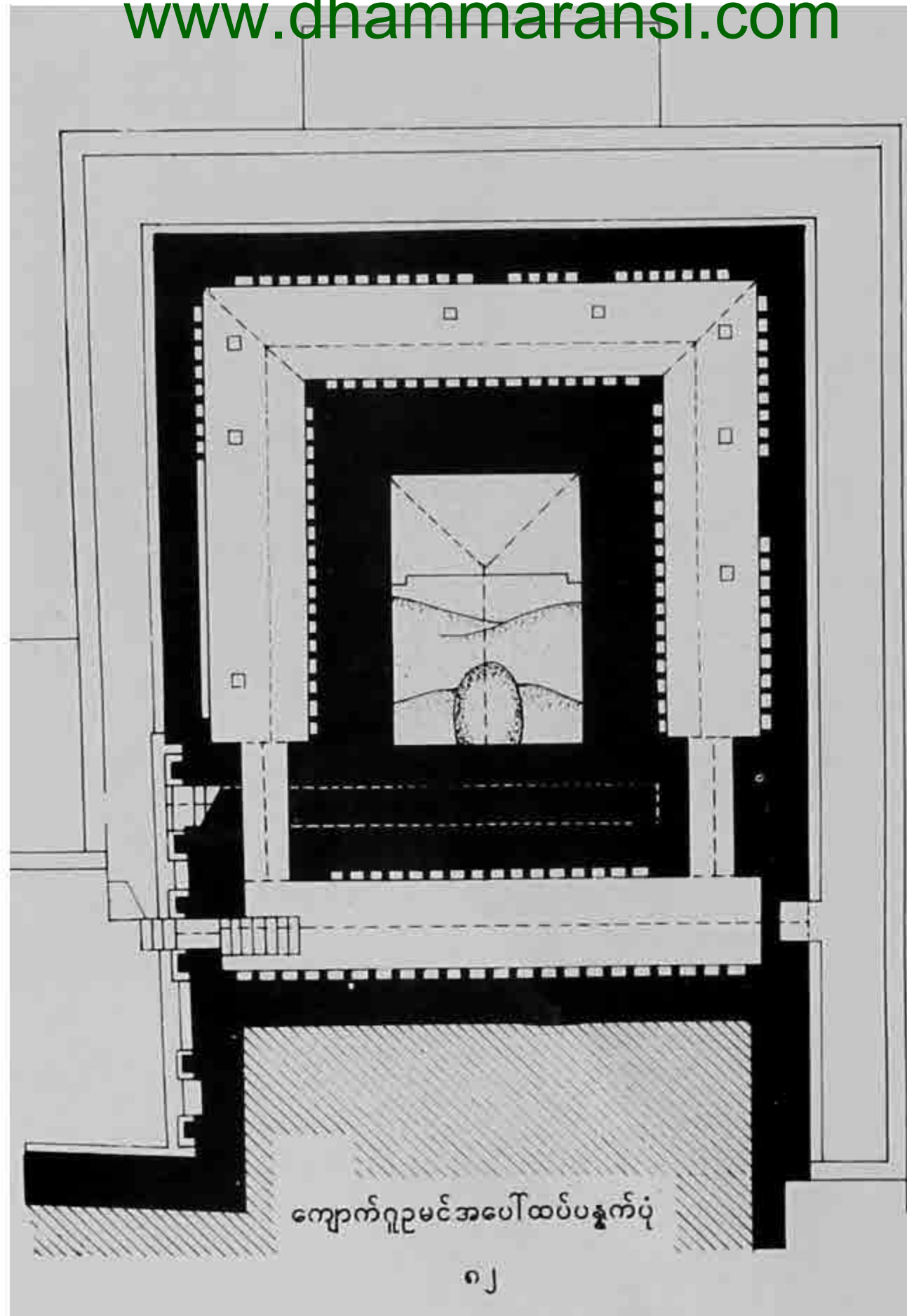
ဗိသုကာလက်ရာ ထူးခြားချက်တစ်ခုမှာ အောက်ထပ်လိုက်အတွင်း အလင်းရောင်ပေးသော မွန်းတည့်ပေါက်များ ထားရှိခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ မွန်းတည့်ပေါက်ကို အပေါ်ထပ်အမိုးမှ တစ်ဆင့် နှစ်ဆင့်အလင်းရောင် ပေးထား သည်ကို လေ့လာတွေ့ရှိနိုင်ပါသည်။ မြောက်ဘက်မုခ်အဝင်ဆောင်၏ အထက် တွင်လည်း စေတီငယ်တစ်ဆူ တည်ဆောက်ထားသည်ကို ပူးတွေ့နိုင်ပါသည်။

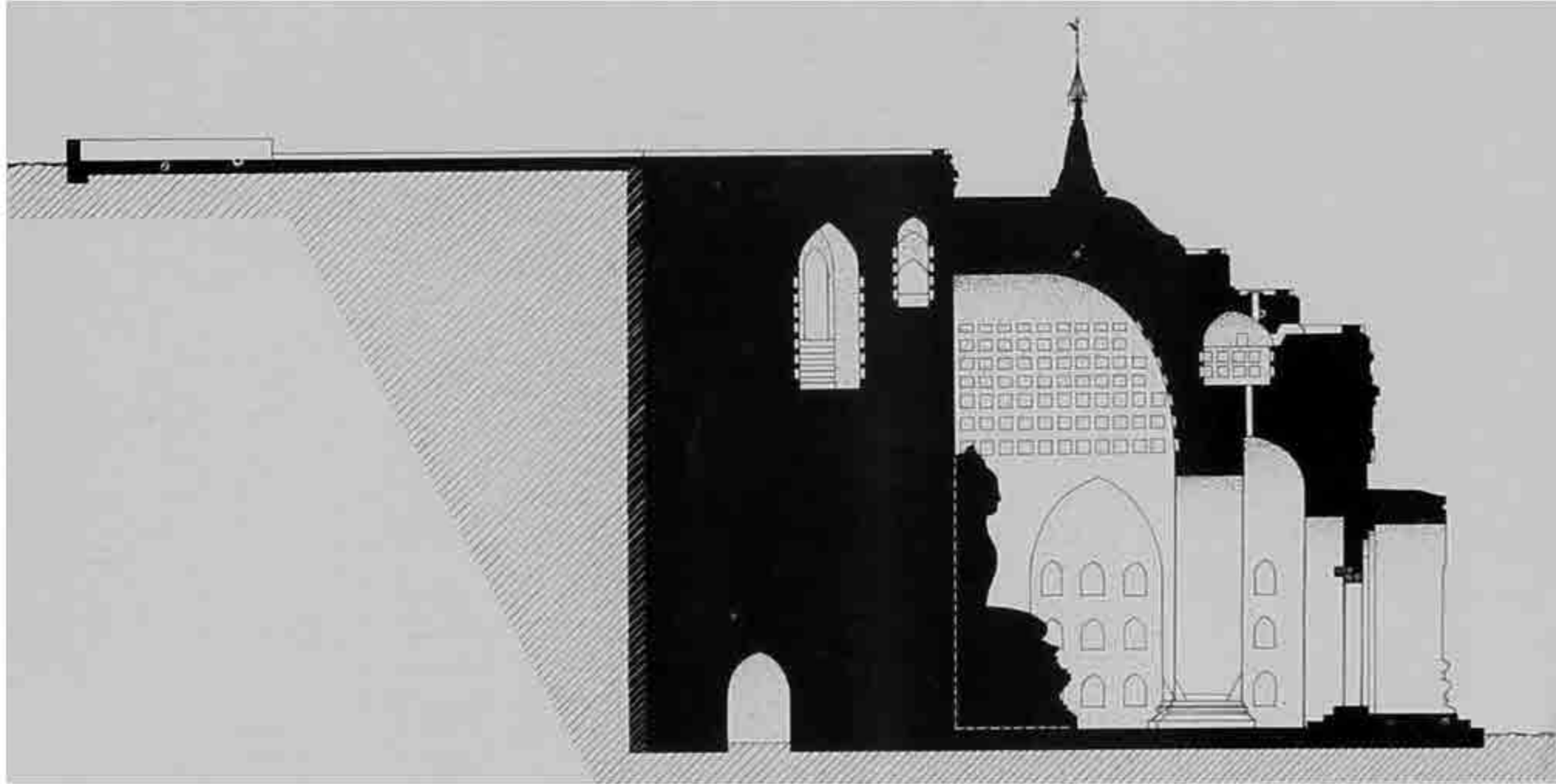
ကျောက်ဂူဥမင်အဝင်ဝမှ ပန်းတဟေ့ ကျောက်ဆစ်အနုညာလက်ရာများ

ကျောက်ဂူဥမင်ပန္နက်ပုံ

ကျောက်ဂူဥမင်အပေါ်ထပ်ပန္နက်ပုံ

ကျောက်ဂူဥပင်ဖြတ်ပိုင်းပုံ

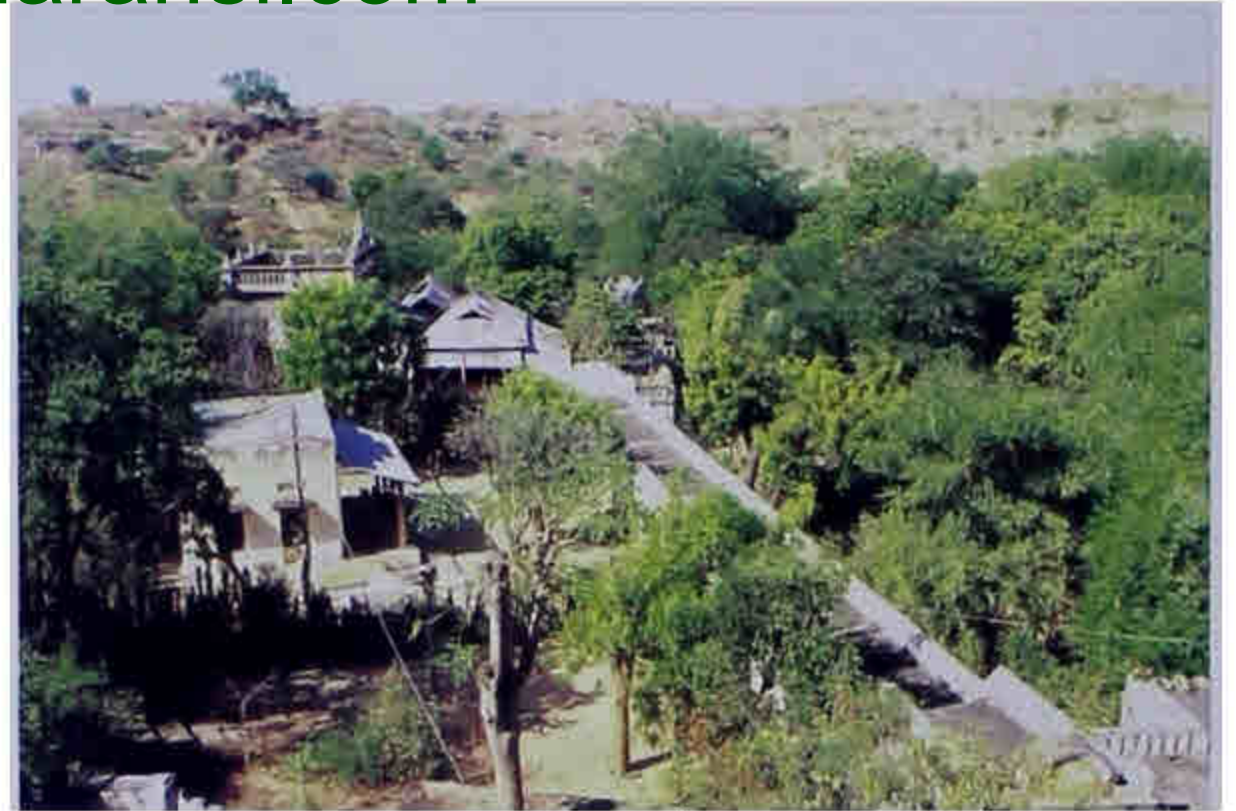
သစ်အုပ်၊ တောအုပ်တို့အကြားမှ ထိုးထွက်နေသည့် ကျောက်ဂူ၂မင်အဆောက်အအုံကို မြောက်ဘက်မျက်နှာစာ ကုန်းမြင့်ပေါ်မှ တွေ့ရပုံ

ကျောက်ဂူဥမင်အတွင်းမှ စင်္ကြံလမ်းမကြီး

ကျောက်ဂူဥမင်အပြင်မျက်နှာစာကို အရှေ့မြောက်ထောင့်မှ တွေ့မြင်ရပုံ

ကျောက်ဂူဥမင်အနီးမှ ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်းအဆောက်အအုံ

ကျောက်ဂူဥမင်ကိုအနောက်ဘက်မှခမျက်နာစာမှ မြင်တွေ့ရပုံ

ကျောက်ဂူဥမင်အတွင်းမှ ဗုဒ္ဓရုပ်ပွားတော်ကို ဖူးတွေ့ရစဉ်

ကျောက်ဂူဥမင်မြောက်ဘက်ပုခံနံရံတွင်ထွင်းထုထားသော
ကျောက်ဆစ်အနုပညာလက်ရာများ

ကျောက်ဂူဥမင်မြောက်ဘက်ပုခံမှ ကျောက်ဆစ် ကုမ္ဘာ့ရုပ်ကြွပုံ

ကျောက်ဂူဥမင် အရှေ့မြောက်ထောင်အခြေမှ ကလသာအိုးပုံ
ကျောက်စိလက်ရာကို အနီးကပ်တွေ့မြင်ရပုံ

ကျောက်ဂူဥမင်အတွင်းရှိ ခန်းမတိုင်မကြီးများပေါ်မှ ပန်းကနုတ်လက်ရာများ

ကျောက်ဂူဥမင်အပြင်မျက်နှာစာအရှေ့မြောက်အောင်မှ ဘီလူးပန်းဆွဲပန်းကနုတ်လက်ရာများကို တွေ့ရပုံ

ကျောက်ဂူဥမင်မြောက်ဘက်ပုခံတွင် တွေ့မြင်ရသည့် ပန်းတမော့ကျောက်ဆစ်အနုပညာလက်ရာများ

ကျောက်ဂူဥမင်မှ ကျောက်ပြားတစ်ပြားတည်းကို အလင်းရောင်နှင့်လေဝင်ပေါက် ၂၄ ပေါက် ဖောက်၍ ပန်းများထွင်းထုထားသည့် ကျောက်ပြတင်း

ကျောက်ဂူဥမင်အရှေ့မြောက်ထောင့်မှ ပန်းထောင်အနုပညာလက်ရာများ

သမီးဝှက်နှင့် မြားသဥမင်

ပုဂံ-ညောင်ဦးတစ်ဝိုက်ရှိ ရှေးဟောင်း အဆောက်အအုံများအနက် ထူးခြားသော ဥမင်အမျိုးအစား အဆောက်အအုံများပင် ဖြစ်သည်။ ဥမင်လိုက်ဂူ နှစ်ဆူစလုံးမှာ ငှက်ပစ်တောင်၏ အရှေ့မြောက်ယွန်းတွင် တည်ရှိသည်။ ငှက်ပစ်တောင် အနီးတစ်ဝိုက်ရှိ ဥမင်လိုက်ဂူများအနက် သမီးဝှက်နှင့် မြားသဥမင်လိုက်ဂူ နှစ်ဆူမှာ မ လွတ်တန်းကြည့်ရှုလေ့လာရန် ကောင်းသော နေရာများဖြစ်သည်။ သဲကျောက်တောင်နံရံများကို ထွင်းဖောက်ပြီး အပြင်ဘက်မှ အုတ်ရိုးနံရံများဖြင့် အခိုင်အမာစီကာ တည်ဆောက်ထားရှိသည်။ လိုက်ဂူအတွင်း တစ်ခန်းနှင့်တစ်ခန်း ဆက်သွယ်ကာ ဝင်ပါသဖွယ် နေရာများစွာ ပြုလုပ်ထားရှိသည်။ ပူပြင်းသော ရာသီဥတုဒဏ်မှ သက်သာရာရ၍ ရဟန်းသံဃာတော်များနှင့် ဥပါသကာများ တရားအားထုတ်ခြင်း၊ သီတင်းသုံးနေထိုင်ခြင်းများ ပြုလုပ်နိုင်ရန် ရည်ရွယ်တည်ဆောက်ထားရှိခဲ့ဟန်တူသည်။ အိန္ဒိယနိုင်ငံရှိ လိုက်ဂူ ပုံစံများကို အတုယူတည်ဆောက်ထားရှိသည်ဟု ယူဆရ၏။

ပျူစေတီမင်း ငှက်ကြီး ပြိုခွင်းခဲစဉ်က အဖြစ်အပျက်ဒဏ်ရီ ပုံပြင်များနှင့် ဆက်စပ်၍ “သမီးဝှက်နှင့် မြားသ” ဟူသော အမည်များကို ပေးထားခဲ့ဟန်တူသည်။

မြောက်ဘက်ရှိ ဥမင်မှာ “မြားသဥမင်”ဟုခေါ်တွင်ပြီး လိုက်ဂူအတွင်း၌ ဥမင်အခန်းအသွယ်သွယ်ကို ဝင်ပါသဖွယ်ဆောက်လုပ်ထားရှိသည်။ ဗုဒ္ဓရုပ်ပွားဆင်းတုတော်များကိုလည်း တစ်ပါတည်း ထုလုပ်ထားရှိသည်။ ပုဂံခေတ်နံရံဆေးရေးပန်းချီကားအချို့ကို လိုက်ဂူနံရံအချို့၌ တွေ့မြင်နိုင်သေးသည်။

မြားသဥမင်၏ တောင်ဘက်အနီးတွင် သမီးဝှက်ဥမင်သည် တည်ရှိ၏။ မြားသဥမင်ကဲ့သို့ပင် သဲကျောက်တောင်ကို ဖောက်ထွင်းကာ အခန်းအသွယ်

သွယ်ဖြင့် ပြုလုပ်ထားပြီး ဥပစာ၌ အုတ်ရိုးများ အခိုင်အမာစီကာ ဆောက်လုပ်ထားသည်ကို လေ့လာတွေ့ရှိနိုင်သည်။

ထိုလိုက်ဂူအတွင်းရှိ သက္ကရာဇ် ၇၉၇ ခုနှစ်ရေးထိုး၊ အင်းဝမိုးညင်းမင်းတရားလက်ထက် တောင်တွင်းသင်္ချာ၏ ကုသိုလ်တော် ဖော်ကွန်းကျောက်စာအရ၊ ဤဥမင်လိုက်ဂူမှာ “ဝမ်းဘဲကျဥမင်”ဟူ၍ အမည်တွင်ခဲ့ကြောင်း သိရသည်။ ငှက်ပစ်တောင်တစ်ဝိုက်ရှိ ဥမင်လိုက်ဂူများမှာ အချို့ပုဂံခေတ်ကပင် တူးဖော်ပြုလုပ်ခဲ့ကြပြီး အချို့မှာ အင်းဝခေတ်တွင် ပြုလုပ်ခဲ့ကြကြောင်း သိရှိရ၏။

နရပတိစည်သူမင်းကြီးတည်ထားခဲ့သော သမီးတိုက်ဥမင်အဝင်ဝ လိုက်ဂူပေါက်များကို တွေ့ရပုံ

သမီးဝှက်ဥမင်လိုက်ဂူအား အရှေ့ဘက်မျက်နှာစာမှ တွေ့ရပုံ

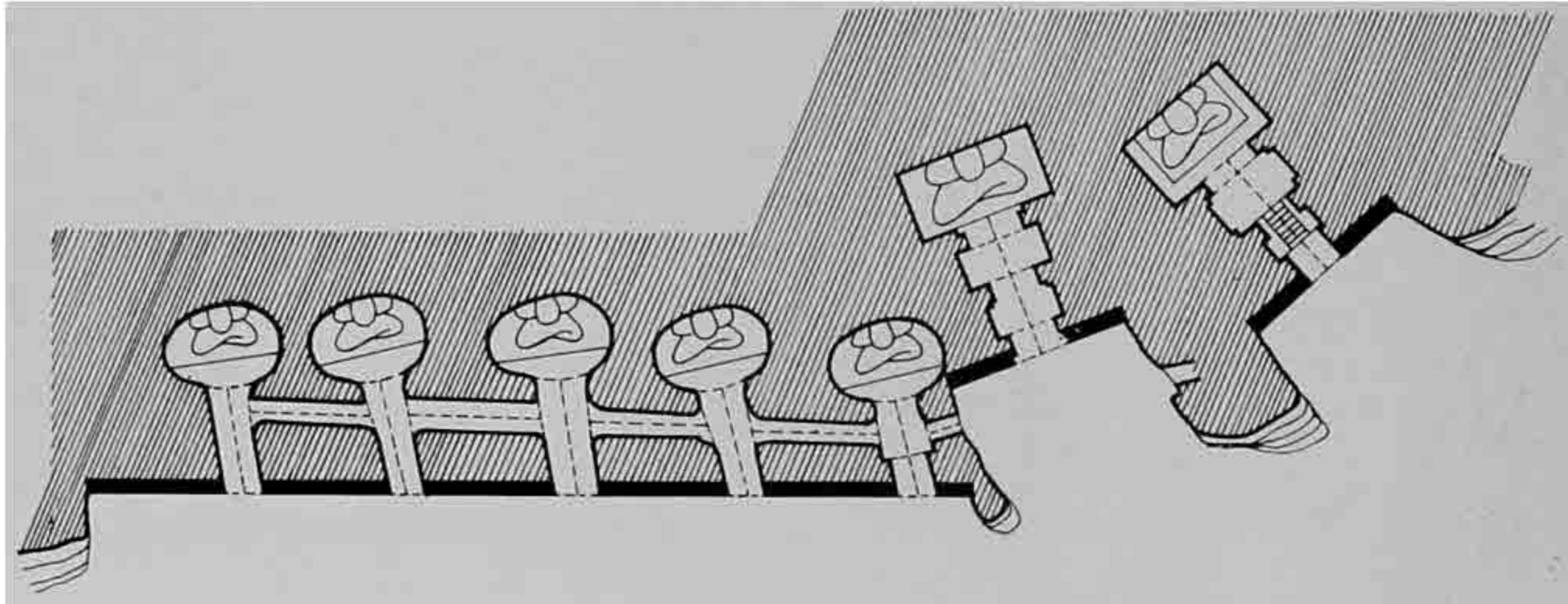
သမီးဝှက်ဥမင်လိုက်ဂူအတွင်းမှ ဗုဒ္ဓရုပ်ပွား
ဆင်းတုတော်ကို ဖူးတွေ့ရစဉ်

သမီးဝှက်ဥမင်လိုက်ဂူအတွင်းမှ စင်္ကြံလမ်းများကို တစ်ဆက်တည်းတွေ့မြင်ရပုံ

သမီးဝှက်ဥမင်လိုက်ဂူအတွင်းမှ အင်းဝခေတ်နံရံဆေးရေးပန်းချီလက်ရာများကိုတွေ့ရပုံ

သမီးငှက်ဥမင်ပနက်ပုံ

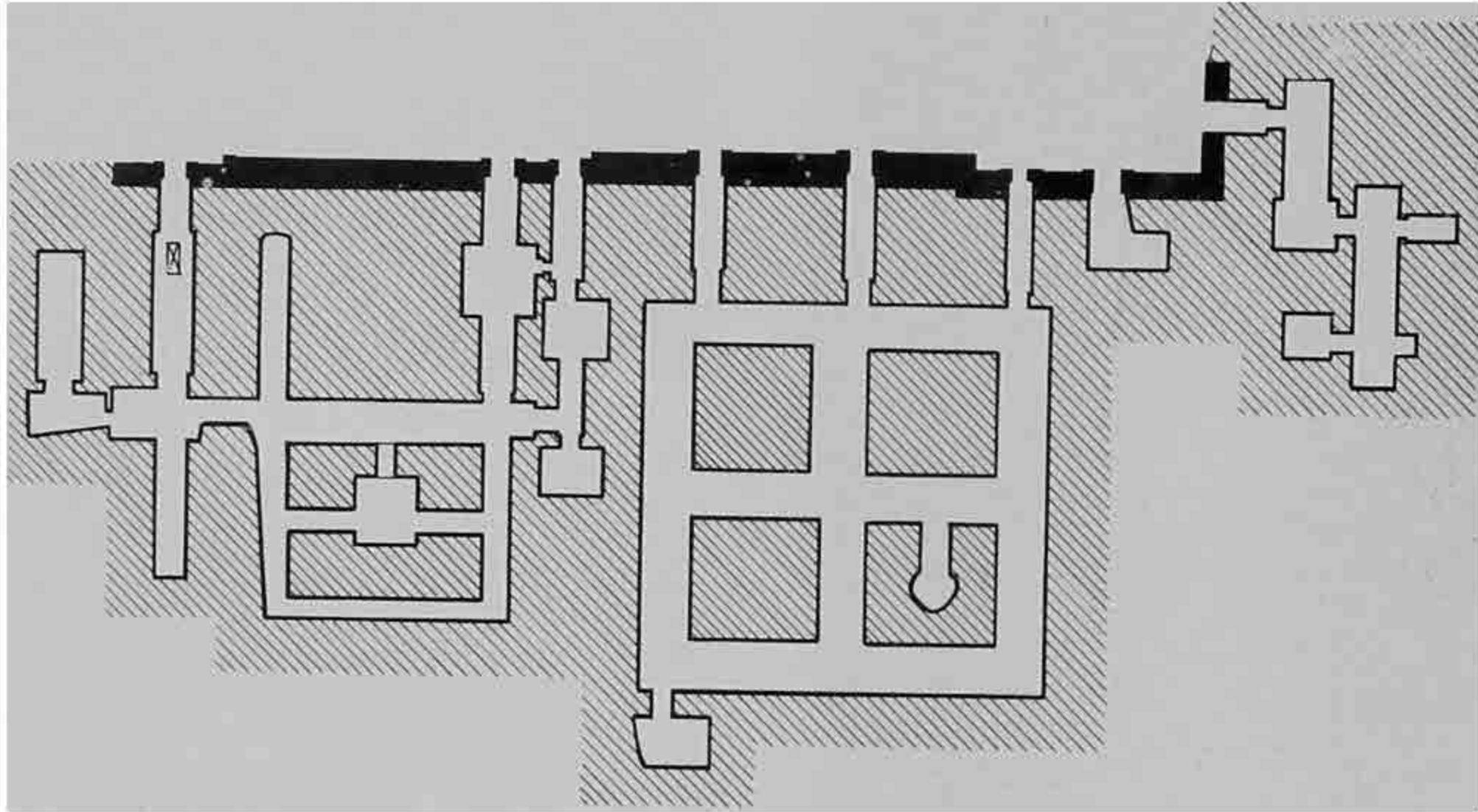
မြားသဉ္စမင်လိုက်ဂူကြိလမ်းတွင် စိုက်ထူထားသော
ကမ္ပည်းကျောက်စာတိုင်

နရပတိစည်သူမင်းကြီး တည်ခဲ့သည့် မြားသဉ္စမင်လိုက်ဂူ

မြားသဉ္စမင်လိုက်ဂူအတွင်းမှ ကြိလမ်းကို တွေ့ရပုံ

မြားသဉ္ဇမင်ပန္နက်ပုံ

မြားသဥမင်လိုက်ဂူအတွင်းမှ
ကျောက်စာတိုင်ကို အနီးကပ်တွေ့ရပုံ

မြားသဥမင်လိုက်ဂူအတွင်းပိုင်းဖွဲ့စည်းထားပုံကိုတွေ့ရစဉ်

မြားသဥမင်လိုက်ဂူအဝင်ဝမှန်ပေါက်ကို တွေ့ရပုံ

ငှက်ပစ်တောင်စေတီ

အမြင့် ၂၅ ပေခန့်ရှိ ကုန်းမြင့်ကမူ ငှက်ပစ်တောင်ထက်တွင် ငှက်ပစ်တောင် စေတီတော်နှစ်ဆူ တည်ရှိသည်။

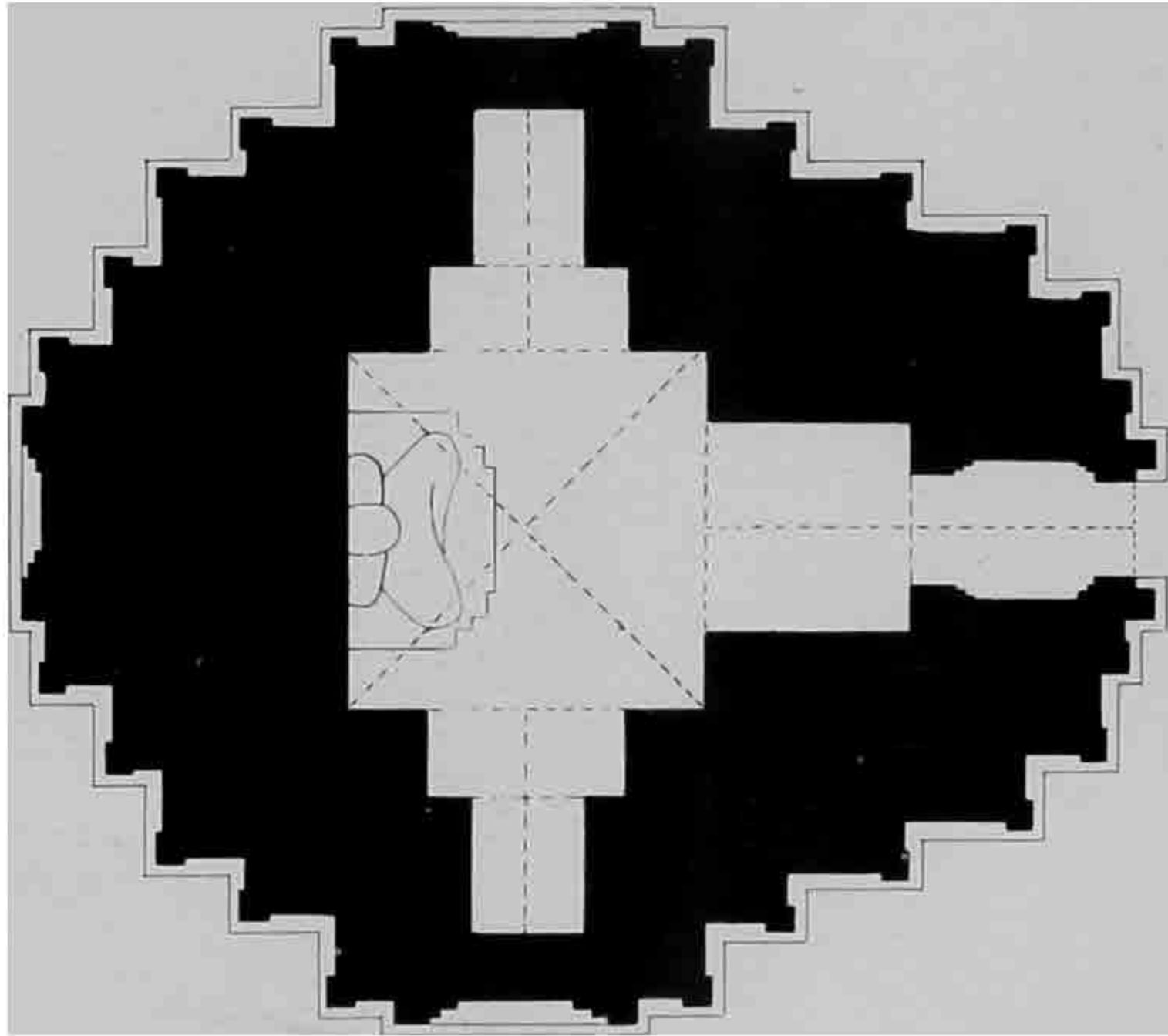
ငှက်ပစ်တောင်၏ မြောက်ဘက်အခြေရှိ ဥမင်အတွင်း၌ အမြင့် ၁၄ ပေခန့်ရှိ ဘူမိပဿမုဒြာဟန် ဆင်းတုတော်တစ်ဆူရှိသည်။

ဂေါတမဘုရား ဟူ၍ ဘွဲ့နာမံရှိ၏။ ငှက်ပစ်တောင်စေတီနှစ်ဆူအနက် တောင်ဘက်စေတီ၏ မြောက်နံရံတွင် "သက္ကရာဇ် ၇၂၆ ခုနှစ်၌ ဆင်းတုတော်ကို သိုက်တူး၍ ပျက်စီးသောကြောင့် ငှက်ပစ်တောင် မဟာထေရ်က ပြင်ဆင်ထားကြောင်း" ကမ္မည်းမင်စာများရှိသည်။

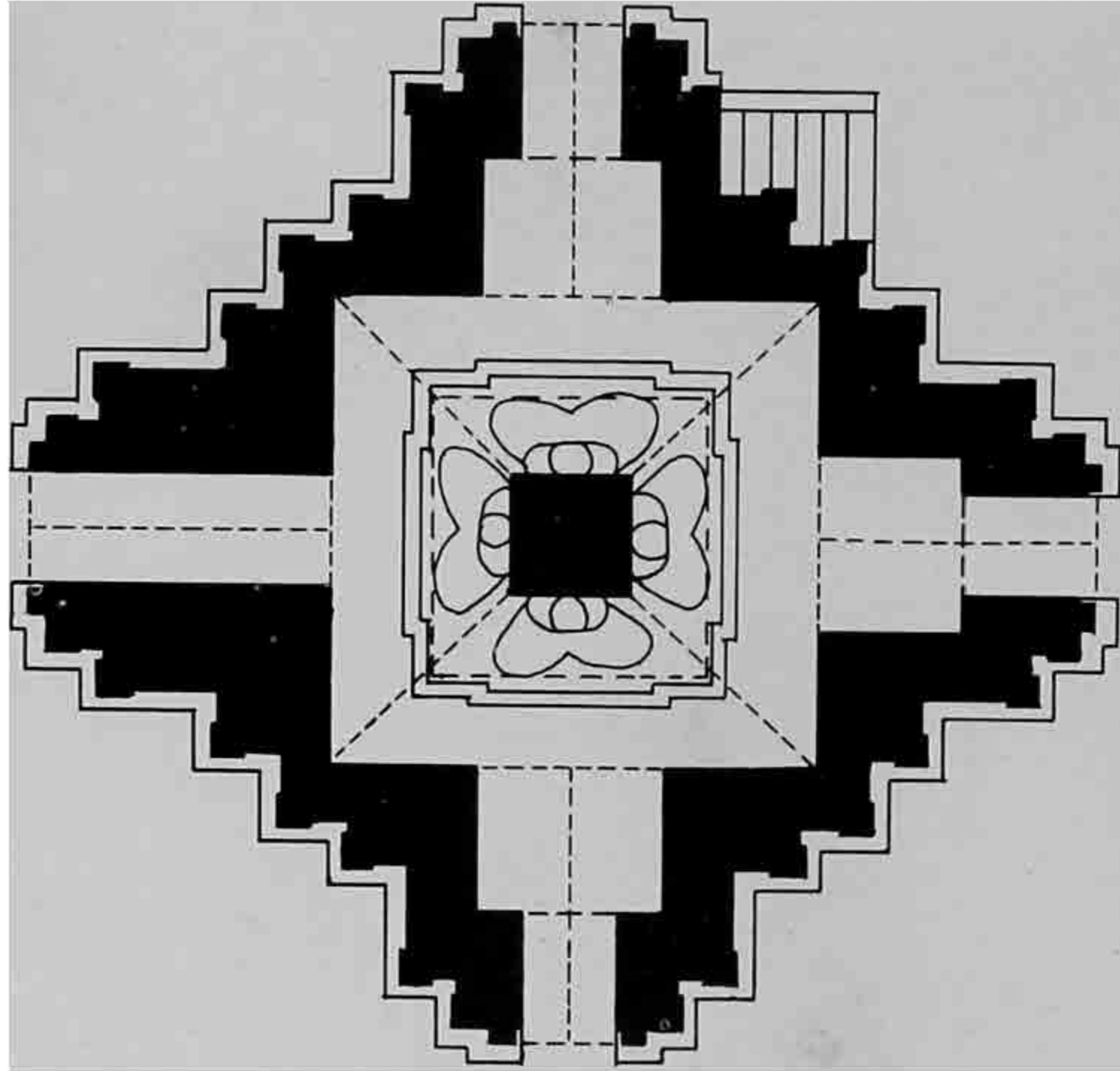
ငှက်ပစ်တောင်၏ တောင်ဘက်တွင် ငှက်ပစ်တောင်ဥမင်များရှိသည်။ အနောက်ဘက်တွင် ရှင်အရဟံအုတ်ကျောင်း တည်ရှိ၏။

ငှက်ပစ်တောင်ဘုရားအတွင်းမှ ဗုဒ္ဓရုပ်ပွားတော်များ

၎်ပစ်တောင် တောင်ဘက်ဘုရားပန်ပုံ

ငှက်ပစ်တောင် မြောက်ဘက်ဘုရားပန္နက်ပုံ

ညောင်ဦးမြို့တွင်တည်ရှိသည့် ငှက်ပစ်တောင်ဘုရား

ရှင်အရဟံအုတ်ကျောင်း

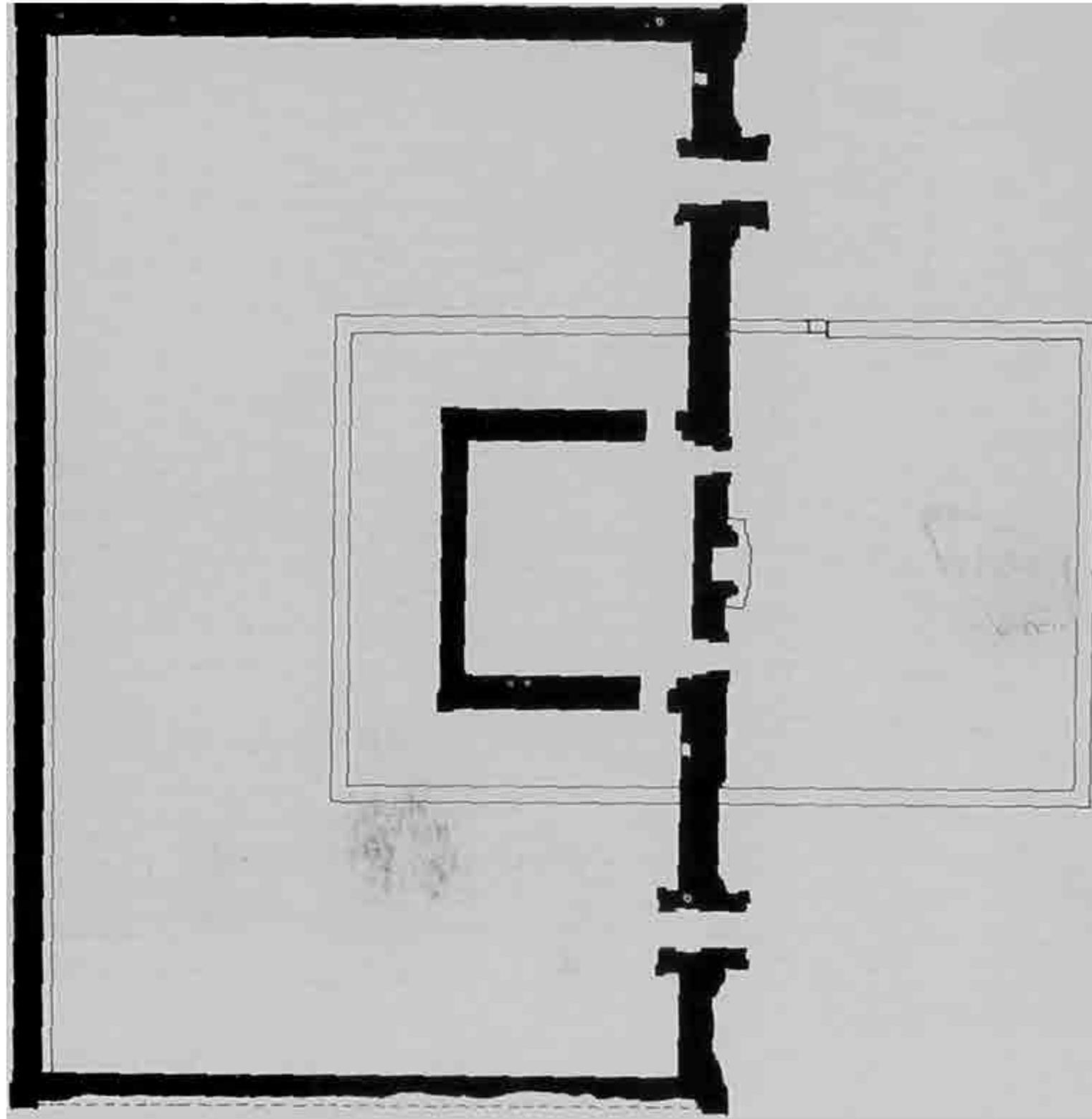
ရှင်အရဟံအုတ်ကျောင်းသည် ငှက်ပစ်တောင်၏ အနောက်ဘက်တွင် တည်ရှိသည်။ ရှင်အရဟံအုတ်ကျောင်းတွင် အခြားသော ပုဂံခေတ် အုတ်ကျောင်း များကဲ့သို့ အရှေ့ဘက်ဥပစာ၌ မူလက ဓမ္မသာလာခေါ် တရားဟောဆောင် ရှိခဲ့သည်။ ဓမ္မသာလာဆောင်မှာ သစ်သားဆောင်ဖြစ်ပြီး အုတ်ကြွပ်မိုးခဲဟန် လက္ခဏာရှိ၏။

အရှေ့ဘက်တွင် ဓမ္မသာလာဆောင်၏ အုတ်ခုံကျောက်တန်းများကို တွေ့ရှိ နိုင်သည်။ ပြုပြင်မွမ်းမံစဉ် မူလကမိုးခဲသောအုတ်ကြွပ်ပြားမြောက်မြားစွာ တွေ့ရှိရပါသည်။ ကြွင်းကျန်နေသော အုတ်တုံးတွင် မူလ ဓမ္မသာလာ သစ်သားဆောင်ရာ ကျန်ရှိနေသည်ကို တွေ့ရသည်။

ရှင်အရဟံအုတ်ကျောင်း၏ ထူးခြားချက်တစ်ခုမှာ နောက်ဘက်တွင် အုတ်ကျောင်းနှင့်တစ်ဆက်တည်း အုတ်တံတိုင်းပါ တစ်ပါတည်း တည်ဆောက် ထားသည်ကို လေ့လာတွေ့ရှိရသည်။ အနောက်ဘက်တိုက်မပတ်လည်တွင် မူလကသစ်သားအပိဆောင်ရှိခဲ့သည်။ အရှေ့ဘက် ဓမ္မသာလာအုတ်ခုံပေါ်တွင် သစ်သားတိုင်အောက်ခံကျောက်ပြားဝိုင်းများ တူးဖော်တွေ့ရှိရပါသည်။

ရှင်အရဟံအုတ်ကျောင်းတော်

ရှင်အရဟံအုတ်ကျောင်းပန္နက်ပုံ

ရှင်အရဟံအုတ်ကျောင်းအတွင်းမှ တရားဟော
ပလ္လင်မုခ်တံကံကို တွေ့ရစဉ်

ရှင်အရဟံအုတ်ကျောင်းတည်ဆောက်ထားပုံအနေအထားကို တွေ့ရပုံ

အလိုတော်ပြည့်ဘုရား

အလိုတော်ပြည့် စေတီတော်မြတ်မှာ ထီးလိမင်းလို့ ဘုရား၏ အရှေ့တောင်ဘက်၊ အနော်ရထာလမ်းမကြီး၏ မြောက်ဘက်ဘေးရှိ စဉ့်စေတီ၏ အရှေ့ဘက်ရှိ ဘုရားစုတွင် အဓိကကျသော ဂူဘုရားတစ်ဆူဖြစ်၏။

အရှေ့မုခ်လှည့်ပြီး စေတီပေါက်ထားသည်။ အထက်ပစ္စယာများ သို့တက်ရန် ကြောင်လိမ်လှေကားရှိ၍ အမှီးစောင်းများ၊ မူလ အုတ်အပေါက်ပြတင်းနှင့် မွန်စာများရှိသဖြင့် အေဒီ ၁၁ ရာစု ပုဂံခေတ်ဦးပိုင်းဆိုင်ရာ ဂူဘုရားတစ်ဆူ ဖြစ်ကြောင်း လေ့လာတွေ့ရှိရသည်။

ဤဂူဘုရား၏ထူးခြားချက်မှာ တိုက်မ နံရံပတ်လည်နှင့် အလယ်မဏ္ဍိုင် ပတ်လည်တွင် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရားသခင် သုတ္တန်တရားတော်များကို ဟောကြား နေဟန်ပုံများအပြည့်ရေးဆွဲထားသည်ကို တွေ့ရသည်။ သုတ္တန်အမည်များကို မွန်စာများဖြင့် ဖော်ပြထားရှိသည်။

“အလိုဝံပြည့်” ဟူသော အမည်နာမမှာ မူလအမည်ဖြစ်ကြောင်း၊ တိုက်မ အဝင် မုခ်တောင်ဘက်နံရံရှိ သက္ကရာဇ် ၅၅၆ ခုနှစ်၊ နံရံမင်္ဂလာကမ္မည်းစာ (၁၆) ကြောင်းတွင် “အလိုဝံပြည့် မည်သောဂူကိုလွတ်၏” ဟူ၍ ပါရှိသဖြင့် ခိုင်မာစွာ သိရှိရသည်။ ထို့ပြင် အဆိုပါ နံရံမင်္ဂလာစာအရ အနောက်ဘက်ရှိစေတီ ကိုလည်း “စဉ့်ပုထိုး” ဟူ၍ ဖော်ပြပါရှိသဖြင့် ပုဂံခေတ်တွင် စဉ့်ဘုတ်များဖြင့် တည်ထားသော စေတီပုထိုး တည်ထားကိုးကွယ်လေ့ရှိကြောင်း သိရသည်။

အလိုပြည့်ဂူဘုရားမှာ အဆိုပါ ဂူဘုရားအစုတွင် အဓိကကျသောဂူဘုရား တစ်ဆူဖြစ်ကြောင်း တံတိုင်းမီးတားတစ်ခုအတွင်း၌ ၎င်းနှင့်အတူ အခြားစေတီ များ ပါရှိနေသောကြောင့်ဖြစ်သည်။

မူလက မုခ်ကပ်အချိုင့်များတွင် သံကျောက်ဖြင့် ထုလုပ်ထားသော ဗုဒ္ဓရုပ်ပွား ဆင်းတုတော်များရှိခဲ့သည်။

ပုဂံမြေရှခင်းအလှကို ကြည့်နူးဖွယ်ရာတွေ့ရပုံ

ညောင်ဦးလေဆိပ်မှ မုဂ်သီရိပစ္စယာဟိုတယ်သွား အနော်ရထာလမ်းမကြီးလက်ယာဘက်တွင်တည်ရှိသည့် အလိုတော်ပြည့်ဘုရားကို မူးတွေ့ရပုံ

အလိုတော်ပြည့်ဘုရားအတွင်းမှ ဗုဒ္ဓရုပ်ပွားဆင်းတုတော်တစ်ဆူကို မူးတွေ့ရစဉ်

အလိုတော်ပြည့်ဘုရားရှိ လေသာပြတင်းမားနှင့်တံကဲအထက်ပိုင်းရှိ
ပန်းတော့ ၈ ၂ တွေရပုံ

ပုဂံမှ ညောင်ဦးသွား ကတ္တရာလမ်း၏မြောက်ဘက်ဘေးကပ်လျက်တွင် တည်ရှိသည်။ ဥပါလိသိမ်၏ အနောက်ဘက်မှန် မြောက်ဘက်နံရံတွင် အနော်ရထာမင်းကြီးနှင့် ဥပါလိမထေရ်တို့ သိမ်သမုတ်ကြောင်း နံရံမင်္ဂလာ ရှိသဖြင့် “ဥပါလိသိမ်” ဟု အမည်ခေါ်တွင်ခဲ့ဟန်ရှိသည်။

ဥပါလိသိမ်မှာ အတွင်းရှိ လှပသော ရောင်စုံနံရံပန်းချီများ ရှိနေသဖြင့် လည်းကောင်း၊ လမ်းဘေးအနီးကပ်လျက်တည်ရှိသဖြင့် ကြည့်ရှုလေ့လာရန် လွယ်ကူသဖြင့်လည်းကောင်း ပုဂံတစ်ဝိုက်တွင် နာမည်ကျော်ကြား လူသိများ လျက်ရှိသည်။

ထိုအဆောက်အအုံရှိ နံရံပန်းချီများမှာ ကုန်းဘောင်ခေတ်လက်ရာများ ဖြစ်ကြောင်း မြောက်ဘက်မှန်အတွင်း၌ “ပန်းချီဆွဲခ ၁၉၂၀ ကျပ်နှင့် ၁၁၅၆ ခုနှစ်တွင် သိမ်ကို ဆေးရေးဝင်သည်” ဟူသော မင်္ဂလာနံရံကမ္ပည်းစာ များအရ သိရှိရသည်။

ပုဂံခေတ်မူလရှိခဲ့သော ဥပါလိသိမ် အုတ်ခုံဟောင်းပေါ်တွင် ကုန်းဘောင် ခေတ်၌ အသစ်ထပ်မံဆောက်လုပ်ထားခြင်းဖြစ်သည်။ လိုက်အတွင်း အနောက် ဘက်ပိုင်းတွင် အုတ်နံရံတစ်ခု၏ အရှေ့ဘက်နှင့် အနောက်ဘက်၌ ဗုဒ္ဓရုပ်ပွား ဆင်းတုတော်နှစ်ဆူ ရှိပါသည်။

ဥပါလိသိမ်၌ မုခ်လေးဖက်ပါရှိသည်။ မူလက အရှေ့ဘက်မှန်အထက် တွင် ပါဝစက်စုံ ခြေတော်ရာတစ်စုံပုံရှိခဲ့သည်။ ၁၉၇၅ ခု၊ ဇူလိုင်လကြောင့် ကွာကျပျက်စီးခဲ့သည်။ မျက်နှာကြက်တွင် လှပသော ရောင်စုံပန်းချီ “ကျွက်တင်္ဂီ” ပုံအချို့မှာလည်း ကွာကျခဲ့သည်။ နံရံပတ်လည်တွင် နှစ်ကွိပ် ရှစ်ဆူ ဘုရားများ၏ တောထွက်ခန်းပုံများ ရေးဆွဲထားရှိသည်။ ဆင်ဖြူဖြင့်

တောထွက်ခြင်း၊ မြင်းရထားဖြင့်တောထွက်ခြင်း၊ ခြေလျင်တောထွက်ခြင်း၊ မြင်းစီး၍ တောထွက်ခြင်း စသည်ဖြင့် ယာဉ်အမျိုးမျိုးဖြင့် တောထွက်ခန်းများနှင့် ဆံတော်ပယ်ခန်းများ ရေးဆွဲထားသည်။ ဘောက်တန်းများတွင် ဂေါတမ မြတ်စွာဘုရား၏ ဝါဆိုစဉ်များ၊ ဝါဆိုရာဌာနများကို ရေးဆွဲ သရုပ်ဖော်ထား ကြောင်း တွေ့ရသည်။

ဥပါလိ သိမ်အား အရှေ့ဘက်မျက်နှာစာမှ တွေ့ရပုံ

ပုဂံ-ညောင်ဦးသွား ကားလမ်းပေါ်တွင် တည်ရှိသည့် ဥပါလိသိမ်၊ ဥပါလိပထေရ် သမုတ်သောသိမ်ဖြစ်၍ ဥပါလိသိမ်ဟုခေါ်ခြင်းဖြစ်သည်

ဥပါလိသိမ်ရှေ့မျက်နှာစာအဝင်ဝကို တွေ့ရစဉ်၊ သိမ်အတွင်း၌ ကုန်းဘောင်ခေတ်အေးရေး ဝန်ချိလက်ရာများရှိသည်။
၁၁၃

ဥပါလိသိမ်အဆောက်အအုံအထက်ပိုင်းမှ စိန်တောင်ပန်းခက်များ၊ စိန်တောင်ပန်းခက်များ၏အနုစိတ်လက်ရာများသည်
သစ်သားထွင်း အနုပညာလက်ရာများနှင့်တူလှသည်
၁၁၄

ငါးမျက်နှာစေတီ (အိမ်ရာကျောင်းဘုရား)

ပုဂံဒေသတွင် ဘုရားပေါင်း နှစ်ထောင်ကျော်ရှိသည့်အနက် ငါးမျက်နှာ ဘုရား ၁၆ ဆူ ရှိရာတွင် တစ်ဆူအပါအဝင် ဖြစ်ပါသည်။

ပုဂံညောင်ဦးသွားကားလမ်း ဥပါလိသိမ်အနီး တောင်ဘက်ရှိ တံတိုင်း မီးတားနှင့် ငါးမျက်နှာဘုရား ဖြစ်ပါသည်။

အပေါ်ထပ်သို့တက်ရန် ကြောင်လိမ်လှေကားနှစ်စင်းရှိသည်။ စေတီ ပေါက် ဂူဘုရားတစ်ဆူဖြစ်ပြီး မူလက လိုဏ်အတွင်း၌ ဆင်းတုငါးဆူရှိခဲ့သည်။ ယခုအခါ ပျက်စီးလျက်ရှိနေပေပြီ။ အောက်ခံအုတ်ခုံမှာ (၁၀) မျက်နှာ ရှိသည်။

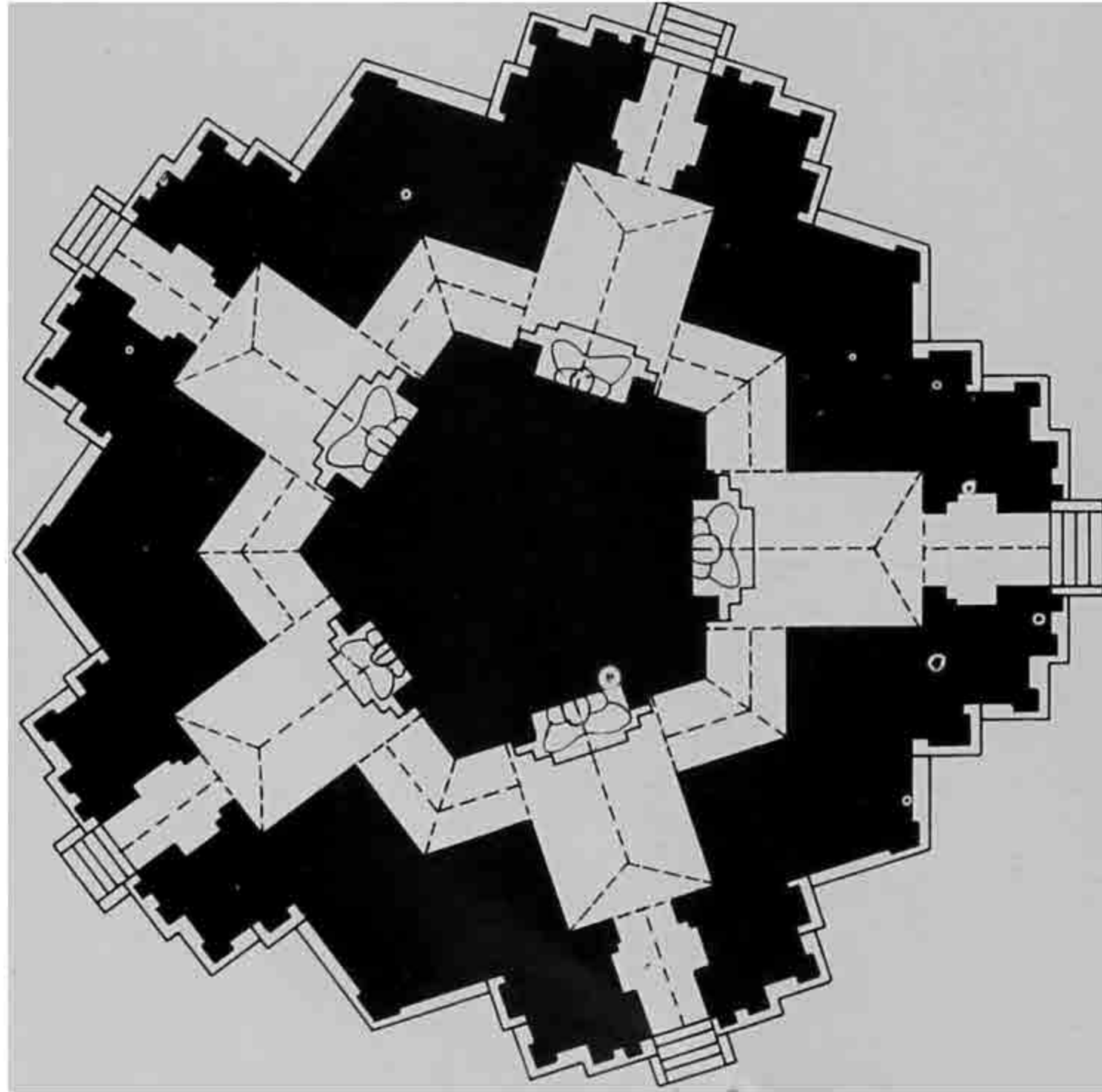
အိမ်ရာကျောင်းဘုရားဟုလည်း ခေါ်တွင်၏။ မူလက အရှေ့ဘက်မှခံ ဝဲယာန်ရံတွင် ကပ်ထားသောကျောက်စာနှစ်ချပ် ရှိခဲ့သည်။ အဆိုပါကျောက်စာ နှစ်ချပ်ကို ပုဂံမြို့ ရှေးဟောင်းသုတေသနပြုတိုက် ကျောက်စာရုံသို့ ပြောင်းရွှေ့ ထားရှိသည်။

အဆိုပါ ကျောက်စာအရ “နရပတိစည်သူမင်းကြီးတွင် သားတော် ငါးယောက်ရှိသည့်အနက် ကင်္ကသုမင်းသားသည် သက္ကရာဇ် ၆၀၄ ခု၊ နတ်တော် လဆုတ် ၁၄ ရက်၊ ကြာသပတေးနေ့တွင် ကွယ်လွန်ခဲ့ရာ ဇနီးဖြစ်သူ ညောင်ရမ်း ကြီးသမီး မင်းမယားသည် သံဝေဂရပြီး ကွယ်လွန်သော မိမိခင်ပွန်းနှင့် မိခင်၊ ဖခင်တို့အား ရည်မှန်း၍ မိမိ၏ အိမ်ရာတွင် ဂူဘုရား တည်ဆောက်ပြီး ကျွန်လူခြင်း” စသော ကုသိုလ်ကောင်းမှုများ ပြုခဲ့ကြောင်း သိရှိရသည်။

မိမိ၏အိမ်နေရာတွင် ဂူဘုရားပြုလုပ်လှူဒါန်းခဲ့သဖြင့် “အိမ်ရာကျောင်း ဘုရား” ဟူ၍ ယခုထက်တိုင် ခေါ်တွင်လျက်ရှိသည်။

ပုဂံမြေ ရွှေခင်းအလှကို ဖော်ညွှန်းပြနေသည့် ရှေးဟောင်းဘုရားများ

ငါးမျက်နှာဘုရားပန္နက်ပုံ

ညောင်ရမ်းကြီးသမီးကောင်းမှုတော် အိမ်ရာကျောင်း ငါးမျက်နှာဘုရား
၁၁၇

ငါးပျက်နာဘုရားမှခံအဝင်ပေါင်းကူးပျက်နာကြက်

ငါးပျက်နာဘုရားကို ရှေးပျက်နာစာမှ ပူးတွေ့ရပုံ

ဘူးဘုရား

ဘူးဘုရားသည် ပုဂံမြို့ရှိအနောက်မြောက်ထောင့် မြစ်ကမ်းပါးအနီးတွင် တည်ရှိသည်။ ဘူးဘုရားမှာ အေဒီ ၁၁ ရာစုတွင် ပျူစေတီထိုးမင်း တည်ထား ကိုးကွယ်ခဲ့သည်ဟု အစဉ်အလာအားဖြင့် ယုံကြည်လျက်ရှိကြ၏။ ဘူးဘုရား၏ ပုံသဏ္ဍာန်မှာ ပျူခေတ်တွင် တည်ထားလေ့ရှိသော အဆင်တန်ဆာမပါ စေတီ အမျိုးအစားတစ်ဆူ ဖြစ်၏။

ပုဂံတွင် ခေါင်းလောင်းပုံစေတီ မပေါ်မီက ပျူခေတ်စေတီဖြစ်သည့် အောက်ရွှံ့ အထက်ကာ လုံးစောက်သောပုံသဏ္ဍာန်စေတီများ တည်ဆောက် လေ့ရှိသည်။ ပုံစံအားဖြင့် ကျွဲနားရောင်း၊ ပေါက်ပင်ရာစေတီနှင့် သီရိပစ္စယာ ရွာ၏ မြောက်ဘက်ရှိ ထူပါလေးဆူတန်းကဲ့သို့ ဘုရားများ တည်ထားခဲ့ကြသည်။

အဆိုပါ စေတီပုံသဏ္ဍာန်များမှာ ပြည်မြို့ (မှော်ဖာအနီး) သရေခေတ္တရာ ပျူမြို့တော်ဟောင်းရှိ ဘောဘောကြီး၊ ဘုရားကြီး၊ ဘုရားမာ ဘုရားများနှင့် ဆင်တူသည်ဟု ဆိုရမည်။ အေဒီ ၁၁ ရာစု ပုဂံအနောက်ရထားမင်း မတိုင်မီက ရှိနှင့်ပြီးဖြစ်သော ရှေ့ဟောင်းစေတီပုထိုးများ ဖြစ်သည်။

၁၉၇၅ ခုနှစ်တွင် ပြင်းထန်သော လျှင်ကြီး လှုပ်စဉ်က စေတီတော် အောက်ခြေခံသာ ကျန်ရှိတော့၏။ သို့ဖြစ်၍ ပြန်လည် တည်ဆောက်ရန် အောက်ခြေအုတ်မြစ်ကို တူးဖော်ခဲ့ရာ အနက် ၁၆ ပေတွင် မဟာယာနဆိုင်ရာ ဘုရားလောင်း အဝလောက်တေသွာရနတ်ရုပ်အချို့နှင့် လက်နှစ်ဖက်ဖြန့်ကာ ထားသော အဘယမုဒြာဟန်ပါသော ရုပ်ပွားဆင်းတုအုတ်ခွက်အချို့ ရရှိ၍ ယခုအခါ ပုဂံရှေးဟောင်း သုတေသနပြုတိုက်၌ ပြသထားရှိပါသည်။ အဆိုပါ အုတ်ခွက်ဘုရားနှင့် နတ်ရုပ်များမှာ ပျူခေတ်လက်ရာများ ဖြစ်သည်။

ထို့ကြောင့် ပျူစေတီထိုးမင်း တည်ထားကိုးကွယ်ခဲ့သည်ဟူသော အစဉ် အလာစကားကို ထောက်ခံလျက်ရှိပေသည်။

ဘူးဘုရားအား တောင်ဘက်မှန်နာစာမှ ပူဇော်ရပုံ

ပျူစောထီးမင်းကောင်းမှုတော်ဖြစ်သည့် ဘူးဘုရားကို အဝင်ဝမျက်နှာစာမှ ဖူးတွေ့ရစဉ်

ဧရာဝတီမြစ်ကမ်းပါးတွင် တည်ရှိသည့် သူးဘုရားကို မြစ်အတွင်းမှ မူးတွေ့ရစဉ်

ဘူးဘုရားအာရုံခံတန်ဆောင်းအတွင်းမှ ဝပ္ပဝိဇ္ဇာမုဒြာဟန်မုဒ္ဒရုပ်ပွားဆင်းတုတော်ကို မိုးတွေ့ရစဉ်

လောကနန္ဒာဘုရား

သီရိလင်္ကာနိုင်ငံ ရှေးအခေါ် သိန်းခုံပြည်မှ တတုသေနမင်းက အနော်ရထာမင်းထံ ဆက်သလိုက်သော စွယ်တော်ပွားကို ရတနာပန်းတောင်းတွင် ထည့်ကာ ဆင်ဖြူယာဉ်သာပေါ်သို့တင်၍ အဓိဋ္ဌာန်ပြုပြီး စေလွှတ်လိုက်သော အခါ ဧရာဝတီမြစ်ကမ်းပါး၊ သီရိပစ္စယာ ဒုတိယနန်းတော်ရာ၏တောင်ဘက် ပုဂံသင်္ဘောဆိပ်အနီး ကုန်းမြင့်ထက်တွင် ဆင်ဖြူယာဉ်သာသည် တုပိတ်၏။ ထိုနေရာတွင် အနော်ရထာမင်းကြီးသည် စေတီမြတ်တစ်ဆူ တည်ထား ကိုးကွယ်ခဲ့ရာ “လောကနန္ဒာ” ဟူ၍ ယခုထက်တိုင် ခေါ်တွင်၏။

ပုဂံဒေသ၏ထောင့်လေးထောင့်တွင် စွယ်တော်မြတ်လေးဆူတည်ရှိသည် အနက် အနောက်တောင်ထောင့်တွင်ရှိသော တတိယမြောက် စွယ်တော်မြတ် ဘုရားတစ်ဆူဖြစ်သည်။

လောကနန္ဒာဘုရား၏ ဝိသုကာပုံသဏ္ဍာန်မှာ ပျူနှင့် မြန်မာ အကူးအပြောင်းကာလတွင် တည်ထားသောပုံစံဖြစ်၍ ခေါင်းလောင်းပုံအထက်တွင် ကြာမှောက်ကြာလန်၊ ဘီလူးပန်းဆွဲ၊ သီရိဝစ္စ စသည့် အဆင်တန်ဆာများ မပါရှိပါ။ စင်းလုံးချော လုံးပတ်သဏ္ဍာန် ခေါင်းလောင်းပုံသာ တည်ဆောက် ထားရှိသည်။ ပြည်မြို့အနီး သရေခေတ္တရာ (မှော်စာ) ရှိ ဘောဘောကြီး စေတီတော်ကဲ့သို့ ရှည်မျောမျောပုံစံ၊ လုံးစောက်သောပုံသဏ္ဍာန်ကို မြန်မာမူ ကူးပြောင်း တီထွင် ဆောက်လုပ်ထားသည်ဟု သိရ၏။ လောကနန္ဒာစေတီ တော်၏ ခေါင်းလောင်းပုံမှာ ပျူလက်ရာဆန်ဆန် ရှည်လျားပြီး အနားတွင် ကော့လန်ထားပါသည်။

ဖောင်းရစ်များမှာလည်း ဆတ္တဝါလီ ထီးဆင့်များကို ထီးရွက်အတိုင်း ခုံးလျှောတစ်လှည့် အဖောင်းတစ်လှည့် အခြားစေတီတော်များနှင့်မတူ တစ်မူ

ထူးခြားစွာ ပြုလုပ်ထားပါသည်။ ခါးပတ်ဖောင်းရစ်တွင်လည်း မှန်ကူကွက် သဏ္ဍာန် ပန်းခက်ကြီးများကို ဖောင်းကြွထွင်းထုထားရှိသည်။

အဆိုပါ ပုံစံမျိုး စေတီတော်တစ်ဆူကို လောကနန္ဒာဘုရားကြီး၏ မြောက်တည်တည် ဧရာဝတီမြစ်ကမ်းပါးပေါ်ရှိ ကျောက်မျက်မော်ဘုရားကြီး တွင် ပူးတွဲဖွဲ့နိုင်သည်။ ထိုကျောက်မျက်မော်ဘုရားကြီးအတွင်းတွင် အတွင်း စေတီတစ်ဆူ ပေါ်နေသည်။ လောကနန္ဒာဘုရားအမည်မှာ ပုဂံခေတ် ကတည်းက မူလအမည်ဖြစ်ကြောင်း သိရပါသည်။

လောကနန္ဒာဘုရား၏အရှေ့ဘက်တန်ဆောင်း ကျောဘက်တွင် ပုဂံခေတ် ရေထိုး ကျောက်စာတိုင်နှစ်တိုင်ရှိရာ တောင်ဘက်တိုင် ကြောင်းရေ (၂၀) တွင် “လောကနန်တာ” ဟူ၍ ဖော်ပြပါရှိသည်။

လောကနန္ဒာဘုရား၏အရှေ့ဘက်တန်ဆောင်းအတွင်းတွင် အနော်ရထာ မင်းကြီးလက်ထက် ထုလုပ်နေကျဖြစ်သော သဲကျောက်အမာစားတစ်လုံး တည်းကို ဓမ္မခနဲပြောပလ္လင်ထက်တွင် အမြင့် ၆ ပေခန့်ရှိ ဆင်းတုတော်ပါ ပူတွဲထားသော ရှာန (သမာဝိ) မုဒြာဟန် ဆင်းတုတော်ကြီးတစ်ဆူကိုပါ ထုလုပ်ထားသည်။

အနော်ရထာမင်းကြီးလက်ထက်တွင် ရှာနမုဒြာဟန် ဆင်းတုတော်ကြီး များကို တုတ်ခိုင်ခိုင်ထုလေ့ရှိပြီး ခြေဖဝါး၊ လက်ဖဝါးတို့တွင် ကြာပွင့်များပါ ထုလေ့ရှိပါသည်။

ထိုပုံမျိုးကို ပုဂံပြတိုက်၌လည်းကောင်း၊ အနော်ရထာမင်း တည်သော ရွှေဆံတော် အရှေ့ဘက်နှင့် အနောက်ဘက်၌လည်းကောင်း တွေ့ရှိနိုင်ပါသည်။

၁၉၇၅ ခု၊ ဇလွင်လှုပ်စဉ်က ကြာမှောက်၊ ကြာလန်ပိုင်းနှင့် ခရေ သီးပိုင်း ပြိုကျခဲ့ရာ မူလဖောင်းရစ်ပိုင်းအတွင်းမှ ကျောက်ဌာပနာကြွတ်တစ်ခု တွေ့ရှိခဲ့

ပါသည်။ ၎င်းအတွင်းတွင် သတ္တုကြွတ်တစ်ခု၊ ၎င်းသတ္တုကြွတ်ကို ဖွင့်ရာ အတွင်း၌ ကြေးနီကြွတ်၊ ငွေကြွတ်၊ ၎င်းအတွင်း၌ ရွှေကြွတ်၊ ရွှေကြွတ်အတွင်း၌ နှမ်းစေ့အရွယ် ပုလဲရောင် ဓာတ်တော်များနှင့် သွားနှင့်သဏ္ဍာန်တူသော ကျောက်တစ်ခု ရရှိခဲ့ပါသည်။

အဆိုပါပုလဲရောင်ဓာတ်တော်များနှင့် သွားနှင့်ပုံသဏ္ဍာန်တူသောကျောက် တို့ကို ပြန်လည်ဌာပနာခြင်းပြုခဲ့ပြီး ကြွတ်များကို ပုဂံရှေးဟောင်းသုတေသန ပြတိုက်တွင် ပြသထားရှိပါသည်။

၎င်းပြင် ပုဂံခေတ်ဦးပိုင်း ကြေးဆင်းတုတစ်ဆူနှင့် အဆင်တန်ဆာပါသော ဝဲယာရုံ အဂ္ဂသာဝကနှစ်ဦးပုံပါသည့် ဝဲလက်တွင် အမြိုက်ရေစင်အိုးကိုင်၍ ယာလက် ဝရမုဒြာဟန် လာဘာမုနိကြေးဆင်းတုတစ်ဆူ ရရှိခဲ့ရာ ယခုအခါ ပုဂံရှေးဟောင်း သုတေသနပြတိုက် အခန်းနံပါတ် ၁၉ နှင့် ၂၀ တွင် ပြသ ထားရှိပါသည်။

ထိုမှအပ ပုဂံ ရှေးဟောင်းသုတေသနပြတိုက်ထဲတွင် ပြသထားသော ကျောက်ခြေတော်ရာကြီးမှာလည်း လောကနန္ဒာဘုရားမှ ရရှိခဲ့လေသည်။

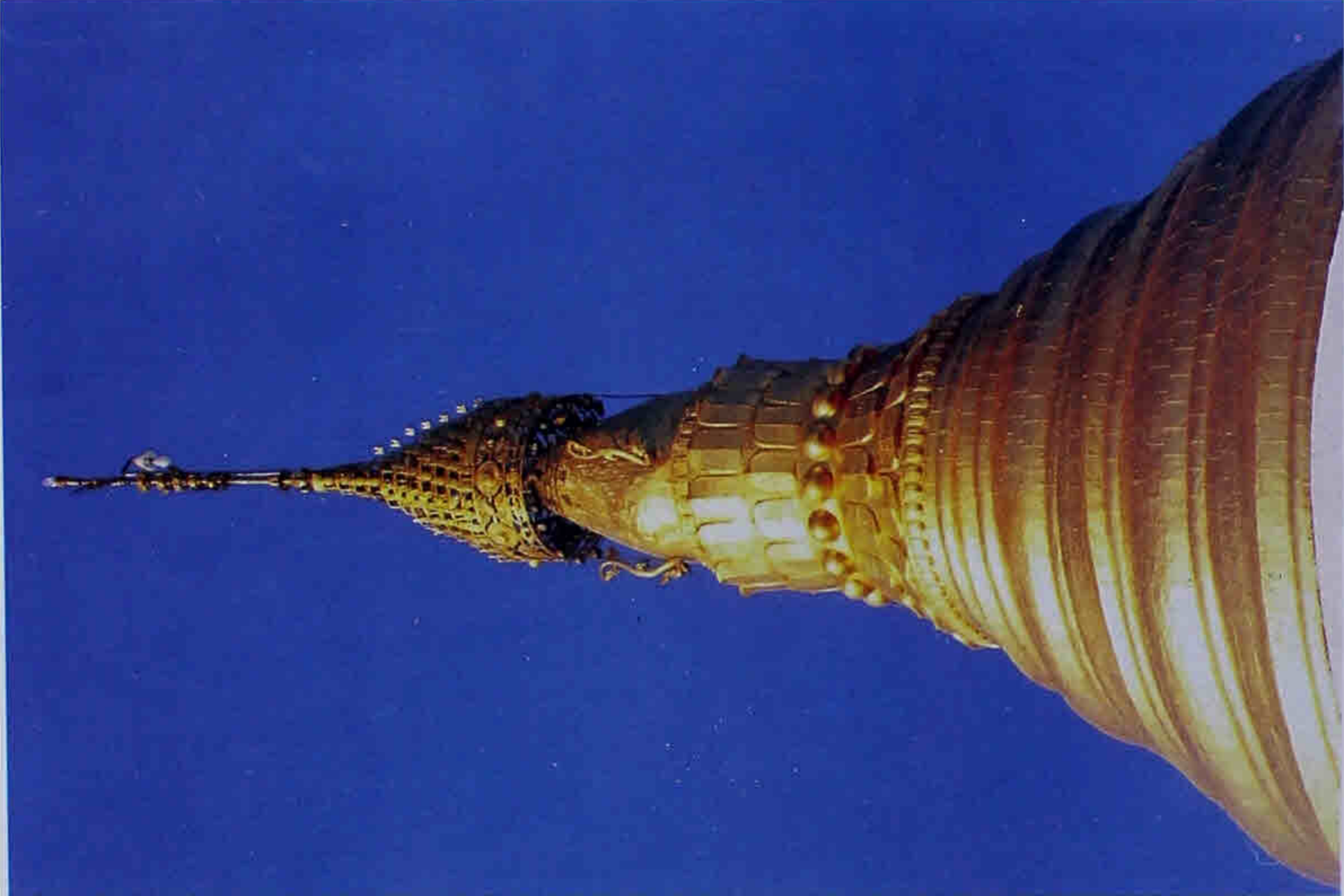
လောကနန္ဒာဘုရားမှာ သင်္ဘောဆိပ် ဖြစ်ခဲ့သည်ဟု မနုဟာဘုရား ကျောက်စာတွင် အထောက်အထား ပါရှိပါသည်။

နဂါးရုံဘုရားပေါ်မှရှုမြင်ရသည့် ပုဂံမြင်ကွင်းကျယ်အလှ

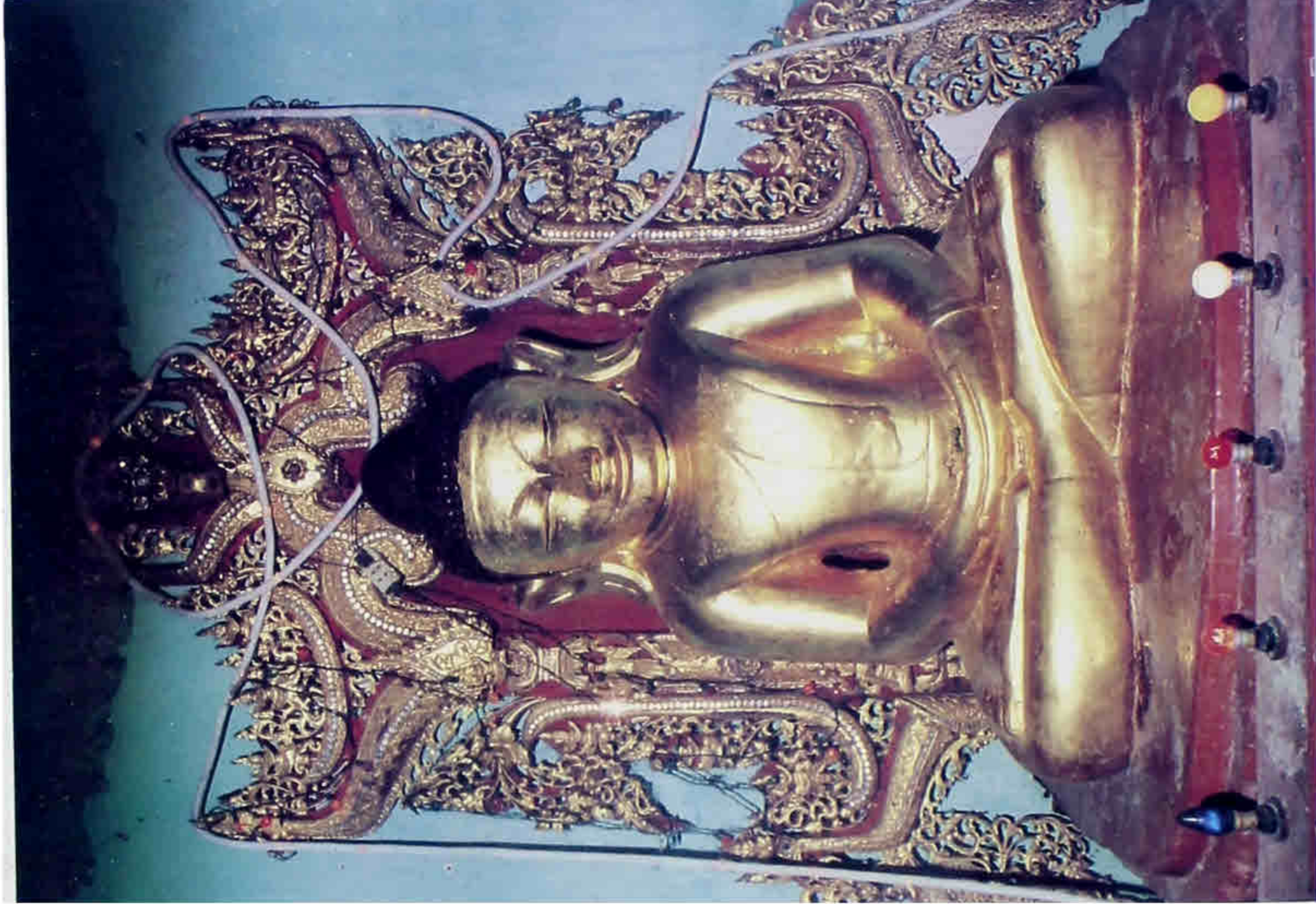

သီရိပစ္စယာရွာတောင်ဘက် ရောဝတီမြစ်ကမ်းနဖူးပေါ်တွင်တည်ရှိသည့် အနော်ရထာမင်းကောင်းမှုတော် လောကနန္ဒာစွယ်တော်စေတီကို ဖူးတွေ့ရစဉ်
၁၂၅

လောကနိက္ခမတော်စေတီတော်အထက်ပိုင်းမှ ခရေသီး၊ ထီးတော်နှင့် ဓိနိဖတော်တို့ကိုဖူးတွေ့ရပုံ

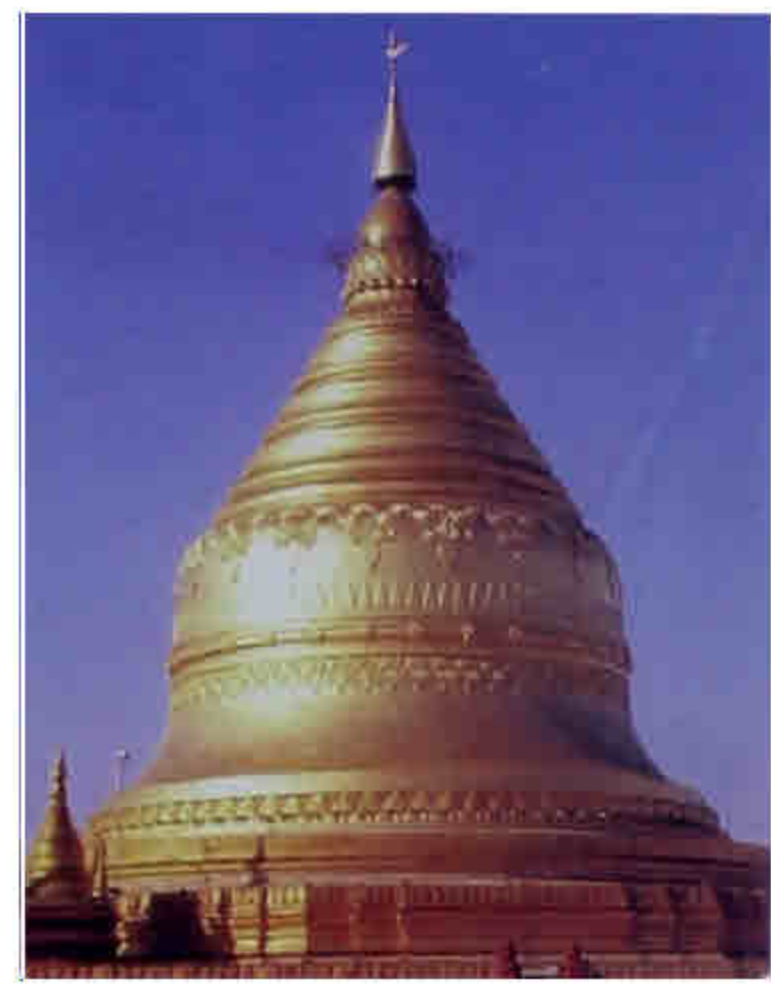

လောကနိဂ္ဂုဏ်တော်စေတီအရှေ့ဘက်အာရုံတန်ဆောင်အတွင်းရှိ အနော်ရထာမင်းလက်ရာ
ကျောက်ဂူဆင်းတုတော်ကြီး (ရှာနုပြုဟန်အနောက်ဘက်)

ပုဂံဒေသတွင် တည်ထားကိုးကွယ်ထားသော စွယ်တော်ဘုရား
လေးဆူကို ပူးတွဲဖော်ပြပါမည်

လောကနန္ဒာစေတီ

ရွှေစည်းခုံစေတီ

တန်ကြည်တောင်စေတီ

တူရွှင်းတောင်စေတီ

ပုဂံမြို့ အတွင်းစည်းခုံဘုရား

မြို့ရိုးအတွင်း နန်းတော်အနီး၌ တည်ရှိသဖြင့် "အတွင်းစည်းခုံ" ဟူ၍ ခေါ်တွင်လာဟန်ရှိသည်။ ညောင်ဦးရွှေစည်းခုံမှာ မြို့ပြင်ဘက် အရှေ့မြောက် အရပ်တွင် တည်ရှိသည်။ အတွင်းစည်းခုံဘုရားမှာ နှစ်ထပ်စေတီ ဖြစ်၏။ အတွင်းစေတီကို ကွမ်းဆော်ကြောင်းဖြူမင်း တည်ထားကိုးကွယ်ခဲ့သည်ဟု ဆိုသည်။ အပြင်စေတီမှာ ကျန်စစ်သားမင်းက ထပ်မံ၍ တည်ထားခြင်း ဖြစ်သည်။ အတွင်းစည်းခုံဘုရားနေရာတွင် လွန်ခဲ့သောဘဝက ရှင်အရဟံ၊ မင်းမဟာဂီရိ၊ ကျန်စစ်သား၊ အလောင်းစည်သူ၊ ရခိုင်ဘုရင်သက်မင်းကတုံ တို့သည် တစ်ဦးခုကွဲရောက်လျှင် တစ်ဦးက ပြန်လည်ကူညီကြရန် သစ္စာဆို ခဲ့သော နေရာဖြစ်သည်ဟု အစဉ်အလာ ပြောဆိုမှတ်သားလာခဲ့ကြသည်။

အတွင်းစည်းခုံဘုရားမှာ အောက်ခံလေးထောင့်အုတ်ခုံခံ ပြေစိုက်စေတီ တစ်ဆူ ဖြစ်သည်။ မြောက်ဘက်ပစ္စယာတွင် မြို့လယ် စန္ဒီနတ်နန်းရှိပြီး ယင်းနတ်နန်းအနီးတွင် သစ်သားရုပ် နတ်ညီနောင်ပုံတော်နှစ်ခု ရှိသည်။

အတွင်းစည်းခုံ တံတိုင်းဝင်းအတွင်း၌ တောင်ဘက်တွင် စေတီနှစ်ဆူ၊ အရှေ့ဘက်တွင် ဗျက်တော်ပြေဘုရား၊ မြောက်ဘက်တွင် ဗုဒ္ဓရုပ်ပွား ကျောက်သားဆင်းတုတော်ကြီးနှင့် အုတ်ကျောင်းဗျက်တစ်ဆူ ရှိသည်။

အတွင်းစည်းခုံစေတီမှ ဗုဒ္ဓရုပ်ပွားတော်နှင့် အစောင့်နတ်ရုပ်များ

ပုဂံမြို့ရိုးအတွင်း နန်းတော်အနီး၌တည်ထားခဲ့သော အတွင်းစည်းခုံဘုရား

အတွင်းစည်းခုံပေါ်မှ ကလသာအိုးပုံစေတီရုံနှင့်
မြို့လယ် စန္ဒီနတ်နန်း

အတွင်းစည်းခုံအထက်ပစ္စယာအနောက်မြောက်ထောင့်မှ
ကလသာအိုးပုံစေတီရုံ

ပုဂံမြို့ မျက်တော်ပြေဘုရား

အတွင်းစည်းခုံဘုရားတံတိုင်းဝင်းအတွင်း၊ အတွင်းစည်းခုံဘုရား၏ အရှေ့ဘက်တွင် တည်ရှိသည်။ ကုလားကျောင်း တိုက်ခံစေတီပေါက်ဖြစ်ပြီး မုခ်အရှေ့လှည့်သည်။ လိုက်အတွင်း၌ ဆင်းတုတော်ကြီးတစ်ဆူ ရှိသည်။ မျက်တော်ပြေဘုရား၏ အတွင်းပိုင်း၌ ကွမ်းထောင်ပုံ စေတီတစ်ဆူ ရှိသည်ကို မပြုပြင်မီ ဌာပနာပေါက်အတွင်းမှ မြင်နေရပေသည်။

မျက်တော်ပြေဘုရားကို ကျန်စစ်သားမင်း တည်ထားကိုးကွယ်ခဲ့သည်ဟု အစဉ်အလာအားဖြင့် ယုံကြည်ကြသည်။ မျက်တော်ပြေဘုရားကို တည်ထားရခြင်းမှာ အပြစ်တစ်ခုခုကြောင့် တည်ရခြင်းဖြစ်သည်ဟု ဆို၏။

ကျန်စစ်သားမင်း လက်ထက်တွင် သစ္စာပြုဘက်ဖြစ်သော ရခိုင်ဘုရင် သက်မင်းကတုသည် ပုန်ကန်ခြားနားလေ၍ နိမိနင်းရန် စစ်သည်ရဲမက်များကို စေလွှတ် ဖမ်းဆီးစေခဲ့သည်။ ထိုစဉ် သက်မင်းကတုကို အရှင်ဖမ်းမိခဲ့ရာ ကွပ်မျက်မည်ပြုစဉ် သစ္စာပြုဘက် ရှင်အရဟံသည် ရှေးဘဝက သက်မင်းကတုနှင့် တစ်ဦးခုကွဲရောက်လျှင် တစ်ဦးက ကူညီရမည်ဖြစ်ကြောင်း သစ္စာပြုခဲ့ကြပုံကို ရှင်းလင်း ပြောပြရာ ကျန်စစ်သားမင်းကြီးသည် အမျက်တော်ပြေခဲ့ပြီး သက်မင်းကတုကို အသက်ဘေးမှ လွတ်စေခဲ့သည်။

ထိုအပြစ်အမျက်ကို အကြောင်းပြုပြီး သစ္စာပြုခဲ့ကြသည့်နေရာတွင် တည်ထားကိုးကွယ်ခဲ့၍ မျက်တော်ပြေဘုရားဟူ၍ ယနေ့ထက်တိုင် အမည်တွင် ကျန်ရစ်ခဲ့လေသည်။

မျက်တော်ပြေဘုရားကျောက်စာတိုင်

ကျွန်စစ်သားမင်းကြီး၏ကောင်းမှုတော် မျက်တော်ပြေဘုရားကို အရှေ့ဘက်မှခံဝမျက်နှာစာမှ ဖူးတွေ့ရပုံ
တစ်ဝန်းတည်းကပ်လျက်ရှိသောဘုရားမှာ အတွင်းစည်းခုံဘုရား ဖြစ်သည်။

မျက်တော်ပြေဘုရားနှင့် အတွင်းစည်းခုံဘုရားကို
အရှေ့တောင်ထောင့်မျက်နှာစာမှ ဖူးတွေ့ရစဉ်

ပျက်တော်ပြေဘုရားအတွင်းမှ မုဒုရုပ်ပွားဆင်းတုတော်ကို ဖူးတွေ့ရစဉ်

မြက်တောင်မြေ အထက်ပုဂံဘက် နေထိုင်ရာ ခေတ်ရုံး ခြင်္သေ့

ပုဂံ ရှေးဟောင်းသုတေသနပြတိုက်မှ
ရုပ်တု၊ ဆင်းတုများ

ပုဂံမြို့ ရှေးဟောင်းသုတေသနပြတိုက်ကို ၁၉၀၄ ခုနှစ်တွင် အာနန္ဒာ ဘုရားကြီး မြောက်ဘက်မှန်အနီး၌ စတင်တည်ထောင် ဖွင့်လှစ်ကာ ပြသ ထားရှိသည်။ ထိုပြတိုက်တွင် ပြသထားသော ရှေးဟောင်းပစ္စည်းများမှာ ကမ္ဘည်းကျောက်စာစိန် မစွတာ တော်စိန်ခို စုဆောင်းထားရှိသော ရှေးဟောင်း ပစ္စည်းများ၊ ၎င်းပြတိုက်အနီးရှိ အာနန္ဒာကျောင်းတိုက်မှ ဘုန်းတော်ကြီးဦးစိန္တာ ဝါသနာအရ စုဆောင်းသိမ်းဆည်းလာခဲ့သော ရှေးဟောင်းပစ္စည်းများ စသည်တို့ ပါဝင်ပါသည်။

ထို့ပြင် ပုဂံဘုရားများမှ လုံခြုံမှု မရှိသဖြင့် ရွှေပြောင်းသယ်ယူလာသော ဆင်းတု၊ ရုပ်တုများ၊ ရှေးဟောင်းပစ္စည်းအသုံးအဆောင်များ၊ ရွှေစည်းခုံဘုရားမှ စုဆောင်း ရရှိသော ကြေးဖားစည်နှင့် ဝသုဋ္ဌေရေရုပ်တု စသည်တို့လည်း ပါဝင်သည်။

ရှေးဟောင်းပစ္စည်း အများစုမှာ ပုဂံမြို့ဟောင်းမှ တူးဖော်ရရှိသော ပစ္စည်းများ၊ ၁၉၇၅ ခု၊ ဇူလိုင်လလှည့် ဘုရားများ ပြုကျရာမှ တွေ့ရှိသော ဌာပနာပစ္စည်းများ၊ ကြေးဆင်းတုနှင့် မြေမီးဖုတ်အုတ်ခွက်ဘုရားများ၊ ဖန်ကြုတ်နှင့် ကြေးရုပ်များ စသည်တို့ ပါဝင်ပါသည်။

အချို့သော ရှေးဟောင်းပစ္စည်းများမှာ ဘုရားများကို ပြုပြင်ရန် သဲခဲ ရှင်းထုတ်ရာမှ တွေ့ရှိသော ရှေးဟောင်းပစ္စည်းများ ဖြစ်သည်။ အာနန္ဒာဘုရား အနီးရှိ ပြတိုက်မှာ ရှေးဟောင်းပစ္စည်းများဖြင့် ပြည့်ကျပ်နေ၍ ခေတ်မီစနစ်ဖြင့် ပြသထားရှိနိုင်ရန် ယခုပြတိုက်သစ်ကို ဆောက်လုပ်ကာ ၁၉၇၉ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာ ၁ ရက်နေ့တွင် စတင်ဖွင့်လှစ် ပြသခဲ့သည်။

၁၉၈၈ ခုနှစ်နောက်ပိုင်းတွင် ပုဂံဘုရားများရှိ မူရင်းဗုဒ္ဓရုပ်ပွားတော်၊ ဆင်းတုများမှာ မကြာခဏဆိုသလို မသမာသူများ၏ ခိုးယူခြင်းကို ခံခဲ့ရသည်။ သို့ဖြစ်၍ ဘုရားများတွင် ရှိသော ဗုဒ္ဓရုပ်ပွားဆင်းတုတော်များကို ပုဂံရှေးဟောင်း သုတေသနပြတိုက်သို့ ပင့်ဆောင်ကာ ရွှေပြောင်းပြသခဲ့ရသည်။ မူရင်း ဗုဒ္ဓ ရုပ်ပွား ဆင်းတုတော်များကို ပလတ်စတာဖြင့် ပုံစံတူပြုလုပ်သွန်းလောင်း၍ မူလရွှေပြောင်းယူခဲ့သောနေရာများ၌ အစားထိုး ပြန်လည်ထားရှိခဲ့ပါသည်။ ပြသထားသော ရှေးဟောင်းပစ္စည်းများအနက် ၁၉၇၅ ခု၊ ဇူလိုင်လလှည့်ရာမှ တွေ့ရှိသော ရှေးဟောင်းပစ္စည်းများမှာ လက်ရာ ထူးခြား ပြောင်မြောက်လှ ပါသည်။ အထူးသဖြင့် အန္တဂူကျောက် ဗုဒ္ဓဝင်ရှစ်ခန်းရုပ်တုများမှာ စပါးလုံး တစ်ထောက်အရွယ် “လူလည်းမက၊ နတ်တမျှ” ရုပ်တုများကို အသေးစိတ် ခြယ်မှုန်းထုလုပ်ထားသဖြင့် အလွန်လက်ရာကောင်းမွန်ပြီး ရှားပါးလက်ရာများ ဖြစ်ပါသည်။ ဇလျင်ဒက်ကြောင့် ဘုရားအချို့ အမိုးပေါင်းကူးနှင့် ဦးခေါင်းတော် များ ပျက်စီးခဲ့ရာ ဦးခေါင်းတော်များအတွင်းမှ အန္တဂူဗုဒ္ဓဆင်းတုတော်များ ရရှိခဲ့ပါသည်။

ခင်းကျင်း ပြသထားသော ပစ္စည်းများအနက် ရှားပါး ထူးခြားသည့် ပစ္စည်းမှာ ရောင်စုံခြယ်မှုန်းထားသော အဝတ်စ ပန်းချီများပင် ဖြစ်သည်။ ဘုရားများအတွင်း၌ ဌာပနာထားခဲ့ရာ လေ၊ နေ၊ မိုး စသော ရာသီဥတုဒဏ် မခံရသဖြင့် မူလ အရောင်များအတိုင်း တည်ရှိနေသည်။ ပုဂံခေတ်ပန်းချီမှာ ဆေးရောင်စုံ သုံးစွဲနိုင်ပြီး ဝါဂွမ်းကို အလွန်နုစွာ ရက်လုပ်နိုင်နေပြီဖြစ်ကြောင်း ကောက်ချက်ချနိုင်သည်။

ခင်းကျင်းပြသထားသော ဗုဒ္ဓရုပ်ပွား၊ ရုပ်တုဆင်းတုများမှာ ဗျူခေတ်၊ ပုဂံခေတ်ဦးပိုင်း၊ ခေတ်လယ်ပိုင်း၊ ပုဂံခေတ်နှောင်းပိုင်း၊ ပင်းယခေတ်၊ အင်းဝခေတ်၊ ကုန်းဘောင်ခေတ်လက်ရာများ ဖြစ်သဖြင့် ခေတ်အလိုက် ဆင့်ကဲဖြစ်စဉ်ကို လေ့လာကြည့်ရှုနိုင်ပါသည်။ အများအားဖြင့် ကြေးဆင်းတု ရုပ်တုများ၊ ကျောက်ဆင်းတု ရုပ်တုများ၊ သစ်သားရုပ်တုများ၊ စဉ့်ထည်ပစ္စည်း များနှင့် မြေထည်ပစ္စည်းအချို့ ပါဝင်ပါသည်။

ပုဂံပြတိုက်တွင် အကောင်ဆုံလက်ရာဖြစ်သော အနွဂ္ဂကျောက်ဆစ်ပန်ပု ဘုရားလက်ရာ
မုဒုံဝံ ရှစ်ခန် အပါအဝင် ရုပ်ပုံပေါင်း ၇၈ ပုံပါရှိသည်။ ၁၉၅၄ ခုနှစ်က ဥပါလီသိမ်
အရှေ့မြောက်ဘက် ဂူဖျက်ငယ်အတွင်း သုံးခဲ ရှင်းလင်းရာမှ ရရှိသည်။

ကျောက်ဂူဥမင်မှ ရရှိသည့် အေဒီ-၁၁ ရာစု
လက်ရာ ဗုဒ္ဓရုပ်ပွားတော်

ပြတိုက်ကျောက်စာရုံအမှတ် (၁) တွင်
ပြသထားသောကျောက်စာတိုင်အမှတ်
(၁၆၀)

ပြတိုက်တွင်ပြသထားသည့် လာဘာမုနိဘုရားပုံတော်

ရွှေကြွတ်

ကြေးကြွတ်

ငွေကြွတ်

လောကနန္ဒာဘုရားမှ ရရှိခဲ့သည့် ဓာတ်တော်ဌာပနာကြွတ်များ

တုရင်တောင်စေတီ

အနော်ရထာမင်းကြီးသည် သီရိလင်္ကာနိုင်ငံ ရှေးအခေါ် သိန်းခုံပြည်မှ တာတုသေနမင်းကြီး ဆက်သလိုက်သော စွယ်တော်မြတ်ကို ရွှေစည်းခုံ၊ တန်ကြည်တောင်၊ လောကနန္ဒာစေတီများ၌ တည်ထားကိုးကွယ်ခဲ့သကဲ့သို့ အဓိဋ္ဌာန်ဖြင့် နောက်ထပ်ပွားသော စွယ်တော်မြတ်ကို ဆင်ဖြူယာဉ်သာထက် တင်ပြီးသော် စွယ်တော်မြတ် ကိန်းဝပ်တော်မူလိုသောအရပ်၌ ဆင်ဖြူယာဉ်သာ တုပ်ဝပ်စေသောဟူ၍ လွှတ်တော်မူသောအခါ တုရင်တောင်ထက်တွင်ဝပ်သဖြင့် ဆင်ဖြူတုပ်ဝပ်သောနေရာတွင် စေတီတည်ပြီး စွယ်တော်မြတ်ကို ဌာပနာခဲ့ သည်ဟု အစဉ်အလာအားဖြင့် မှတ်သားလာခဲ့ကြသည်။

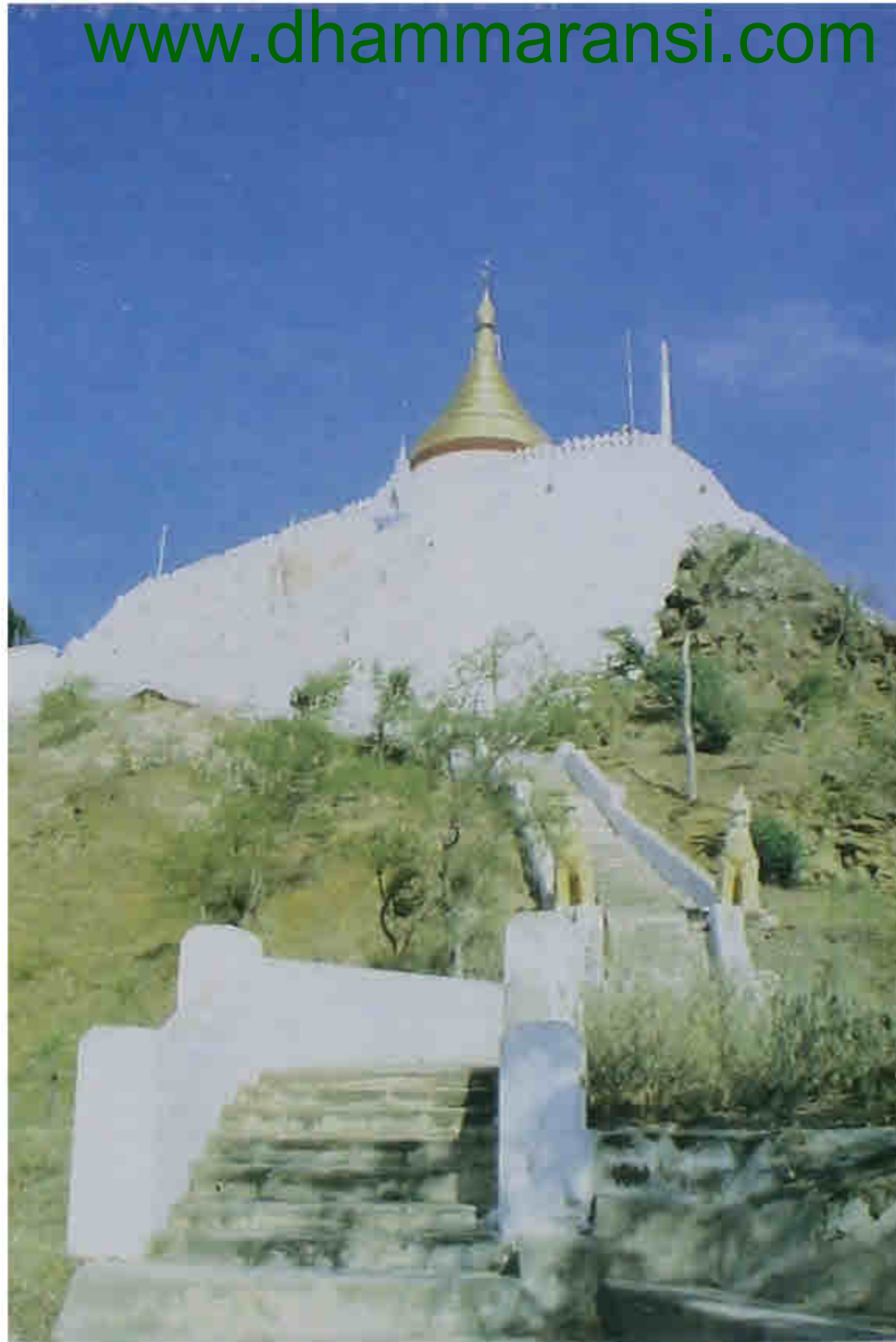
အောက်ခြေတွင် ဆင် ၃၂ ကောင်ခံပြီး လောကနန္ဒာဘုရားကဲ့သို့ အောက်ခြေတွင် ဖိနပ်တော်ရစ်မြှောင်ခံ၍ ခေါင်းလောင်းပုံသဏ္ဍာန်ဖြင့် တည်ဆောက် ထားရှိသည်။ “တုရင်တောင်” ဟူသောအမည်မှာ ပုဂံခေတ် အမည်ပင်ဖြစ်၏။ ကာလရွေ့လျော့၍ တူရွင်းတောင်ဟူ၍လည်းကောင်း၊ တဝင်းတောင် ဟူ၍လည်းကောင်း ပြောင်းလဲခေါ်ဝေါ်နေကြပေသည်။

တုရင်တောင်ဟူသော မူလဝေါဟာရကို တုရင်တောင်စေတီတော်အနီးရှိ ကျောက်စာရုံးအတွင်း ကျောက်စာ ၃ တိုင်အနက် အလယ်တိုင်၌ “တုရင်” တောင်ထက် စောရဟန် သိမ်ပျက်ခဲ့ရကားဟူ၍လည်းကောင်း၊ စူဠာမင်္ဂလီ ကျောက်စာတွင် “အရှေ့တုရင်သို့ ထွက်တော်မူလတ်သောအခါနှိုက်လျှင်” ဟူ၍လည်းကောင်း၊ တုရင်တောင်ပေါ်ရှိ စွယ်တော်ဘုရားကျောက်စာ၌ “တုရင် တောင်ထက် ငရိုက်သင် ပုထိုး တလုံးလှူသော ယာ ၄ ပယ်” ဟူ၍လည်းကောင်း ပါရှိသဖြင့် မူလအမည်မှာ တုရင်တောင်ဖြစ်ကြောင်း သိရသည်။

တုရင်တောင်မှာ လွန်ခဲ့သောနှစ်ပေါင်း နှစ်ဆယ့်ငါးသန်းခန့်က ဖြစ်ပေါ် ခဲ့သော သဲကျောက်တောင်ဖြစ်သည်။

ရွှေစည်းခုံဘုရား တည်စဉ်က အဆိုပါ တုရင်တောင်မှ ကျောက်များကို ဆစ်၍ လူများ လက်ဆင့်ကမ်း၍ သယ်ယူခဲ့သည်ကို ကျောက်ဆစ်ရာများ တွေ့ရှိခြင်းက သက်သေခံနေပါသည်။ တုရင်တောင်မှ ကျောက်အချို့ကြားတွင် နှစ်ပေါင်း ၂၅ သန်းမှ သစ်ရွက်အရာများကို ကြားညှပ်လျက် တွေ့ရသည်။

ကျောက်တွင် သစ်ရွက်ပါသော ကျောက်အစိတ်အပိုင်းအချို့ကို ယခုအခါ ပုဂံ ရှေးဟောင်းသုတေသနပြုတိုက်သို့ သယ်ဆောင်ပြသထားရှိပါသည်။

အနော်ရထာမင်းကောင်းမှုတော် တုရင်တောင်စွယ်တော်ဝေတီ
၁၄၃

ရေဝတီမြစ်နောက်ခံဖြင့် ပုဂံရှခင်းကို တွေ့မြင်ရစဉ်

နဂါးရံဘုရားပေါ်မှ မြောက်ဘက်ဆီသို့ရှခင်း

ပုဂံဘုရားပေါ်မှ မြောက်ဘက်သို့ မြင်ရသော ပုဂံရှေးဟောင်းမြို့

သဗ္ဗညုဘုရားပေါ်မှ အရှေ့တောင်သို့ရှုခင်း

နဂါးရုံဘုရားပေါ်မှ မြောက်ဘက်ဆီတွင်မြင်ရသော ပုဂံရှေးဟောင်းမြို့

နဂါးရုံဘုရားပေါ်မှ အနောက်မြောက်ဘက်သို့ရှုခင်း
၁၄၅

ကျေးဇူးတင်ရှိခြင်း

ပုဂံဘုရားပုထိုးများစာမူကိုပြုစုပေးကြသော ရှေးဟောင်းသုတေသနဦးစီးဌာန၊ ပုဂံပြတိုက်မှ သုတေသနအရာရှိ ဦးအောင်ကြိုင် (မင်းဘူးအောင်ကြိုင်)၊ စိစစ် တည်းဖြတ်ပေးသော ဦးသန်းဆွေ (အငြိမ်းစား ဒုတိယညွှန်ကြားရေးမှူး) အား လည်းကောင်း၊

ဆေးရောင်စုံဓာတ်ပုံများရိုက်ကူးပေးသော ပြန်ကြားရေးနှင့် ပြည်သူ့ ဆက်ဆံရေးဦးစီးဌာနမှ ဦးလှအေး (ဦးစီးအရာရှိ-ဓာတ်ပုံ)၊ ဓာတ်ပုံဆရာ ဦးအောင်တင်နှင့် ဓာတ်ပုံဝန်ထမ်းများအားလည်းကောင်း၊

ပုဂံဘုရားပုထိုးများစာအုပ် (ဒုတိယတွဲ) ကို ပြင်ဆင်မွမ်းမံပေးသော ပြန်ကြားရေးနှင့် ပြည်သူ့ဆက်ဆံရေးဦးစီးဌာနမှ စာတည်း ဦးကျော်စောနှင့် စာတည်း ဦးကျော်မြင့်တို့အားလည်းကောင်း၊

သေသပ်လှပစွာ ပုံနှိပ်ပေးသော ပုံနှိပ်ရေးနှင့် စာအုပ်ထုတ်ဝေရေးလုပ်ငန်းမှ စက်ရုံမှူးဦးကျော်သူ၊ ဦးလှိုင်ဝင်းခေါင်နှင့် အဖွဲ့သားများအားလည်းကောင်း ကျေးဇူး တင်ရှိကြောင်း မှတ်တမ်းတင် အပ်ပါသည်။

